

ကမ္ဘာစာပေ
အ
တစ္ဆေတစောင်း
နှင့်
ကမ္ဘာဝတ္ထု
အ
အညွှန်း

နတ်ရွယ်

ကမ္ဘာ့စာပေ တရားစာစာအုပ်စာရင်း

- ၁။ စိတ်အလျဉ်းရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းနောက်ခံ
- ၂။ ဖော့ကနားမိတ်ဆက်
- ၃။ အကြောင်းအရာသစ် ပုံစံသစ်
ပျန်ဒါစပါဆာ (၁၈၉၆-၁၉၇၀)
- ၄။ အိုင်းရစ်မားဒေါ်၏ ကွန်ရက်ထဲဝယ်
- ၅။ ဂျိမ်း(စ်)အေ မစ်ချနာ သူ့ဘဝနှင့် သူ့စာပေ
- ၆။ မစ်ချနာ စုဆောင်းသော ပန်းချီကားများ
- ၇။ ဥရောပမှာ အရောင်းသွက်ဆုံးက ဒဿနိကဝတ္ထု
ဂျော့စတီနိုးဂါဒါ၏ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ”
- ၈။ ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ်
ပေါသီရူး၏ ခရီးသွားဝတ္ထုများ
- ၉။ ဂိုးဗီဒယ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း
သမ္မတဖြစ်လျှင် စီအိုင်ဒီကိုဖျက်မည့် စာရေးဆရာ
- ၁၀။ အာစကင်ကော့ဒွဲနှင့် အမေး အဖြေ
- ၁၁။ ပွတ်ရှကင်၏ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်
- ၁၂။ ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ . . .
ကဗျာနှင့်ပြည်သူ ထပ်တူဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း
- ၁၃။ ပျန်ဒါစပါဆာ၏ ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း
- ၁၄။ မတ်တို့နိုး၏ စွန့်စားခန်းများ

ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအမျိုးအစား

- ၁၅။ ဒေါက်တာ ဖော့စတပ်(၁၅၈၈ ခန့်)
ခရစ္စတိုဖာ မာလို(၁၅၆၄-၁၅၉၃)
- ၁၆။ ဖောက်စ် (ပ-၁၈၁၈၊ ၃-၁၈၃၂)
ဂွမ်ဂန် ဖွန်ဂါထာ (၁၇၄၉-၁၈၃၂)
- ၁၇။ နောက်ဆုံး မိုဟီကန်များ (၁၈၂၆)
ဂျိမ်းစ် ပန်နီမိုး ကူးပါး (၁၇၈၉-၁၈၅၁)
- ၁၈။ မိုဗီဒစ် (၁၈၅၁)
ဟာမင် မဲလ်ဗီး(၁၈၁၉-၁၈၉၁)
- ၁၉။ ကာရာမာဖော့ ညီအစ်ကိုများ (၁၈၇၄-၁၈၈၀)
ဒေါ်စတာယက်စကီ (၁၈၂၁-၁၈၈၁)
- ၂၀။ ပင်ဂွင်ကျွန်း (၁၉၀၈)
အနာတို ဖရန့် (၁၈၄၄-၁၉၂၄)
- ၂၁။ ဟောင်းဝပ်အင်း (၁၉၁၀)
အီး အမ် ဖော့စတာ (၁၈၇၉-၁၉၇၀)
- ၂၂။ အနုပညာရှင်တစ်ဦး၏ ငယ်ရွယ်စဉ်ဘဝ (၁၉၁၆)
ဂျိမ်း ပျိုက်စ် (၁၈၈၂-၁၉၄၁)

- ၂၃။ ဝိုင်စဘတ် အိုဟိုင်ယို (၁၉၁၉)
ရှာဂုဒ် အန်ဒါဆင် (၁၈၇၆-၁၉၄၁)
- ၂၄။ ခရစ္စတင် လက်ဗရင် ဒက်တာ (၁၉၂၀-၂၂)
ဆစ်ဂရီအန်းဆတ် (၁၈၈၂-၁၉၄၉)
- ၂၅။ ပဉ္စလက်တောင် (၁၉၂၄)
သောမတ်မန်း (၁၈၇၅-၁၉၅၅)
- ၂၆။ တရားခွင် (၁၉၂၅)
ဖရန့်ကပ်ဖကာ (၁၈၈၃-၁၉၂၄)
- ၂၇။ ရဲတိုက် (၁၉၂၆)
ဖရန့်ကပ်ဖကာ (၁၈၈၃-၁၉၂၄)
- ၂၈။ အထီးကျန် ဝံပုလွေ (၁၉၂၇)
ဟာမန် ဟက်ဆာ (၁၈၇၇-၁၉၆၂)
- ၂၉။ လှိုင်းများ (၁၉၃၁)
ဗာဂျီနီယာ ဝုမ် (၁၈၈၂-၁၉၄၁)
- ၃၀။ ကွယ်လွန်သူ ဂျော့အက်ပလီ (၁၉၃၇)
ပျန် ပီ မာကွမ် (၁၈၉၃-၁၉၆၀)
- ၃၁။ အော့နုလုံး (၁၉၃၈)
ယန်ပေါဆတ် (၁၉၀၅-၁၉၈၀)
- ၃၂။ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ (၁၉၄၀)
ဂရေဟမ် ဂရင်း (၁၉၀၄-၁၉၉၁)
- ၃၃။ ဒေါက်တာ ဖော့စတပ် (၁၉၄၇)
သောမတ်မန်း (၁၈၇၅-၁၉၅၅)
- ၃၄။ မတွေ့မြင်နိုင်သူ (၁၉၅၂)
ရက်မ် အယ်လီဆန် (၁၉၁၄-၁၉၉၄)
- ၃၅။ အော်ဂီမတ်၏ စွန့်စားခန်းများ (၁၉၅၃)
ဆော်ဘဲလုံး (၁၉၁၅-၂၀၀၅)

nn0022
4,500.00 KS

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်နှင့်ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအညွှန်း၊ နတ်နွယ်
စာမျက်နှာ ၃၇၉ မျက်နှာ၊ ၁၃ ဝင်ဘီ x ၂၀.၅ ဝင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုမာပေ(၀၀၅၃၇)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း၊
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
၂၀၁၇၊ ဩဂုတ်လ၊ နှစ်အုပ်ပေါင်းပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၂၀၀၁ ရတနာပုံစာပေ၏ ပထမအကြိမ် "ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်" မှုနှင့်
၁၉၉၆ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၏ ပထမအကြိမ် "ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအညွှန်း" မှုများ

ရောင်းစျေး ၄ ၅ ၀ ၀ ကျပ်

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ကမ္ဘာစာပေတစ်စောင်စောင်း
နှင့်
ကမ္ဘာဝတ္ထုအညွှန်း
နတ်နွယ်

နတ်ကမ်းစာပေစာရင်းစာအုပ်ကြီး၊ ၂၀၁၇

မာတိကာ

- ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအညွန့် အမှာ (က)

ကမ္ဘာ့စာပေ တစ်စုတစ်စည်း

၁။ စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းနောက်ခံ	၁
၂။ ဖော့ကနားမိတ်ဆက်	၇
၃။ အကြောင်းအရာသစ် ပုံစံသစ် ဂျန်ဒါစပါဆာ (၁၈၉၆-၁၉၇၀)	၁၃
၄။ အိုင်းရစ်မားဒေါ့၏ ကွန်ရက်ထဲဝယ်	၁၆
၅။ ဂျိမ်း(စ်)အေ မစ်ချနာ သူ့ဘဝနှင့် သူ့စာပေ	၂၁
၆။ မစ်ချနာ စုဆောင်းသော ပန်းချီကားများ	၃၃
၇။ ဥရောပမှာ အရောင်းသွက်ဆုံးက ဒဿနိကဝတ္ထု ဂျော့စတိန်းဂါဒါ၏ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ”	၄၀
၈။ ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ် ပေါ်သီရူး၏ ခရီးသွားဝတ္ထုများ	၄၅
၉။ ဂိုးဗီဒယ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း သမ္မတဖြစ်လျှင် စီအိုင်ဒီကိုဖျက်မည့် စာရေးဆရာ	၅၁
၁၀။ အာစကင်ကော့ဒွဲနှင့် အမေး အဖြေ	၅၇
၁၁။ ပွတ်ရှုကင်၏ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်	၆၃

- ၁၂။ ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ . . .
ကဗျာနှင့်ပြည်သူ ထပ်တူဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း ၇၅
- ၁၃။ ဂျန်မီလတန်၏ ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း ၈၇
- ၁၄။ မတ်တိုန်း၏ စွန့်စားခန်းများ ၉၆

ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအညွှန်း

- ၁၅။ ဒေါက်တာ ဖော့စတပ်(၁၅၈၈ ခန့်.) ၁၃၁
ခရစ္စတိုဖာ မာလို(၁၅၆၄-၁၅၉၃)
- ၁၆။ ဖောက်စ် (ပ-၁၈၀၈၊ ဒု-၁၈၃၂) ၁၃၈
ဂုဗ်ဂန် ဖွန်ဂါထာ (၁၇၄၉-၁၈၃၂)
- ၁၇။ နောက်ဆုံး မိုဟီကန်များ (၁၈၂၆) ၁၄၄
ဂျိမ်းစ် ဖန်နီမိုး ကူးပါး (၁၇၈၉-၁၈၅၁)
- ၁၈။ မိုဗီဒစ် (၁၈၅၁) ၁၅၄
ဟာမင် မဲလ်ဗီး(၁၈၁၉-၁၈၉၁)
- ၁၉။ ကာရာမာဇော့ ညီအစ်ကိုများ (၁၈၇၄-၁၈၈၀) ၁၆၅
ဒေါ့စတာယက်စကီ (၁၈၂၁-၁၈၈၁)
- ၂၀။ ပင်ဂွင်ကျွန်း (၁၉၀၈) ၁၉၁
အနာတို ဖရန့်. (၁၈၄၄-၁၉၂၄)
- ၂၁။ ဟောင်းဝပ်အင်း (၁၉၁၀) ၁၉၇
အီး အမ် ဖော့စတာ (၁၈၇၉-၁၉၇၀)
- ၂၂။ အနုပညာရှင်တစ်ဦး၏ ငယ်ရွယ်စဉ်ဘဝ (၁၉၁၆) ၂၀၇
ဂျိမ်း ဂျိုက်စ် (၁၈၈၂-၁၉၄၁)
- ၂၃။ ဝိုင်စဘတ် အိုဟိုင်ယို (၁၉၁၉) ၂၁၅
ရှာဂုဒ် အန်ဒါဆင် (၁၈၇၆-၁၉၄၁)
- ၂၄။ ခရစ္စတင် လက်ဗရင် ဒက်တာ (၁၉၂၀-၂၂) ၂၂၃
ဆစ်ဂရီအန်းဆတ် (၁၈၈၂-၁၉၄၉)
- ၂၅။ ပဉ္စလက်တောင် (၁၉၂၄) ၂၄၀
သောမတ်မန်း (၁၈၇၅-၁၉၅၅)

၂၆။ တရားခွင် (၁၉၂၅)	၂၅၀
ဖရန့်ကပ်ဖကာ (၁၈၈၃-၁၉၂၄)	
၂၇။ ရဲတိုက် (၁၉၂၆)	၂၇၀
ဖရန့်ကပ်ဖကာ (၁၈၈၃-၁၉၂၄)	
၂၈။ အထီးကျန် ဝံပုလွေ (၁၉၂၇)	၂၈၀
ဟာမန် ဟက်ဆာ (၁၈၇၇-၁၉၆၂)	
၂၉။ လှိုင်းများ (၁၉၃၁)	၂၉၃
ဗာဂျီနီယာ ဝုဖ် (၁၈၈၂-၁၉၄၁)	
၃၀။ ကွယ်လွန်သူ ဂျော့အက်ပလီ (၁၉၃၇)	၃၀၈
ဂျွန် ပီ မာကွမ် (၁၈၉၃-၁၉၆၀)	
၃၁။ အော့နုလုံး (၁၉၃၈)	၃၁၈
ယန်ပေါဆတ် (၁၉၀၅-၁၉၈၀)	
၃၂။ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ (၁၉၄၀)	၃၄၁
ဂရေဟမ် ဂရင်း (၁၉၀၄-၁၉၉၁)	
၃၃။ ဒေါက်တာ ဖော့စတပ် (၁၉၄၇)	၃၅၁
သောမတ်မန်း (၁၈၇၅-၁၉၅၅)	
၃၄။ မတွေ့မြင်နိုင်သူ (၁၉၅၂)	၃၅၆
ရက်ဖ် အယ်လီဆန် (၁၉၁၄-၁၉၉၄)	
၃၅။ အော်ဂီမတ်၏ စွန့်စားခန်းများ (၁၉၅၃)	၃၆၅
ဆော်ဘဲလိုး (၁၉၁၅-၂၀၀၅)	
- နတ်နွယ်၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း	၃၇၈

ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုအညွှန်း အမှာ

ကမ္ဘာ့စာပေမှ ဂန္ထဝင်ဝတ္ထု၊ ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင် ဝတ္ထုနှင့် ခေတ်သစ် ဝတ္ထုအချို့ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီးပြီ ဖြစ်သည်။ အချို့မှာ အပြည့်အစုံ ပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့မှာ အကျဉ်းချုပ်ပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့သော ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများသည် မူရင်းရော ဘာသာပြန်ရော ကောင်းမွန်လှသဖြင့် စာဖတ်သူများ၏ အထူးနှစ်ခြိုက်မှုကို ရရှိကြပါသည်။

သို့သော် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီးသော ဂန္ထဝင်နှင့် ခေတ်သစ် ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုများသည် အတန်အသင့်မျှသာ ရှိသေးပြီး ဘာသာမပြန်ဆိုရသေး သော ဝတ္ထုအမြောက်အမြား ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။ စာဖတ်သူများသည် အချို့ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်း ကြားဖူးပြီး မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖတ်ရှုခွင့်ရရန် မျှော်လင့်လျက်ရှိကြသည်။

စာရေးဆရာအချို့နှင့် ဘာသာပြန်ဆရာအချို့ကလည်း ကမ္ဘာ့ ဝတ္ထုကြီးများကို မြန်မာဘာသာသို့ အပြည့်အစုံ မပြန်ဆိုနိုင်သေးမီ မြန်မာ စာဖတ်သူများ အကျဉ်းမျှ သိရှိနိုင်ရန် မိတ်ဆက်ရေးသားကြသည်။ နိုင်ငံ တကာ စာရေးဆရာကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝတ္ထုများကို ညွှန်းဆိုဖော်ပြကြ သည်။ စာနယ်ဇင်းများတွင် ရေးသားကြသည်။ ထို့နောက် စုစည်းပြီး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေကြသည်။ ဆရာတက်တိုး၊ ဆရာမောင်ထင်၊

ဆရာမကြီး ခင်မျိုးချစ်နှင့် ဆရာဟိန်းလတ်တို့၏ စာအုပ်များသည် မြန်မာ စာဖတ်သူများကို ကမ္ဘာစာပေ၊ ကမ္ဘာဝတ္ထုများနှင့် မိတ်ဆက်ပေးကြသည်။

မိမိလည်း အခါအားလျော်စွာ နိုင်ငံတကာ ဝတ္ထုအချို့ကို ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပြီး အချို့ကို စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ယင်းသို့ မိတ်ဆက်ပေးရာတွင် မြန်မာဘာသာသို့ မပြန်ဆိုရသေးသော ဝတ္ထုများ၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များက မိတ်ဆက်ပေးခြင်း မပြုရသေးသော ဝတ္ထုများ၊ အချိန် အခါနှင့် အခြေအနေအရ စာဖတ်သူများ သိသင့်သည်ထင်သော ဝတ္ထုများ၊ မိမိနှစ်သက်ပြီး အခြားသူများကိုလည်း မျှဝေခံစားစေလိုသော ဝတ္ထုများ အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာဝတ္ထုသမိုင်းကြောင်းနှင့် ကမ္ဘာဝတ္ထု ရေးဟန်တို့ကို အကဲခတ်နိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ ယင်းဝတ္ထုအညွှန်းများကို စာဖတ်သူများ တစ်စုတစ်စည်း တည်း ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ရန် စာအုပ်အဖြစ် ပေါင်းစည်းထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

ယင်း အညွှန်းဆောင်းပါးများကို ဖော်ပြပေးခဲ့ကြသော ရနံ့သစ်၊ အိပ်မက်ဖူး၊ စာပေ ဂျာနယ်နှင့် ရွှေမဂ္ဂဇင်း တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဤဆောင်းပါးများကို စုစည်းထုတ်ဝေသော ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်အား လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ။

နတ်နွယ်
၂၀-၅-၉၆

ကမ္ဘာစာပေ တစေတစောင်း

စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းနောက်ခံ

ကမ္ဘာစာပေတွင် စိတ်အလျဉ် စီးဆင်းရာ ရေ ရေးဖွဲ့နည်း (Stream of Consciousness) သည် နှစ်ပေါင်း ၁၄၀ ကျော်လာပြီ ဖြစ်သော်လည်း ယင်းကို အခြေပြုပြီး အတွင်းစိတ် တုံ့ပြန်မှု စိတ္တဗေဒ ရေးဖွဲ့နည်း အမျိုးမျိုးလည်း တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာဝတ္ထုများတွင်လည်း စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းနှင့် အခြား စိတ်တုံ့ပြန်မှု ရေးဖွဲ့နည်းများကို ကာလအတန်ကြာကပင် လှပသိမ်မွေ့စွာ ရေးဖွဲ့ထားကြပြီ ဖြစ်သော်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ယခုနောက်ပိုင်း နှစ်များတွင် ခေတ်ပေါ်သို့မဟုတ် မော်ဒန်ရေးဖွဲ့နည်းများကို ပြောဆိုကြရာတွင် ယင်း စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အတော်ကလေးပင် ထည့်သွင်းပြောဆိုလျက် ရှိကြသည်။

သို့သော် မြန်မာဝတ္ထုများတွင် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို အလျဉ်းသင့်သလို အသုံးပြုထားသည်ကို လေ့လာထောက်ပြထားခြင်းများ မရှိသလောက် နည်းပါးနေပြီ။

ကမ္ဘာစာပေမှ စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုသော စာရေးဆရာများ၏ ထင်ရှားသော ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်းကိုလည်း ဟုတ်တိပတ်တိ ပြောဆိုထားခြင်း သို့မဟုတ် ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်းမှာလည်း

မတွေ့ရှိရသလောက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် သစ်မရခင်စပ်ကြား ဝါးကို ပေါင်းကွပ်သည့် အနေဖြင့် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုခဲ့ကြသော ကမ္ဘာစာရေး ဆရာကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ထင်ရှားသော ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်းကို အနည်းငယ်မျှ ညွှန်း၍ ဖော်ပြရလျှင် ကောင်းမည်လားဟု စိတ်ကူးရရှိ ပါသည်။

စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းသည် အခြင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကို သူ့အစီအစဉ်အတိုင်း ဇာတ်လမ်းသဘော စနစ်တကျ တည်ဆောက် ရေးသားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးစီ၏ စိတ်ထဲတွင် ဖြစ်ပေါ် လာသော တုံ့ပြန်မှု၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု၊ ထိခိုက်ခံစားရမှုများကို စီးဆင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အတိုင်း ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အတွင်းစိတ် လှုပ်ခတ်မှုကို အခြေပြုသော စိတ္တဗေဒ ရေးဖွဲ့နည်း တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။

စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းတွင် ကဗျာ လင်္ကာဖွဲ့ဆိုရာ၌ အသုံးပြုသော နိမိတ်ပုံများနှင့် သင်္ကေတများကို အထူးတွေ့ရှိကြရသည်။

ဤရေးဖွဲ့နည်းသည် ယခုအခါတွင် အဆန်းအပြား မဟုတ်လှ သော်လည်း ရှေးယခင်က အစဉ်အလာ ဇာတ်လမ်း သရုပ်ဖော် ရေးဖွဲ့မှု နှင့်ကား အတော်ကြီးပင် ခြားနားသည်ဟု ဆိုရမည်။

စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းတွင် ကဗျာပရိယာယ်၊ နိမိတ်ပုံ၊ သင်္ကေတ ဝါဒနှင့် စိတ္တဗေဒတို့ကို အသုံးပြုထားသဖြင့် သင်္ကေတ ဝတ္ထု၊ စိတ္တဗေဒ ဝတ္ထုများနှင့်လည်း ရောထွေးနေတတ်ပါသည်။ ထို့အပြင် စိတ်၏ တုံ့ပြန်မှုကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် အတွေးအမြင်များ ပါရှိသဖြင့် ဒဿနိက ဝတ္ထုများနှင့်လည်း ယခုအခါ ဆက်နွယ်လျက် ရှိပါသည်။

သို့သော် ဝတ္ထုဟူသည် ဇာတ်လမ်းတစ်ပိုဒ်ကို အထူးတလည် ဖွဲ့နွဲ့ ပြောဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားသော ၁၈ ရာစု ခုနှစ်ကမူ စိတ် အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းသည် အတော်ကလေးပင် ဆန်းပြားနေပြီး နားမလည် နိုင်သူများနှင့် လက်မခံနိုင်သူများ ရှိကြပေလိမ့်မည်။

သို့သော် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့သူ စာရေးဆရာကြီးများသည် ယနေ့

မျက်မှောက်ခေတ် စာပေပေါ်တွင် အတော်ပင် ဩဇာသက်ရောက်လျက် ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ ဝတ္ထုကြီးများမှာလည်း ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်စာပေတွင် ယနေ့တိုင် တင်ကျန်လျက်ရှိပါသည်။

စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့သူ စာရေးဆရာကြီးများအဖြစ် ဂျိမ်း(စ်) ဂျွိုက်(စ်) နှင့် ဗာဂျီနီယာဝု(ဖ်)တို့ကို အသိများ၊ အပြောများနေကြသော် လည်း စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို ပထမဦး စတင်အသုံးပြုသူမှာ လောရင့် စတန်း^၃ ဖြစ်ပြီး အက်ဒဝပ်ဂူဂျာဒင်^၄ နှင့် ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆန်^၅ တို့မှာလည်း ဂျွိုက်(စ်)နှင့် ဝု(ဖ်)တို့ထက် စောကြသည်။ မာဆယ် ပရောက်(စ်)^၆မှာလည်း အနည်းငယ်စောသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

လော့ရင့်စတန်းကို သူ၏ ရေးဖွဲ့ပုံထူးခြားပြီး အတွင်းစိတ် လှုပ်ရှားမှု များကို စုစည်းဖော်ပြထားသည့် ထရစ္စထရန် ရှန်ဒီ^၇ ဝတ္ထုကြီးအတွက် နှောင်းခေတ် စိတ်အလျဉ် စာရေးဆရာများ၏ ရှေ့ပြေးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟု ဝေဖန်ရေးဆရာများက အကဲဖြတ် ရေးသားကြသည်။

ဤဝတ္ထုသည် ပဋိဇာတ်လိုက် တစ်ယောက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း ထားသော ပဋိဝတ္ထု An/anti-novel/with/an/anti-hero) တစ်ပုဒ် ဖြစ်ပြီး ဂျိမ်း(စ်) ဂျွိုက်(စ်)နှင့် မာဆယ်ပရောက်(စ်)တို့အပေါ်တွင် ဩဇာကြီးမားလှသည်။

ဤဝတ္ထုတွင် ရှန်ဒီဆိုသူက ဇာတ်ကြောင်းပြန်ထားသော်လည်း ၎င်း ရှန်ဒီသည် အတွဲ(၃)တွင်မှ မွေးဖွားသည်။ စတန်းက ဤဝတ္ထုကို ရေးသား ရာတွင် ဒဿနိက ပညာရှင်ကြီး ဂျွန်လော့(ခ်)^၈ ၏ ခံစားမှု အတွေးအမြင်

- ၁။ James Joice (1882-1941)
- ၂။ Virginia Woolf (1882-1941)
- ၃။ Laurence Steme (1713-1768)
- ၄။ Edouard Dujardin
- ၅။ Dorothy Richardson (1873-1957)
- ၆။ Marcel Proust (1871-1922)
- ၇။ Tristram Shandy (1759-67)
- ၈။ Jomlocke (1632-1704)

ရရှိသည်ဟူသော အယူအဆပေါ်တွင် အခြေခံသည်ဟု ဝန်ခံထားသည်။ သို့ဖြင့် ဆရာသည် အစဉ်အလာ နောက်ကြောင်းပြန် စနစ်ကိုသုံးရင်း ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အတွင်းစိတ် လှုပ်ခတ်စီးဆင်းမှုများကို အထူးပြု ရေးဖွဲ့ ထားပေသည်။

သို့သော် စိတ်အလျဉ် စီးဆင်းရာ ရေးဖွဲ့နည်းကို ပထမဆုံး စနစ်တကျ ရေးဖွဲ့သောဝတ္ထုမှာ စာရေးဆရာကြီး အက်ဒဝပ်ဒူဂျာတင်^၁ ၏ “ကျွန်တော်တို့ တောထဲကို နောက်တစ်ခါ မသွားတော့ပါ” ဟူသော ဝတ္ထုကြီးပင် ဖြစ်သည်။

(ဂျိမ်း(စ်)ဂျိုက်(စ်) ကိုယ်တိုင်ကပင်လျှင် သူ၏ “ယူလိုက်ဆက်”^၂ ဝတ္ထုကြီး အောင်မြင်သောအခါ စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို သူ့ ပထမဆုံး တီထွင်သည်မဟုတ်ဘဲ “အက်ဒဝပ် ဒူဂျာတင်”က သည်လိုဝတ္ထုမျိုးကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀ လောက်ကတည်းက သူ့ထက်စောပြီး ရေးသားခဲ့ ကြောင်း ဝန်ခံထားသည်။)

ထို့အပြင် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို ဂျိမ်းဂျိုက်(စ်)နှင့် ဗာဂျီ နီယာဂု(မ်) တို့ထက် စောပြီး ရေးသားခဲ့သူတစ်ဦးမှာ အင်္ဂလိပ်စာရေး ဆရာမကြီး ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆင်ပင် ဖြစ်သည်။

သူမသည် ဂျိုက်(စ်)နှင့် ဂု(မ်)တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်ပင် ဖြစ်သည်။ အသက်အားဖြင့် ဂျိုက်(စ်)နှင့် ဂု(မ်)တို့ထက် ကိုးနှစ်ကြီးသည်။

ဂျိုက်(စ်)သည် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော “ဒဗ္ဗလင်မြို့သားများ”^၃ ကို ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း သူ၏ ပထမဆုံး စိတ်အလျဉ် ဝတ္ထုဖြစ်သော အနုပညာရှင် လူငယ်တစ်ဦး၏ ရုပ်ပုံလွှာကို ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ယင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော “ယူလိုက်ဆက်”ကို ၁၉၂၂ ခုနှစ် တွင် ထုတ်ဝေသောအခါတွင်မှ သူသည် စိတ်အလျဉ် စာရေးဆရာအဖြစ်

၁။ We'll to the woods no more (1887)
 ၂။ Ylyness (1922)
 ၃။ Dubliners (1914)
 ၄။ A Potrait of the artirst as a young man (1916)

ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆန်သည် သူမ၏ အတွဲ(၁၂)တွဲ ဝတ္ထုရှည်ကြီး “ခရီး”^၁ ၏ ပထမတွဲဖြစ်သော အမိုးချွန်ချွန်များ^၂ ကို အဏ္ဏဝါခရီး^၃ ဝတ္ထုနှင့် တစ်နှစ်တည်း ၁၉၁၅ မှာပင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သို့သော် “အဏ္ဏဝါခရီး”သည် အစဉ်အလာ သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပြီး ဝု(ဖ်)သည် ယင်းဝတ္ထုကို သူမ၏ မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ အီးအမ် ဖော့စတာ^၄ ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝု(ဖ်) ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော ညနှင့် နေ့^၅ ဝတ္ထု မှာလည်း သရုပ်ဖော် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဝု(ဖ်)သည် ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေ သော “မစ္စက် ဒါလိုဝေ”^၆ ၊ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော “မီးပြတိုက်သို့”^၇ နှင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော “လှိုင်း”^၈ ဝတ္ထုများတွင်မှ စိတ်အလျဉ် ရေးနည်းကို အသုံးပြုပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့သော် အတွဲပေါင် (၁၂)တွဲရှိသော “ခရီးဝတ္ထုရှည်ကြီးကို ၁၉၁၅ ခုနှစ်က စတင်ရေးသားခဲ့သော ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆန်သည် ထိုစဉ် အချိန်က ဂျွိုက်(စ်)နှင့် ဝု(ဖ်)တို့လို စိတ်အလျဉ် စာရေးဆရာအဖြစ် အောင်မြင် ထင်ရှားမှု မရခဲ့ပါ။

သို့သော် များမကြာမီ နှစ်များကမူ သူမ၏ “ခရီး”ဝတ္ထုရှည်ကြီးကို နာမည်ကျော် စာရေးဆရာနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာကြီး အန်ထော်နီ ဗာချက်^၉ နှင့် အခြားထင်ရှားသော အမျိုးသမီး “မ ဝါဒီ”^{၁၀} များက ဝေဖန်ချီးကျူးကြ သဖြင့် ယခုအခါတွင် ပြန်လည်ပုံနှိပ်ရပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားလျက် ရှိပါ တော့သည်။

ဤသည်မှာ စိတ်အလျဉ် စီးဆင်းရာ ရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းအကျဉ်း

၁။ Pilgrimage (1915-38)	၆။ Mrs Dalloway (1925)
၂။ Pointed Roofs (1915)	၇။ To the lighthouse (1927)
၃။ The voyage out (1915)	၈။ Waves (1931)
၄။ E.M Forster (1879-1970)	၉။ Anthony Burgess (1917)
၅။ Night and Day (1919)	၁၀။ Feminist

ဖြစ်ပြီး စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို မြန်မာစာဖတ်သူများကို ပိုအကဲခတ်
လေ့လာနိုင်ရန် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုထားသော ကမ္ဘာကျော်
ဝတ္ထုကြီးများ အကြောင်းကို အလျဉ်းသင့်သလို ညွှန်းဆိုရေးသားသွားပါ
ဦးမည်။ ။

စန္ဒာရုပ်ပုံမူလင်း၊ အမှတ်စဉ် ၂၄၇၊ ၆၄၊ ၁၉၉၀။

ဖော့ကနားမိတ်ဆက်

နိုင်ငံတကာ ဝတ္ထုသမိုင်းနှင့် ၂၀ ရာစု စာပေသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော၊ ကျော်ကြားသော၊ ထူးခြားသော၊ ထက်မြက်သော အတွေးအမြင်၊ စူးရှသော အတတ်ပညာ၊ ကြွယ်ဝသော စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုများကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခြင်း၊ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်နှင့် မိတ်ဆက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြရာ အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီးများလည်း ပါရှိခဲ့သည်။

ဟာမင်မာဗီး (မိုဗီဒစ်)၊ နသန်နီယယ်ဟောသွန် (ခုနစ်ဆောင်ပြိုင်အိမ်ကြီး)၊ ဟဲရီယက်ဗီချာစတိုး (ဦးလေးတွမ်)၊ မတ်(ခ်)တိုန်း (တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ)၊ ဂျက်လန်ဒန် (ပင်လယ်ဝံပုလွေ)၊ အပွတန်ဆင်ကလဲယား (သွေးစုပ်မြေ)၊ ဝီလာကာသာ (သည်မိုး သည်လေ)၊ ဟဲမင်းဝေး (အဏ္ဏဝါနှင့် အဘိုးအို)၊ ပါးလဘတ် (မြေပဒေသာ)၊ စတိုင်းဘက် (ဒေါသမာန်)၊ ဆလင်ဂျာ (လေလွင့်သူ)၊ မာဂရက်မစ်ချဲ့ (လေရူးသုန်သုန်) စသည့် စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုရှည်ကြီးများနှင့် ဝတ္ထုတိုများကို အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ပြန်ဆိုခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန်သင့်သော စာရေးဆရာ

ကြီးများ၏ ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ အမြောက်အမြား ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။ ဆိုကြပါစို့၊ စတီဗင်ကရိန်း၊ သီယိုဒိုးဒရိုက်ဇာ၊ ဖရင့်နောရစ်၊ ဆင်ကလဲယား၊ လူးဝစ်၊ အက်(ဖ်)စကော့ဗစ်ဇာရယ်၊ ပီလီယံဗော့ကနား၊ ဂျန်ဒါစပါဆာ၊ ကော့ဒဲ၊ အိုဟာရာ၊ မာကွန်း၊ အယ်လီဆန်၊ ဆော်(မ်)လို၊ မာလာပုအပ္ပဒိုက် စသူတို့ ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ စာရေးဆရာကြီးများနှင့် အခြား အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာအုပ်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုတိုအချို့ ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ရည်ညွှန်းချက် အချို့ကိုသော် လည်းကောင်း မြန်မာစာဖတ်သူများ ကြားဖူး၊ တွေ့ဖူး၊ ဖတ်ဖူးကြပါလိမ့်မည်။

သို့သော် မြန်မာစာဖတ်သူများ အတော်ကလေး ဖတ်ရှုဖူးပြီး အထူး သတိပြုကြရသော ဂျက်လန်ဒန်၊ ဟဲမင်းဝေးနှင့် စတိုင်းဘက်တို့ ကဲ့သို့ ထင်ရှားထက်မြက်ပြီး မျက်မှောက်ခေတ် စာပေသမိုင်းကို လေ့လာ လျှင် လည်းကောင်း၊ အမေရိကန် စာပေသမိုင်းကို လေ့လာလျှင် လည်းကောင်း ခြွင်းချန်မထားသင့်သော စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးကား အမည်သာ ကြားဖူး နေပြီး “သူ၏ ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်း မကြာမကြာ ကြားဖူးနေရပြီး ယခုတိုင် ဟုတ်တိပတ်တိ မသိရှိသေးဟု ထင်ပါသည်။ သူကား ဝီလီယံဗော့ကနားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဝီလီယံဗော့ကနား (William Faulkner 1897-1962) သည် အမေရိကန် ဝတ္ထုရှည်ရေးဆရာနှင့် ဝတ္ထုတိုရေးဆရာ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး လက်ရှိ ရာစုနှစ်၏ အကြီးမားဆုံးသော စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပူလစ်ဇာဆုနှင့် နိုဗယ်ဆုများ ရရှိသည်။ သူသည် ၂၀ ရာစုနှင့် ပထမ တစ်ဝက်ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ပြီး ယခုတိုင်လည်း မျက်မှောက်ခေတ် စာပေ အပေါ်အတွင် အတိုင်းအတာ ကြီးမားစွာ သြဇာလွှမ်းမိုးလျက် ရှိသည်။

စာပေအနုပညာရှင်တို့၏ အဓိက အကြောင်းအရာသည် “ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသော လူသားတို့၏ နှလုံးသားပင် ဖြစ်သည်”ဟု နိုဗယ်ဆု လက်ခံ မိန့်ခွန်းတွင် ၎င်းက ပြောကြားခဲ့သည်။

ဝီလီယံဗော့ကနား၏ ကမ္ဘာသည် သမ္မာကျမ်းစာဟောင်းတွင် ပါရှိ သော ခရစ်တော်မပေါ်မီကာလက ရှိခဲ့သော လူသတ်မှု၊ မုဒိမ်းမှုနှင့် ဒုစရိုက်မှု

များပင် ဖြစ်သည်ဟု ပြင်သစ် ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ယောက်က ဆိုသည်။

အချို့သော ဝေဖန်ရေးဆရာများကမူ ဖော့ကနားသည် ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးတွင် အထင်အရှားရှိနေသော တဏှာရာဂနှင့် သေခြင်းတရား တို့ကို အရင်းအမြစ်မှနေပြီး ရေးဖွဲ့နေသည်ဟု ဆိုသည်။

ဖော့ကနားသည် ဒေါ့စတာယက်စကီ၏ စာများကို စွဲလမ်း နှစ်သက်ခဲ့သည့်အလျောက် လူသားတို့၏ အတွင်းစိတ်ကို အဓိကထား ခြယ်မှုန်းပြီး ပါရီစာပေလောကတွင် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သည့်အလျောက် အဇ္ဈတ္တ သရုပ်မှန် စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းကို နိုင်နင်းကြွယ်ဝစွာ အသုံးပြု ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူ၏ ဝတ္ထုများသည် သူ့ရှိစဉ်ကတည်းကပင် ဥရောပ စာပေ လောကကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်စာပေလောကအပေါ် တွင် ဩဇာကြီးမားခဲ့သည်။ ယခုအခါတွင် သူ၏ ဝတ္ထုများသည် အာရှ စာပေလောကကို လွှမ်းမိုးလျက်ရှိပြီး အထူးသဖြင့် တရုတ် စာပေလောကကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် အာရှနိုင်ငံ အချို့မှ မျက်မှောက်ခေတ် ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးများ သည် တရုတ်စာပေများကို အထူး လေ့လာလိုက်စားလျက် ရှိကြသည်။ ဆင်ခြင်သုံးသပ်လျက် ရှိကြသည်။

သူ၏ ရေးဖွဲ့နည်းက တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖြစ်ထွန်းသွားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ တစ်ရပ်ပြီးတစ်ရပ် ကျုံ့ဝင်လာသည့်နည်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အထူး သဖြင့် သူသည် ဇာတ်ကို အဆုံးမှာ စတတ်သည်။ သို့မဟုတ် အစီအစဉ် အလိုက် မဟုတ်ဘဲ ဟိုခုန်သည်ခုန်ကူးကာ ရှေ့ပြန်နောက်ပြန် ရောယှက် ကာ ရေးတတ်သည်။ သူက အဆက်အစပ်မရှိသော ဇာတ်လမ်း နှစ်ခု၊ သုံးခုကို တစ်ပြိုင်တည်း ရေးဖွဲ့တတ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နှစ်ပေါင်း များစွာ ကြာဝေးသည်အထိ ဇာတ်ကို ဆုတ်သွားတတ်သည်။ စိတ်အလျဉ် စီးဆင်းရာကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် မတူခြားနားသော အတွေးများကို ပြတတ် သည်။ အချို့သော အချက်များကို စာဖတ်သူများက ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဆက်စပ်ယူကြရသည်။ ထို့အပြင် အကြောင်းအရာ တစ်ခုကို မထင်မှတ် သော ရှုထောင့်မှနေပြီး တင်ပြတတ်သည်။

သူ၏ စူးရှသော အတွေးအမြင်များနှင့် သူ၏ ခြားနားသော

အတတ်ပညာများကြောင့်လည်း သူသည် အစွမ်းသတ္တိကြီးမားသော စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဖော့ကနားသည် မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ ရှာ့ဒ်အန်ဒါဆင်၏ တိုက်တွန်းချက်ဖြင့် စာစတင်ရေးသားခဲ့သော်လည်း ပါရီစာပေလောကသို့ ရောက်ရှိပြီး ခေတ်ပြိုင်ရေးဖွဲ့နည်းဖြစ်သော မော်ဒန်အတတ်ပညာတို့ကို နိုင်နင်းစွာ အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဂျိမ်း(စ်)ဂျွိုက်(စ်)၊ စတိန်း၊ ဟဲမင်းဝေး၊ ဂျန်ဒါစပါဆာတို့ကဲ့သို့ အတွင်းစိတ် ထုတ်ဖော်နည်းကို အသုံးပြုရာတွင် အထူး ထိရောက်အောင်မြင်ခဲ့သည်။ သူသည် အတွင်းစိတ် လှုပ်ရှားမှု များကို တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ကွက်ချင်းဖော်ပြကာ ရုပ်ဝတ္ထု ထင်ဟပ်ရိုက်ခတ်မှု များကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်သဖြင့် သူ၏ ဝတ္ထုများသည် စိတ္တဗေဒ သရုပ်မှန် ဝတ္ထုများအဖြစ် ထင်ရှားကြခြင်း ဖြစ်သည်။

သူ၏ “ဒေါသမုန်တိုင်း” (The Sound and Fury) ၊ “ငါ သေသောအခါ” (As I Long Dying) နှင့် “ဩဂုတ်လ အလင်းရောင်” (Light in August) တို့သည် အတွေးအမြင် ထက်မြက်စူးရှသည် တစ်ကြောင်း၊ ရေးဖွဲ့သော အတတ်ပညာ ထိရောက်ခြားနားသည် တစ်ကြောင်း တို့ကြောင့် မျက်မှောက်ခေတ် ဂန္ထဝင် စာရင်းဝင်များအဖြစ် ထင်ရှားလျက် ရှိကြသည်။

ဖော့ကနားသည် ရုရှားစာရေးဆရာကြီး ဒေါ့စတာယက်စကီ၏ ဝတ္ထုများကို အသက် ၁၈ နှစ် ၁၉ နှစ်အရွယ်ကပင် စတင်ဖတ်ရှုခဲ့ပြီး ယခုအထိလည်း နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းလိုပင် ပြန်ဖတ်နေသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဖော့ကနား၏ “ဒေါသမုန်တိုင်း”မှ ကွန်ပဆင် ညီအစ်ကိုများသည် ဒေါ့စတာကက်စကီ၏ “ကာရာမာဇော့ ညီအစ်ကိုများ”နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး လေ့လာနိုင်ပါသည်။ စာရေးဆရာကြီးနှစ်ဦးသည် “သာမန် မိသားစု” ရာဇဝင်ကို ရေးနေကြခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုလုံး စတင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် ဆုတ်ယုတ်မှုများကို နိုင်နိုင်နင်းနင်းနှင့် ပီပီပြင်ပြင် ရေးဖွဲ့ထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ဖော့ကနားကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု မစ္စစ္စပီပြည်နယ်တွင် မွေးဖွားသည်။ သူသည် အထက်တန်းစာမေးပွဲကိုလည်း အောင်မြင်ခြင်း

မရှိပါ။ မစ္စစ္စပီ တက္ကသိုလ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သင်ယူရာတွင်လည်း မအောင်မြင်ပါ။

ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် သူသည် ကနေဒါ လေတပ်မတော်၌ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ စစ်ပြီးသောအခါ စာပေလောကသို့ ဝင်ရောက်ရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချခဲ့သည်။ ပထမ ကဗျာများ ရေးသားသည်။ ထို့နောက် ရှာဝုဒ် အန်ဒါဆင်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပထမဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်သော “စစ်သားလစာ” (Soldier's Pay. 1962) တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ အောင်မြင်မှု မရရှိပါ။ နောက် သုံးနှစ်ကြာသောအခါ “ဒေါသမုန်တိုင်း” ဖြင့် အောင်မြင်မှု သရဖူ ဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုနှစ်မှာပင် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ စားဝတ်နေရေးကြောင့် ဘော်ချက်သည့်အနေဖြင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် “ကွန်းခိုရာ” (Sanetuary) ကို ရေးသားခဲ့သည်။

သို့သော် ထိုသို့ ဘော်ချက်သည့်လုပ်ငန်းသည် ခဏတစ်ဖြုတ် မျှသာဖြစ်ပြီး သူ့စာပေရေးဖွဲ့မှုတွင် ဆက်လက် အားထုတ်ခဲ့သည်။ သူ၏ ဒေသယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာများ၊ လူမှုရေးဖြစ်ပေါ် ပေါက်ကွဲမှုများကို ဆန်းစစ်လေ့လာကာ ဝတ္ထုများ ရေးဖွဲ့ဖန်တီးသည်။ သို့ဖြင့် “ဒေါသမုန်တိုင်း” ၁၉၂၉၊ “ငါ သေသောအခါ” ၁၉၃၁ နှင့် “ဩဂုတ်လ အလင်းရောင်” ၁၉၃၂ တို့သည် ခေတ်သစ် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

သူ၏ နောက်ဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်သော “အဓမ္မသမား” (Reiver) ကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ လူဆိုးကလေးတစ်ယောက် အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ပူလစ်ဇာဆု ရရှိသည်။ (နိုဗယ်ဆုကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့သည်။)

ဖော့ကနားသည် ပုပုသေးသေး ဖြစ်သော်လည်း လူချောလူခန့် တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စကားနည်းသည်။ အေးသည်။ လူလုံးပြ ကြော်ငြာမှု များကို ရှောင်ရှားသည်။ မိသားစုက အတင်းတိုက်တွန်းသဖြင့်သာ နိုဗယ်ဆု ကို လက်ခံရန် ဆွံ့ဒင်နိုင်သ့် သွားရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ ဆုယူ မိန့်ခွန်းသည် မှတ်သားဖွယ်ရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

သို့သော် ဒေါသမုန်တိုင်းသည် ထန်ဆဲ။

ဩဂုတ်လ အလင်းရောင်သည် တောက်ပဆဲ။

ငါ သေသောအခါသည် . . .။

စာလေ့ရှာနယ်၊ အမှတ် ၁၂၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၉၂။

အကြောင်းအရာသစ် ပုံစံသစ်

ဂျွန်ဒါစပါဆာ (၁၈၉၆-၁၉၇၀)

အမှန်တကယ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဖန်တီးထားသော ဇာတ်ဆောင်များကို ရောနှောကာ အမှန်တကယ်ဖြစ်ပွားသော အကြောင်းချင်းရာ များနှင့် စိတ်ကူးကြံဆထားသော ဇာတ်လမ်းကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးသားသည့် New Journalism ခေါ် စာနယ်ဇင်း အတတ်ပညာသစ်ကို တီထွင်ခဲ့သူမှာ အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး ဂျွန်ဒါစပါဆာ (John Rodrigo Dos Passos) ဖြစ်သည်။

ဒါစပါဆာ၏ ဝတ္ထုများက အကြောင်းအရာသစ်များ ဖြစ်သကဲ့သို့ ပုံစံသစ်များလည်း ဖြစ်သည်။ သူက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ရာတွင် ပုံစံလေးမျိုးဖြင့် တစ်ပြိုင်တည်း ရေးဖွဲ့သွားသည်။

သူသည် စစ်၏အနိဋ္ဌာရုံနှင့် လူတန်းစား ပဋိပက္ခတို့ကို ဖော်ပြရာတွင် လူသားတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို အထူးပြုသည်။

ဂျွန်ဒါစပါဆာသည် ပေါ်တူဂီမျိုးနွယ်ဖြစ်ပြီး မိဘများသည် ကုံလုံကြွယ်ဝသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိကာဂိုမြို့တွင် မွေးဖွားသည်။ သူ၏ဖခင်မှာ ရှေ့နေတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ဒါစပါဆာသည် နိုင်ငံခြားတိုင် ပြည်များနှင့် ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်

တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် မိသုကာပညာ သင်ကြားရန် စပိန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုခေတ်၊ ထိုကာလက အခြားသော အမေရိကန် စာရေးဆရာများ နည်းတူပင် သူလည်း ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းသို့ ပါဝင်ခဲ့သည်။ သူက ဆေးတပ်ဖွဲ့သို့ သာမန်တပ်သားအဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

သူ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုမှာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော “လူတစ်ယောက်၏ ဦးဆောင်မှု ၁၉၁၇” ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ဝတ္ထုမှာ “စစ်သားသုံးယောက်” ၁၉၂၁ ဖြစ်သည်။ နှစ်အုပ်စလုံးပင် သူ၏ စစ်အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံထားသည်။

စစ်ကြီးပြီးသောအခါ သူသည် နယူးယောက်သို့ ပြန်လာပြီး ကဗျာများ၊ ပြဇာတ်များ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားသည်။ ဒါစပါဆာသည် အမေရိကန် မတ်ဝါဒီ၏ စာစောင်တစ်ခုဖြစ်သော “လူထုသစ်” (New Masses) ကို တည်ထောင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ဤကာလအတွင်းမှာပင် သူသည် “မင်ဟက်တန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း” (Manhattan Transfer) ကို ရေးသားပြီး ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူသည် ပုံစံသစ်ရေးနည်းကို ဤဝတ္ထုတွင် စတင် စမ်းသပ်ခဲ့သည်။ “မင်ဟက်တန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း” သည် နယူးယောက်မြို့အကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး သူ၏ လက်ရာမွန် ဖြစ်သော “ယူအက်(စ်)အေ” (U.S.A) ၏ ရှေ့ပြေးပင် ဖြစ်သည်။

ယူအက်(စ်)အေမှာ မြို့တစ်မြို့အကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးသားခြင်းမဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို မှတ်တမ်းတင် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်အတွင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ လူမှုရေးမှတ်တမ်းကြီးပင် ဖြစ်သည်။

ယူအက်(စ်)အေတွင် အတွဲသုံးတွဲ ပါဝင်သည်။ ပထမတွဲ “၄၂ မျဉ်းပြိုင်” (42nd Parallel) ကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် လည်းကောင်း၊ ဒုတိယတွဲ “၁၉၁၉” (1919) ကို ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် လည်းကောင်း၊ တတိယတွဲ “အဓိကရငွေ” (The Big Money) ကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် လည်းကောင်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဒါစပါဆာ၏ ရေးဟန်သည် လေးနက်တိကျခြင်း၊ စကားလုံး အားကောင်းခြင်း၊ အသံအားကောင်းခြင်း၊ စကားပြောများ ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ရုပ်ပုံလွှာများ ပေါ်လွင်ခြင်းတို့ကြောင့် လူငယ် စာရေးဆရာများအပေါ် သြဇာကြီးမားသည်။

ဒါစပါဆာသည် “ယူအက်(စ်)အေ”၏ ပုံစံကိုယူပြီး နောက်ထပ် အတွဲသုံးတွဲပါရှိသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရေးသားပြန်သည်။ ၁၉၄၉-၁၉၅၂ တွင် ထုတ်ဝေသော “ကိုလံဘီယာခရိုင်” ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤဝတ္ထု တွင်ကား အတတ်ပညာပိုင်း လျော့ပြီး တရားဟောသည့်အပိုင်းက များနေ သည်ဟု ဝေဖန်ကြသည်။

သူ၏ “လမ်းဘေးက လက်တွန်းလှည်းတစ်စီး” (A Pushcart at the Curb) ကဗျာစာအုပ်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ၊ ပြဇာတ်များ၊ လူမှုရေး အတွေးအမြင် ရသစာတမ်းများ စသည့် စာအုပ် အများအပြားကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော “ရာစုနှစ်အလယ်” (Mid cen- tury) မှာ သူ၏ နောက်ဆုံးထုတ် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည်။ ထုံးစံအတိုင်း သတင်းမှတ်တမ်းများ၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိများနှင့် ရောမွှေထားသော ရေးနည်းကိုပင် အသုံးပြုထားသည်။

သူသည် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် ထောင် အကြိမ်ကြိမ် ကျခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဒါစပါဆာ၏ လူမှုရေး အတွေးအမြင်များနှင့် ဝတ္ထုရေးသားမှု အတတ်ပညာတို့ကို လေ့လာလိုလျှင် သူ၏ လက်ရာမွန်ဖြစ်သော “ယူ အက်(စ်) အေ” ဝတ္ထုသုံးတွဲကို လေ့လာကြရမည်သာ ဖြစ်သည်။

“ယူအက်(စ်)အေ”သည် တိုင်းပြည်ကြီး တစ်ပြည်လည်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ရုံကြီး တစ်ရုံလည်းဖြစ်သည်။ စာကြည့်တိုက်ကြီးတစ်တိုက် လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် “ယူအက်(စ်)အေ”သည် ပြည်သူတို့၏ အသံလည်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ။

ရွှေရုပ်ပုံပုဂံလင်း၊ အမှတ် ၄၊ ပြေး၊ ၁၉၇၃။

mgyoe.com

အိုင်းရစ်မားဒေါ့၏ ကွန်ရက်ထဲဝယ်

အိုင်းရစ်မားဒေါ့ (Iris Murdoch. 1919) သည် ထင်ရှားကျော်ကြားသော အိုင်ယာလန်လူမျိုး အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာမ ဖြစ်သည်။ သူမ၏ စာရေးသက် အနှစ်လေးဆယ်အတွင်း ၂၅ အုပ်မြောက်ဖြစ်သော “မြစိမ်းရောင် သူရဲကောင်း” (The Green Knight) ဝတ္ထုသည် စက်တင်ဘာလအတွင်းက ထွက်ခဲ့သည်။ ၄၇၂ မျက်နှာရှိပြီး တန်ဖိုးမှာ ၁၅ ဒသမ ၉၉ ပေါင် ဖြစ်သည်။ ချက်တိုနှင့် ဝင်းဒပ် စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။ လာမည့် ဇန်နဝါရီလတွင် မိုင်ကင်းပင်ဂွင်း စာအုပ်တိုက်က အမေရိကတွင် ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သည်။

မားဒေါ့သည် စာရေးဆရာ တစ်ဦးဖြစ်သလို ဒဿနပညာရှင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ ဒဿနိကဗေဒ ဆရာမ တစ်ဦးဖြစ်သလို ဒဿနိက စာအုပ်စာတမ်း များစွာကို ရေးသားခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။

များမကြာမီက အောက်စဖို့ မြောက်ပိုင်းရှိ သူမ၏နေအိမ်၌ “အီကော နောမစ်” မဂ္ဂဇင်းက တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် သူမက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဝတ္ထု၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်ပြီး သူ၏အမြင်များကို စာရေးဆရာ

တစ်ဦးအနေနှင့်ရော ဒဿနပညာရှင်တစ်ဦး အနေနှင့်ပါ ဖြေကြား ပြောဆို ခဲ့သည်။

သူမသည် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရရှိပြီးနောက် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနတွင် အလုပ်လုပ်သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ရက်အနည်းငယ် အတွင်းမှာပင် သူမသည် ဩစတြေးလျ နိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် လွတ်မြောက်ခါစ ဘယ်(လ်)ဂျီယန်နိုင်ငံ ဘရပ်ဆယ်မြို့တော်ကိုဖြတ်ပြီး သွားရောက်သည်။ ယင်းခရီးသည် သူမအတွက် အလွန်စိတ်လှုပ်ရှားရသောကာလ ဖြစ်သည်။ ကြောက်လန့်ခြင်းနှင့် ပျော်ရွှင်ခြင်းတို့ကို ခံစားရသည်။

ထိုစဉ်က သူမသည် ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီ ပြင်သစ်စာရေးဆရာနှင့် ဒဿနပညာရှင် ယန်းပေါဆတ်၏ “တည်ရှိခြင်းနှင့် ဘာမျှမရှိခြင်း” (Being and Nothingness) စာအုပ်ကို ဖတ်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဘရပ်ဆယ် မြို့တွင် သူမ ရှိနေစဉ်အတွင်း ဆတ်သည် ထို မြို့သို့ ရုတ်တရက် ရောက်ရှိ လာသည်။ မစ္စမားဒေါ့သည် ဆတ်နှင့် တွေ့ရသောအခါ အထူးပင် စိတ်လှုပ်ရှား နိုးကြွခဲ့ရသည်။

သူမကို ဝတ္ထုရေးရန် အထူးတလည် အားပေးတိုက်တွန်းသူများထဲတွင် ပြင်သစ် ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာ ရေမွန်ကေနီးနှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်သို့ သူမ ပြန်လည်ရောက်ရှိ သောအခါ စာပေ နိဗ္ဗာန်ဆရာ ဩစတြေးလျနိုင်ငံဖွား စာရေးဆရာ အိလိယက်ကင်နက်တီ တို့ ပါဝင်ကြသည်။ မစ္စမားဒေါ့၏ ပထမဆုံးဝတ္ထု “ကွန်ရက်ထဲဝယ်” (Under the Net) ကို ရေးသားရန် တိုက်တွန်းသူနှင့် ထုတ်ဝေသူ ရှာပေး သူမှာလည်း မစ္စတာကင်နက်တီပင်ဖြစ်သည်။ “ကွန်ရက်ထဲဝယ်” ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေသည်။ ဝတ္ထုနာမည်သည် ပင်လျှင် ဒဿနိကဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်တော့သည်။

“အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ဘာသာစကား ကွန်ရက်ထဲမှာ ဘာသာ စကားဟာ အမှန်တကယ် ရှိနေတဲ့အရာမို့ ဘယ်လို ဆက်စပ်နေသလဲ၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာစကားရဲ့ အောက်မှာရှိတဲ့ အရာတစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာစကားရဲ့ ပြင်ပမှာရှိတဲ့ အရာတစ်ခုကို ဘယ်လိုခေါ်ကြမလဲ။ အဲဒါ

ကတော့ ဒဿနိကနယ်ထဲကို ကျွန်မ ပြန်ရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မကို လွမ်းမိုးနေတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုပဲ။ အရစ္စတိုတယ် အဖွဲ့အစည်းအတွက် ကျွန်မ ပထမဆုံးရေးတဲ့ စာတမ်း အမည်ကတော့ “ဝိသေသ အလွမ်း” (Nostalgia for The Particular) ပဲ။ အဲဒါ ကတော့ ဘာသာစကား “ကွန်ရက်ထဲဝယ်” အတိုင်းပဲ။ ဝတ္ထုက တစ်နေရာမှာ နောက်ကြောင်း ပြန်ပြောတဲ့ ဟူးဂိုးက ဒီအကြောင်းတွေကို ဒဿနိက သဘောနဲ့ ဆွေးနွေး ထားတယ်”

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များ အစောပိုင်းတွင် ဝတ္ထုစာအုပ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မှာ အဆင်ပြေလာသည်။ စက္ကူခွဲတမ်းစနစ်ကို ရုပ်သိမ်းလိုက် ခြင်းမှာလည်း အကြောင်းတစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀-၅၄ ကာလကို ဗြိတိသျှဝတ္ထု ရွှေခေတ်ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ဤနှစ်များအတွင်းမှာပင် ဝီလီယံဂို(လ်)ဒင်၊ ကင်းစလေးအမက်(စ်)၊ ဒေါရစ်လက်ဆင်၊ အန်းဂပ် ဝီ(လ်)ဆင်၊ ဂျန်ဝိန်း နှင့် အိုင်းရစ်မားဒေါ့တို့၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုများ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

“ဒီလူစုကို “ဒေါသထွက်နေသောလူရွယ်များ” (Angry Young Men) လို့ ခေါ်ကြတယ်လို့ ကျွန်မ ထင်ပါတယ်။ အင်း . . . ဟုတ်တယ်။ အဲဒါ ကျွန်မတို့လူစုရဲ့ နာမည်ပဲ။ အင်း . . . ပြောရရင်တော့ ကျွန်မဟာ ဒေါသထွက်နေတဲ့ လူရွယ်တစ်ယောက်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွဲမြီး တိုနေတာတော့ အမှန်ပါပဲ။ အဲဒီအထဲမှာ ကျွန်မ မိတ်ဆွေတွေ အများကြီး ပါပါတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကင်းစလေးအမက်ပေါ့။ ကျွန်မတို့အကြားမှာ စည်းလုံးညီညွတ်မှုတစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တူညီတဲ့ ဘုံလမ်းစဉ်တစ်ခု ရှိတယ်လို့တော့ ကျွန်မ မထင်ဘူး။ အမှန်ကတော့ ကျွန်မတို့ကို တစ်စု တစ်ဝေးတည်း တွဲပေးလိုက်တာတော့ ဝေဖန်ရေးဆရာတွေပဲ။ အဲဒါကို ကျွန်မတို့ သဘောကျရတယ်”

သူမအနေဖြင့် စာရေးသားနည်း အတတ်ပညာကို အတုယူ လေ့လာ ခဲ့ရသည့် ရှေးခေတ် စာရေးဆရာကြီးတွေက မည်သူတွေနည်း။

သူမက “စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး”ကို ဝတ္ထုများ အားလုံးအနက် အကြီးကျယ်ဆုံးဟု ယူဆသည်။ အမှန်ကိုပြောရလျှင် သူမက ယေဘုယျ အားဖြင့် ရုရှားဝတ္ထုများကို ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ စာရေးဆရာကြီး

ဒေါ့စတာယက်စကီကို အထူးနှစ်သက် စွဲလမ်းပြီး သူမအပေါ်တွင် လွမ်းမိုးမှု ရှိသည်။ သည့်နောက်တွင်ကား သူမ နှစ်သက်သော စာရေးဆရာများမှာ ချား(လ်)ဒစ်ကင်း၊ ဂျိမ်းအော်စတင်၊ သောမတ်(စ်)ဟာဒီ၊ အင်မလီ ဘရွန်တီ နှင့် ဟင်နရီဂျိမ်း(စ်) . . .။

သူမ၏ ဝတ္ထုများတွင် “ခေါင်းလောင်း” (The Bell, 1918) ကို စောစောပိုင်းထွက်သော ဝတ္ထုများတွင် အကောင်းဆုံးဟု ယူဆသည်။ ဤဝတ္ထုတွင် သူမက ဘာကို ပြောချင်သနည်း။ ဤဝတ္ထုကို ဘာသာရေး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟု သူမက ဆိုသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း အနီးတွင် နေသော လူများအကြောင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဘဝသည် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သောဘဝ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြသည်။ ဤဝတ္ထုတွင် အကောင်းနှင့်အဆိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ သူမ၏ ဝတ္ထုများတွင် ကိုယ်ကျင့် တရားနှင့်ပတ်သက်သည်များကို ဆက်လက်ရေးသားပြီး အသက်ကြီးလာ သောအခါ သူမ၏ ဝတ္ထုများသည် ပိုပြီး ရှည်လျားလာကြသည်။ သူမကမူ မကြာမီကထွက်သော ဝတ္ထုများကို သူမ၏ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုများဟု ယူဆသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

“သူတို့က ပိုပြီး ကြီးလာကြတယ်။ အကြောင်းအရာတွေ ပိုပြီး များပြားလာတယ်။ သူတို့က ပိုပြီး ရှည်လျားကြမယ်။ သူတို့က ဝတ္ထု တစ်ပုဒ်ရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်အရ ကြေကွဲစရာတွေ၊ ပျော်ရွှင်စရာတွေနဲ့ တခြား ဟာတွေကို ဖော်ပြနိုင်ကြတယ်။ အကြောင်းအရာတွေကို ပြောတာမဟုတ် ဘူးနော်။ အကြောင်းအရာအားဖြင့် သူတို့ ညံ့ချင်ညံ့ကြမယ်။ အဲဒါတွေက ကျွန်မ လေးစားတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေရဲ့ ဝတ္ထုတွေနဲ့ ပိုပြီး ရေးကြတယ်”

သူမအနေဖြင့် စာရေးဆရာ တစ်ယောက်အနေနှင့်ရော၊ ဒဿန ပညာရှင်တစ်ယောက် အနေနှင့်ရော စိတ်ဝင်စားနေသည်က ခေတ်သစ် ကမ္ဘာကြီးတွင် ဘာသာအယူဝါဒ အခန်းကဏ္ဍပင် ဖြစ်သည်။ သူမက ထာဝရ ဘုရားသခင်ကို မယုံကြည်ပါ။ အထူးသဖြင့် ရှေးရိုးအယူမှန် ခရစ်ယာန် ဘာသာ၌ ကောင်းကင်ဘုံတွင် ထာဝရ ဘုရားသခင်ရှိနေပြီး ဘုရားသခင်၏ သားတော် ယေရှုက ဘာသာရေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တည်ရှိနေခြင်းမှာ သူမ အတွက် ပြဿနာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘာသာတရား ရှိနေရန် လိုအပ်

ကြောင်းကို သူမ လက်ခံသည်။ လူအများသည် ၎င်းတို့ ကွယ်လွန်သော အခါ ၎င်းတို့ ချစ်ခင်သူများနှင့် တွေ့ရလိမ့်မည်ဟု ယူဆ မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် နှစ်သိမ့်နေကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ သူမက ဆိုပါသည်။ သို့သော် သူမ အနေနှင့် ယင်း ယုံကြည်ချက်များသည် မမှန်ကန်ဟု ထင်ပါသည်။

သို့သော် ထိုပြဿနာထဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဟိန္ဒူဘာသာတို့ မပါဝင်ဟု သူမက ဆိုပါသည်။

ထို့နောက် ဆတ်နှင့် ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒအကြောင်း ဆွေးနွေး ကြသည်။

သူ့ဘဝတွင် မည်သည့်အချင်းအရာသည် အကျေနပ် အနှစ်သက်ဆုံး ဖြစ်သနည်း။

“အခက်အခဲပဲ၊ အိုးအိမ်မဲ့ ပြောင်းရွှေ့လာကြရသူတွေရဲ့ ဒုက္ခသည် စခန်းမှာ နေရတာ ကျွန်မ သိပ်ပျော်တယ်။ အဲဒီမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနဲ့ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေတယ်။ အဲဒါက မဟုတ်ဘူး ထင်ရပေမဲ့ အမှန်တကယ်ပဲ။ ကျွန်မအနေနဲ့ အဲဒီလို စခန်းတွေမှာ တစ်သက်လုံး နေသွားချင်တယ်”
ရည်ညွှန်း- The Economist; September 1993.

ရွှေရုပ်ပုံပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၉၃။

ဂျိမ်း(စ်)အေ မစ်ချနာ သူ့ဘဝနှင့် သူ့ စာပေ

ဂျိမ်း(စ်)အေ မစ်ချနာ (James A. Michener, 1909-99) သည် အထူးပင် ထင်ရှားသော အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီးဖြစ်သည်။ သူ၏ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုကြီးများသည် အပတ်တကုတ် သုတေသန ပြုလုပ် ထားပြီး ထူထဲရှည်လျားကြလှသည်။

တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ (Tales of South Pacific) သည် သူ၏ ပထမဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်ပြီး ပူလစ်ဇာဆု (၁၉၄၈) ရရှိသည်။ “တောင်ပစိဖိတ်” အမည်နှင့် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးရာ အော်စကာဆု ရရှိသည်။ ဆာယောနရ ၁၉၅၄ သည် ဂျပန်နောက်ခံဖြစ်ပြီး ဟာဂိုင်းယီ ၁၉၅၉ သည် ဟာဂိုင်းယီကျွန်း၏ သမိုင်းကြောင်းဖြစ်ပြီး ပိုလီနီရှန်း လူမျိုးများ အခြေချ သည်မှစပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအထိ ဖြစ်သည်။ ကန္တာရ ခရီးသည် (Caravan*, 1964) သည် အာဖဂန်နစ္စတန် နောက်ခံ ဖြစ်သည်။ မူလဘူတ (The Source, 1965) သည် ခေတ်သစ် အစွရေးနိုင်ငံတွင် ရှေးဟောင်း သုတေသန တူးဖော်ရာမှ ရရှိသော အချက်အလက်များကို အခြေခံပြီး

* “ကန္တာရ ခရီးသည်” အဖြစ် ဘုန်းပြိုင် (မန္တလေး) က ပြန်ဟပြန်ခဲ့ရာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသား စာပေ (ဘာသာပြန်) ဆု ရရှိသည်။

ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံသမိုင်းကို ခြယ်မှုန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပိုလန် ၁၉၈၃ သည် တစ်ရွာတည်းသား ရန်ဘက်နှစ်ဦးအကြောင်း ရေးသားထားပြီး “သွေးစည်းညီညွတ်ရေး သမဂ္ဂ” (Solidarity Union) အထွတ်အထိပ် ရောက်ချိန်က ထွက်ပေါ်ခဲ့သဖြင့် လူအများ အလေးထား ပြောဆိုခဲ့ရသည်။ မစ်ချနာ၏ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ အလာစကာ ၁၉၈၈ သည် သမိုင်းမတိုင်မီခေတ်က အလာစကာဒေသ၏ သမိုင်းနှင့် စွန့်စားခန်းဖြစ်သည်။ ပဋိညာဉ် (Covenant) နှင့် ချက်ဆာပိ၊ စင်တယ် နီယယ်(လ်)တို့မှာလည်း ထင်ရှားကြသည်။

နိုင်ငံတကာ သမိုင်းနောက်ခံ စာရေးဆရာကြီး ဂျိမ်း(စ်)မစ်ချနာကို ယမန်နှစ် ၁၉၉၃ က အိပ်(က်)(စ်)ပရက်(စ်)ရှင် မဂ္ဂဇင်းက သူ့ဘဝနှင့် သူ့စာပေအကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်စရာဖြစ်သဖြင့် ဘာသာပြန်ဆို ဖော်ပြလိုက် ပါသည်။

ဂျိမ်း(စ်) မစ်ချနာသည် ပထမဆုံး စာအုပ်ကို အသက် ၄၀ အတွင်း ရောက်မှ စတင် ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအတွက်ပင် သူ့ ကိုယ်သူ ထူးဆန်းသည်ဟု မစ်ချနာက ပြောဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့လုပ်ငန်းမှာ ဆိုရိုးစကား တစ်ခုရှိတယ်။ လူ တစ်ယောက်ဟာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးစာအုပ်ကို အသက် ၃၅ နှစ်မတိုင်ခင် မှာမှ မရေးခဲ့ရင် သူ ဘယ်တော့မှ ရေးဖြစ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့”

သူ့ဘဝမှာ လေယာဉ် သုံးခါပျက်ကျမှု တစ်ခုအပြီးမှာ သူက ယခုလို ကြုံးဝါးခဲ့ပါသည်။

“ဒီက နောက်ပိုင်းမှာ ငါ့ဘဝဟာ ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်ရမယ်”

ထိုအချိန်မှစ၍ သူ့ဘဝသည် တစ်ဆစ်တစ်ချိုး ပြောင်းခဲ့ပါသည်။ အသက်ဘေးက သိသိကလေး လွတ်မြောက်ခဲ့ရသည့်နောက်ပိုင်း တွင် သူသည် ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ ဗန်နေဘူ ကျွန်းပေါ်မှ ရေတပ် စခန်း တဲကလေးတစ်ခုအတွင်းမှ ဖန်မီးအိမ်ကလေးတစ်ခု၏ အလင်းရောင် နှင့် ပထမဆုံးစာအုပ်ကို ရေးတော့သည်။ နောက် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်

အကြာ မျက်မှောက်ကာလ အသက် ၈၆ နှစ်အရွယ်မှာတော့ သူသည် ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်နေပါတော့သည်။

မစ်ချနာက သူ၏ ငယ်စဉ်ဘဝနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြန်ပြောင်း ပြောဆို ရာတွင် . . .

“ကျွန်တော့်မှာ ရှည်လျားတဲ့ နောက်ခံနဲ့ အယ်ဒီတာကောင်းတွေ ဆီမှာ ရှည်လျားတဲ့ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တော့မှာမဆို သမိုင်းပါမောက္ခတစ်ယောက်ပဲ။ အဲဒီအလုပ်ကို ကျွန်တော် မြတ်နိုးတယ်၊ ကြိုးစားတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ ပျော်ရွှင်စရာ အပြည့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ၃၅ နှစ်မှာ အယ်ဒီတာတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ ဆယ်နှစ်လောက် လုပ်တယ်။ အဲဒီအလုပ်မှာ ကျွန်တော် ပျော်မွေ့ တယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်ကြီးဖြစ်လာပြီး ကျွန်တော်ဟာ ဘာမှ အလုပ် မည်မည် ရရ မရှိတဲ့ ပစိဖိတ်စစ်မြေပြင်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် စာ စပြီး ရေးတာပဲ။ ဘဝရဲ့ တော်တော် အနှောင်းပိုင်းမှပဲပေါ့။

“ကျွန်တော့်ကို ၁၉၀၇ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့မှာ မွေးတယ်။ (အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု) ပင်ဆယ်ဗေးနီးယားပြည်နယ် ဒိုယက် စတောင်းမြို့က ကွိတ်ကာ ခရစ်ယာန် အသင်းတော်ဝင်တစ်ဦး အိမ်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရတယ်။ ဘုရား၊ တရား၊ ကြည်ညိုပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ မိခင်နဲ့ မိသားစုဟာ ကျွန်တော်နဲ့ ဘာမှ သွေးသားမတော်ဘဲ ကျွန်တော့်ကို မွေးစားခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် အသက်နှစ်ဆယ်အရွယ် ရောက်မှ သိရတယ်။

“ကလေးဘဝမှာ ကျွန်တော်ဟာ အတော်ကြီးကို ဆင်းရဲခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ မွေးစားအဖေက ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး အမေဟာ လမ်းပေါ်က ကောက်ယူမွေးစားခဲ့တဲ့ ကလေးတွေ တစ်လှေကြီး ကို ပညာသင်ကြားနိုင်အောင် နဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရ တယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကြုံခဲ့ရတာတွေထက် ဘာမှ ပိုပြီး ဆိုးစရာ မရှိ တော့ဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ အမေရိကန် သတ္တဝါ တစ်ကောင်ပဲ။ ကျွန်တော့် ဘဝမှာ ရသမျှဟာ ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်မှ ရတာချည်းပဲ”

“ကျွန်တော့်အသက် ၁၄ နှစ်မှာ အိမ်ကထွက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်

အသက်ရှင်ရေးအတွက် ရရာအလုပ်ကို လုပ်ခဲ့တယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး လှည့်ပြီး အတွေ့အကြုံတွေ ရှာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သားအရွယ်မှာ အားကစား ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် လုပ်ခဲ့ရတဲ့ အခိုက်အတန့်မှာ လက်နှိပ်စက် ရိုက်တတ်ခဲ့တယ်။ အခု ရိုက်နေတဲ့အတိုင်း လက်ချောင်းနှစ်ချောင်းနဲ့ ရိုက်တတ်ခဲ့တယ်။ ထိခိုက်မှတ်သားလွယ်တဲ့ လူငယ်တစ်ဦးအနေနဲ့ အဲဒီလို ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်မှာ ကိုယ်ရပ်ခဲ့ရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ဟာ ဘဝခရီး ကို ဆက်လျှောက်ဖို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရခဲ့တယ်။ နောက်ပြီး ဘယ်တော့မှ ပြောင်းလဲတော့မှာမဟုတ်တဲ့ အကောင်းမြင်ဝါဒကိုလည်း ရခဲ့တယ်။

“ပညာ ကောင်းကောင်းတတ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ခြေသလုံး အိမ်တိုင်ဘဝက ကျွန်တော့်ကို အသိပေးခဲ့တယ်။ ဆွာသမိုး ကောလိပ်ကို တက်ဖို့ ကျွန်တော် ပညာသင်ဆုရတယ်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော် ဘွဲ့ရ တယ်။ အဲဒီနောက် ကျွန်တော် ဥရောပမှာ ပညာဆက် သင်တယ်။ ပင်ဆယ် ဗေးနီးယားမှာရော ကော်လာရာဒိုမှာရော ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာပြတယ်”

“ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်စာ ဆရာကောင်း တစ်ယောက်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာဟာ သိပ်ပြီး မကျယ်ပြန့်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ထင်လာတယ်။ ဒါနဲ့ သမိုင်းဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့လာသင်ကြားရတယ်။ မက္ကမီလန်စာအုပ် ထုတ်ဝေရေး ကုမ္ပဏီက ကျွန်တော့်ကို အယ်ဒီတာ အလုပ်ပေးတဲ့အခါမှာ အဲဒီအလုပ်ဟာ အတွေး အမြင်သစ်ကိုပေးမယ့် အလုပ်လို့ ယူဆပြီး ကျွန်တော် လက်ခံလိုက်တယ်။

“ပစိဖိတ်ဒေသမှာ စစ်မီးတောက်လောင်လာတဲ့အခါမှာ စစ်ထဲကို ကျွန်တော် ဝင်လိုက်တယ်။ အမေရိကန် ရေတပ်မတော်ရဲ့ အထက်တန်း သမိုင်းအရာရှိ တစ်ဦးအနေနဲ့ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးတွေနဲ့ ဝေးလံပြီး လူသူ အရောက်အပေါက်နည်းတဲ့ ကျွန်းကလေးတွေကို ရောက်ရတယ်။

“တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများကို အဲဒီ သမုဒ္ဒရာအလယ်က ကျွန်းကလေးတစ်ကျွန်းပေါ်မှာ ရေးခဲ့တယ်။ အားလုံးကို ညဘက်မှာချည်း ရေးတာပဲ။ နေ့ဘက်မှာ မရေးဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ အချိန်ပြည့် အလုပ်ရှိနေလို့ပဲ။ တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများဟာ

ဘယ်တုန်းကမှ အရောင်းသွက် ဘက်ဆဲလား မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ရိုက်ထားတဲ့ စက္ကူက တော်တော်ညံ့တယ်။ အခန်းတစ်ခုကို ဘယ်တော့မှ စာမျက်နှာရဲ့ ထိပ်က မစဘူး။ အခန်းတစ်ခုကိုဆိုရင် စာမျက်နှာရဲ့ အောက်ဆုံး နှစ်ကြောင်းကနေ စထားတယ်။ ဒါလောက် ဆိုးဆိုးရွားရွား ပုံနှိပ်ထားတဲ့ စာအုပ်မျိုး ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးဘူး။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ စစ်အတွင်းမှာ စက္ကူသုံးတာကို ကန့်သတ်ထားတယ်။

“စာအုပ်နည်းနည်းပဲ ရောင်းရတယ်။ အများကြီး မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်က ဖတ်သင့်ဖတ်ထိုက်တဲ့လူတွေရဲ့ လက်ထဲကို ရောက်သွားတယ်။ နယူးယောက် ဝေဖန်ရေး အေဂျင်စီကြီး ဆယ်ခုအနက် ကိုးခုက ဒီစာအုပ်ကို မသိကျိုးကျွံ ပြုထားတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ နောက်တစ်နှစ်အကြာ မှာတောင် ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ ပူလစ်ဇာဆု ရတယ် ၁၉၄၈။ အဲဒီ တော့မှပဲ ဒီစာအုပ်ဟာ ဒုတိယအကြိမ် အသက်ဝင်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆုကြေညာတဲ့နေ့မှာပဲ အဖုံးပျော့ ပုံနှိပ်ခြင်း ထွက်လာတဲ့အတွက် အဖုံးမာ ပုံနှိပ်ခြင်းကို လုံးဝ ရပ်တန့်သွားစေခဲ့တယ်။

“ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်များတွင်း ပေးခဲ့တဲ့ ပူလစ်ဇာဆုတွေထဲမှာ ဒီစာအုပ်ဟာ ထိုက်တန်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွေက ရေးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစာအုပ်ကို အများသဘောနဲ့ ရွေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ပူလစ်ဇာဆုကိစ္စဟာ ကျွန်တော့်ကို အများကြီး တုန်လှုပ်သွားစေခဲ့ ပါတယ်။ ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင် လူကြီးတွေအနေနဲ့ အင်မတန် သတ္တိ ရှိစွာနဲ့ ရွေးလိုက်တာလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ စာအုပ်ဟာ တဖြည်းထက် တဖြည်း နေရာရလာပါတယ်။ အခုအခါမှာ စာအုပ်ကို ထွက်ခါစ အချိန်က ထက်ပိုပြီး အဖတ်များလာပါတယ်။ နောက် တစ်နှစ်အကြာမှာ ဘောင် ပစိဖိတ်ကို ရော်ဂျာနဲ့ ဟမ်းမားစတိန်းတို့က ရုပ်ရှင် ရိုက်ပါတယ်။ ဒီအတွက် စာအုပ်ဟာ ပိုပြီး အခြေမြဲသွားတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

“အဲဒီတော့ စာအုပ်မှာ ဖြစ်ရပ်သုံးခု ရှိပါတယ်။ စာအုပ်ထွက်စ အချိန်မှာ ဝေဖန်ရေးအရ ကြိုဆိုမှုနဲ့ စာအုပ်အရောင်းရထိုင်းခြင်း၊ ပူလစ်ဇာ ဆုရခြင်း၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်ခြင်း ဒါတွေအားလုံးဟာ သုံးလေးနှစ်အတွင်းမှာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့တယ်။

“ဟာဝိုင်ယီကို ရေးဖြစ်တဲ့ အကြောင်းတွေကတော့ နယူးအင်္ဂလန် မှာ ပါမောက္ခလုပ်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ကိုရီးယားစစ်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦး အနေနဲ့ ဂျပန်မှာ အနားယူခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ စစ်ကြီးပြီးခါနီးမှာ တရုတ်ပြည်ကို လေယာဉ်နဲ့ရောက်သွားတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ တောင်ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ အတွင်း က ဝေးခေါင်တဲ့အရပ်တွေကို စွန့်စားသူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရောက်သွားတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကြောင့်ပဲ။

“အဲဒီလိုနဲ့ ဟာဝိုင်ယီကို ရေးခဲ့တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် ဖြတ်သန်း ခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေအားလုံးကို အသုံးပြုပြီး ရှည်လျားတဲ့ ခရုအိမ် ဇာတ်လမ်းကြီးတစ်ခုကို တိတိပပ ရေးနိုင်ခဲ့တာပဲ။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးတဲ့ အခါမှာ လာမယ့်ဆယ်စုနှစ် အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဟာဝိုင်ယီရဲ့ နမူနာ ဟာ ကမ္ဘာမှာ အရေးပါလာမယ်ဆိုတာကို ပေါင်းစည်းထားတယ်ဆိုတာကို တမင် အလေးထားပြီး ရေးလိုက်တာပဲ။

“ဟာဝိုင်ယီဟာ အမေရိကမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ လူမျိုးရေး ပြဿနာအတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ ဖော်ပြချက် တစ်ခု ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် သေသေချာချာ ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ ဟာဝိုင်ယီဟာ ထင်ရာမြင်ရာတွေကို ရေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်တွေကို ရေးတာပါ။

“ဟာဝိုင်ယီကို လူဖြူလူမည်း ပြဿနာနဲ့ ချိတ်ဆက်ပြီး ရေးနိုင် ခဲ့ရင် ဒီထက် ပိုကောင်းပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလိုမျိုး ကျွန်တော် မရေးနိုင် ခဲ့ဘူး။ အခြားတစ်ယောက်ယောက်က ရေးသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီရည် မှန်းချက်နဲ့ လုပ်ဆောင်မှုဟာ အများကြီး ဩဇာသက်ရောက်မှု ရှိပါတယ်။ ဟာဝိုင်ယီဟာ ကျွန်တော်တို့ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ လူမျိုးရေး ပြဿနာမှာ အင်မတန် ခိုင်မာတဲ့ တင်ပြချက်တစ်ခုပဲလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်”

ဟာဝိုင်ယီမှာ တင်ပြထားတဲ့ ဒဿနိက အယူအဆတွေဟာ ဂျိမ်း(စ်) မစ်ချနာရဲ့ဘဝမှာ ဘယ်လို ထင်ဟပ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသလဲ။

“လူတွေအားလုံးဟာ ညီအစ်ကိုတွေ ဖြစ်ကြတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ လူတိုင်း လူတိုင်းဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့

ညီအစ်ကိုပဲလို့ ကျွန်တော် တကယ်ပဲ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူ့မှာ ကျွန်တော့် လိုပဲ ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှုကို နားလည်နိုင်တဲ့စိတ်နဲ့ အလှအပကို ဖန်တီးနိုင်တဲ့ စိတ် ရှိတယ်။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ ယခုတိုင် ကျောက်ခေတ်က အတိုင်း တွေးခေါ်ပြုမူနေကြတဲ့ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲက ဂျီဒယ်ကင်နယ် ဆိုတဲ့ ကျွန်းကလေးမှာ ရက်အတော်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်းနေလို့ ရကြတယ်။ တောင်ပစိဖိတ်က အင်မတန် ဝေးခေါင် တဲ့ ကျွန်းကလေးတွေမှာ ကျွန်တော်ဟာ အသားညိုတွေနဲ့ အတူတွဲပြီး ရွက်လွင့်ခဲ့တယ်။ ငါးများခဲ့တယ်။ သူတို့ဟာ ဘယ်နေရာမှာမဆို ကျွန်တော် နဲ့ အတူတူပါပဲ။

“ဘာသာစကား ဆိုတာကလည်း အတားအဆီး မဖြစ်ပါဘူး။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ အိန္ဒိယမှာ အင်္ဂလိပ်စကားတစ်လုံးမှ မတတ်တဲ့ ရွာသားတွေနဲ့ ရက်အတော်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးတယ်။ လူမှုရေး ဓလေ့ထုံးတမ်း မတူညီမှုတွေကလည်း နယူးဟာက်ဘရာဒီ(စ်)ကျွန်းက လူရိုင်းတွေနဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ခင်မင်ပေါင်းသင်းမှုကို မဟန့်တားနိုင်ဘူး။ သူတို့က ခွေးကို ကင်ပြီး စားကြတယ်။ ကျွန်တော်က စစ်တပ်ကပေးတဲ့ ဝက်ပေါင်ခြောက် ဘူးကို စားတယ်။ ကျွန်တော်က မကြာခဏဆိုသလို စစ်သုံးစောင်တစ်ထည် သွားပို့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စကားတစ်လုံးမှ မပြောကြဘဲနဲ့ ခင်မင် ရင်းနှီးခဲ့ကြရတယ်။

“အဲဒီကျွန်းပေါ်မှာပဲ ကျွန်တော်ဟာ တရုတ်အမျိုးသမီးကြီး တစ် ယောက်နဲ့ သိခဲ့ရတယ်။ သူနဲ့ ကျွန်တော် မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး သူ့ဆီ ကျွန်တော် သွားလည်လေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူပြောတဲ့ ဘာသာစကားကို ကျွန်တော် တစ်လုံးမှ နားမလည်ဘူး။ သူကလည်း အင်္ဂလိပ်စကားဆိုလို့ ညစ်ညမ်းတဲ့ စကား လေးငါးဆယ်လုံးပဲ တတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ လူတွေကို အင်မတန် ချစ်ခင်တယ်။ လောကကြီးရဲ့ သဘောကိုလည်း ကောင်းကောင်း နားလည် တယ်။

“ဒါပေမဲ့ တခြားလူတွေကို ကျွန်တော့်လိုပဲ လူသားတွေအားလုံးကို ညီအစ်ကိုတွေလို သဘောထားကြပါလို့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တရားဟော နေစရာ မလိုဘူး။ ဒီကိစ္စမျိုးဟာ တဖြည်းဖြည်းချင်းပဲ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်။

တစ်ခါတစ်ခါမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ဟာ ကံကောင်းထောက်မပြီး မျက်စိ ပွင့်ကြရတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီ တရုတ်အဘွားကြီး ကိုသာ မသိခဲ့လို့ရှိရင် အခုအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ တရုတ်လူမျိုး အားလုံးကို ညီအစ်ကိုတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုမှ စဉ်းစားမိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် လေ့လာဆည်းပူးရမယ်။ ကမ္ဘာကြီးဟာလည်း တစ်နေ့ကျရင် လေ့လာ ဆည်းပူးလိမ့်မယ်”

မူလဘူတသည် ဂျိမ်း(စ်) မစ်ချနာ၏ နောက်ပိုင်းစာအုပ်များထဲမှ တစ်အုပ်ပင်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင်ကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။

“၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်ဇနီး မာရီတို့ အစွဲရေးကို သွားကြတယ်။ မာရီက အင်မတန် ဉာဏ်ကောင်းတဲ့ ဂျပန် အမေရိကန် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပဲ။ အစွဲရေးမှာ ကျွန်တော်တို့ နှစ်နှစ်လောက်နေပြီး သုတေသနလုပ်ကြတယ်။ မူလဘူတ ပထမမူကြမ်းကို ရေးကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီသမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုကြီးက ခေတ်ပေါင်းများစွာကို ဖြတ်သန်းသွားလို့ပဲ။ အဲဒီလို ရေးသားတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်ဟာ မှတ်စုစာရွက် နည်းနည်းပါးပါးပဲ အသုံးပြုတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ စာအုပ်ငါးရာ၊ ခြောက်ရာလောက်ကို ခေါင်းထဲမှာ ဓာတ်ပုံရိုက်ထားသလို မှတ်မိနေလို့ပဲ”

“အဲဒီစာအုပ်ကို ရေးရတာဟာ ကျွန်တော် လုပ်ခဲ့သမျှ အလုပ်တွေ ထဲမှာ အကြီးစားဆုံး၊ အားအထုတ်ရဆုံး တစ်ခုပဲ။ မနက်တိုင်း ၇း၃၀ လောက်မှာ ကျွန်တော် အိပ်ရာထပြီး နေ့လယ် ၁ နာရီလောက်အထိ ရေးတယ်။ အဲဒီနှစ်နှစ်အတွင်းမှာ ကွင်းဆင်းလေ့လာတာ တချို့ကလွဲလို့ တစ်မနက်မှ စာရေးမပျက်ခဲ့ဘူး။ တစ်နေ့မှာ ၃ နာရီလောက် စာရေးဖြစ်ရင် ကျွန်တော့်အဖို့ အလုပ်ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ကျွန်တော်ဟာ စာကို ရေးနေတော့တာပဲ။ စာအုပ်တိုင်းကို ကျွန်တော် သုံးကြိမ်သုံးခါ ပြန်ရေးတယ်။ ပထမတစ်ခါ ရေးတာက တစ်နှစ်လောက် ကြာတယ်။

“မူလဘူတကို ရေးသားနေရင်းနဲ့ ဒီခေတ်ကြီးရဲ့ အမှတ်ရဖွယ်ရာ၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းရာ၊ အံ့ဩဖွယ်ရာ နှစ်၊ နှစ်နှစ် ကုန်လွန်သွားရတယ်။

စနေရော၊ တနင်္ဂနွေရော၊ ဘယ်အားလပ်ရက်မှာမှရော တစ်နေ့မှ စာရေး ပျက်တယ်လို့ မရှိဘူး။

“မူလဘူတဟာ ဟာဝိုင်ယီလို စာပေအမျိုးအစားမျိုးပဲ၊ ဝတ္ထုရှည် ကြီးတစ်ပုဒ်ပဲ။ ပါလက်စတိုင်းဒေသက စိတ်ကူးနေရာတစ်ခုကို လာရောက် တူးဖော်ကြတဲ့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပညာရှင်တချို့ကို အခြေခံပြီး ရေးထားတယ်။ သူတို့ဟာ တစ်နေ့ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်ကြီးရဲ့ အလွှာ ၁၅ ခုကို တွေ့ရှိခဲ့ကြတယ်။ အချက်အလက် ၁၅ ခုကို တူးဖော်ခဲ့တယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီ ၁၅ ခုကို ဝတ္ထုရဲ့ ပထမအခန်းမှာပဲ ဖော်ပြထားတယ်။ သူတို့ဟာ ဒဿနရေးရာ ဆွေးနွေးမှုတွေ လုပ်ကြ ရတယ်။ စွန့်စားခန်းကလေးတွေနဲ့ ကြုံကြရတယ်။ သူတို့အားလုံး တုန်လှုပ်ချောက်ချားကြရတယ်။ ဝတ္ထုရဲ့ နောက်ဆုံးခန်းမှာတော့ သူတို့ဟာ သမိုင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ အဆင့်နှစ်ဆင့်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူတို့ရဲ့ တူးဖော်မှုကို ရပ်ဆိုင်းလိုက် ကြတယ်။ အလုပ်သမားတွေကို ပိုက်ဆံရှင်း ပေးလိုက်ကြတယ်။ တူးဖော်ထားတဲ့ တွင်းတွေကို ပိတ်လိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ယောက်စီ လမ်းခွဲပြီး ပြန်သွားကြတယ်။ သူတို့ဟာ ဝမ်းသာ စရာ၊ စိတ်ပျက်စရာနဲ့ အောင်မြင်မှုတွေကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေပဲ နိဂုံးချုပ်သွားပြီမို့ ဇာတ်ဆောင်တွေ လမ်းခွဲသွားကြတယ်။

“ဝတ္ထုရဲ့ ပထမအခန်းမှာ ရှေးဟောင်းသုတေသီတွေ ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ အဆင့် ၁၅ ဆင့်ကို တွေ့ရှိကြတဲ့အခါ ဇာတ်ကြောင်းပြန် ဇာတ်လမ်း ၁၅ ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကတော့ ပါလက်စတိုင်းဒေသက လူတွေအကြောင်း၊ သူတို့ ဘာတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတွေပဲ။ အဲဒါဟာ ဝတ္ထုရဲ့ အဓိက အပိုင်းကြီးပဲ။ စာလုံးရေ ငါးသိန်းလောက် ရှိတယ်။ ဇာတ်ကြောင်း ပြန် ဇာတ်လမ်းတွေက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အလေးအနက် လေ့လာသုံးသပ် တယ်။ ရှေးဟောင်းသုတေသီတွေ တွေ့ရှိတဲ့ အချက်အလက်တွေပေါ်မှာ မူတည်ပြီးတော့မှပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကြိုးပမ်းချက်ကတော့ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ဖြစ်အောင်နဲ့ ပရိသတ်ကို အဆုံးထိ ခေါ်ဆောင်သွားနိုင် အောင်ပဲ”

စာရေးဆရာများတွင် ၎င်းတို့၏ ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး တာဝန်

ယူမှု အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ ဂျိမ်း(စ်) မစ်ချနာကမူ ဤကိစ္စကို အလေးအနက် ထားရှိသည်။

“ကျွန်တော် စာရေးတဲ့နေရာမှာ စာဖတ်သူတွေကို သာမန် ဖတ်သွားဖို့ မဟုတ်ဘဲ အလေးအနက် ဆင်ခြင်သွားနိုင်ကြဖို့ပဲ။ ဒါကို ကျွန်တော် တကယ်ပဲ အလေးအနက်ထားတော့ အဲဒီအတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိတယ်”

“ဥပမာ ဟာဝိုင်ယီဝတ္ထု အောင်မြင်တာမျိုးပေါ့။ ဟာဝိုင်ယီဟာ ရည်ရွယ်ချက် လေးနက်တယ်။ ဇာတ်လမ်းက ပင့်ကူအိမ်ယွက်နေတယ်။ အင်မတန်ကျွမ်းကျင်ဖို့ လိုအပ်တယ်။

“ကျွန်တော်က အကြောင်းအရာ ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကူးကြံဆမှုကို အဓိက မထားဘူး။ မှန်ကန်တိကျမှုကို အဓိကထားတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော် ရေးတာတွေဟာ အခြေအမြစ် မခိုင်တာတွေ မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ဘာတစ်ခုကိုမှ လူတွေ စိတ်ဝင်စားသွားအောင် တုန်လှုပ် ချောက်ချားသွားအောင် မဟုတ်တမ်းတရမ်းတွေ မရေးခဲ့ဘူး။

“နောက်ထပ် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တာဝန်ယူတာ တစ်ခုရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ရှင်းပြဖို့တော့ ခက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ အနုပညာစနစ် ဆက်လက်လှုပ်ရှားနေဖို့ပဲ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ထုတ်ဝေ သူက ကလောင်သစ် ၁၅ ယောက်ကို စာရေးဖို့ အားပေးခဲ့တယ်။ ဒီအထဲက နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက်သာ သူ့အတွက် အမြတ်အစွန်း ဖြစ်နိုင်တယ် ဆိုတာ သိပေမယ့် ၁၅ ယောက်စလုံးကို အားပေးခဲ့တယ်”

ဂျိမ်း(စ်) မစ်ချနာသည် စာပေရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ငွေရေး ကြေးရေး ဆုံးရှုံးမှု လုံးဝ မရှိပါ။ သူ့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဝေဖန်ရေးဆရာတွေက ချီးကျူးကြသလို တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာလည်း အရောင်းတွင်ကျယ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူက ဘဝင်မမြင့်ပါ။ စာရေးခါစ လူငယ်စာရေးဆရာတွေကို သူ၏ အကြံဉာဏ်များ ပေးလေ့ရှိပါသည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ပိုက်ဆံရှာတဲ့နေရာမှာ ကံကောင်းခဲ့တယ်။ စာရေး ဆရာတစ်ယောက်အတွက် ပိုက်ဆံ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ဘယ်တော့မှ လျော့တွက်လို့မရဘူး။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟာ ပိုက်ဆံမရဘူးဆိုရင်

သူဟာ စာဆက်ရေးနိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ စာရေးဆရာ တော်တော်များများ ဟာ စာရေးခြင်းနဲ့ ပိုက်ဆံမရကြဘူး။

“လူငယ် စာရေးဆရာတွေကို ဘယ်လို အကြံဉာဏ်မျိုးတွေ ပေးစရာ ရှိပါသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်တော် မကြာခဏ အမေးခံရတယ်။ ဒီမေးခွန်း ဟာ မလွယ်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုပဲ။ ဒီမေးခွန်းကို ကျွန်တော်ဖြေနိုင်တဲ့ နည်းတစ်နည်းကတော့ ဒီမေးခွန်းကိုမေးတဲ့ စာရေးဆရာ လူငယ်တွေဟာ ကျွန်တော့်လိုပဲ ရေးချင်တယ်လို့ ယူဆပြီး ဖြေရမှာပဲ။ ကောင်းပြီ၊ အဲဒီလို ဆိုရင် . . .

“ပင်ကို အရည်အသွေး ရှိဖို့ကတော့ အဓိကပဲ။ ကျွန်တော့်လို ရေးနိုင်တဲ့ စာရေးဆရာ ၅၀ ဒါမှမဟုတ် ၆၀ လောက်ရှိနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အရေးကြီးတာက လူငယ်စာရေးဆရာတွေဟာ တကယ့်အတွေ့အကြုံ ရှိဖို့ပဲ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ပြောရရင်တော့ ကျွန်တော်က ပထဝီဝင်နောက်ခံ ကို အလေးထားတယ်။ ကျွန်တော်က အခုထက်ပိုပြီး ကမ္ဘာကြီးကို နောက်ခံ ပြုချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မပြုနိုင်ဘူး”

“လူငယ်စာရေးဆရာတွေဟာ ဘာသာစကား တစ်ခု၊ နှစ်ခုကို ကျွမ်းကျင်ရမယ်။ လက်တင်အမေရိကကို နောက်ခံထားပြီး ရေးချင်ရင် စပိန်ဘာသာစကားကို တတ်ရမယ်။ အာဖရိကအကြောင်း ရေးမယ်ဆိုရင် အာရဗီဘာသာကို တတ်ရမယ်။ ဒါမှမဟုတ် တချို့နေရာမှာ ပြင်သစ် စကား တတ်ရမယ်။ အဲဒီအခါကျရင် သူဟာ ဒီကမ္ဘာကြီးအပေါ်က ဘယ်နိုင်ငံအကြောင်းကိုမဆို ရေးနိုင်ပြီလို့ ပြောနိုင်မယ်။ သူဟာ ငါးနှစ်၊ ဆယ်နှစ်လောက် လေ့လာသင်ကြားလိုက်ရင် ဒီနိုင်ငံအတွက် ဒါမှမဟုတ် ဒီကမ္ဘာကြီးအတွက် တန်ဖိုးရှိလာလိမ့်မယ်။

“အဲဒါကြောင့် လူငယ်စာရေးဆရာတွေကို ကျွန်တော် ပြောနိုင်တာ ကတော့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာပါ။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် လေ့လာပါ။ ခရီးသွားပါ။ လေ့လာပါ။ စာဖတ်ပါ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ လင်မယားကွာရှင်းမှု တစ်ခုရှိရင် ငါဟာ အဲဒီအကြောင်းအရာကို ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင်သိတဲ့ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီလို့ ကြွေးကြော်လိုက် စမ်းပါ။ အဲဒါကို ဧရာမဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်အဖြစ် ရေးလိုက်စမ်းပါ။ အဲဒီ

အခါမှာ အသေးအဖွဲ့လို့ ထင်ရတဲ့ အကြောင်းအရာဟာ တစ်ခုခုဖြစ်လာ လိမ့်မယ်”

“အတွေ့အကြုံက အတွေးအမြင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာကောင်းပေကောင်းတွေဟာ အတွေးအမြင်ကောင်းပေါ်မှာသာ မူတည် တယ်။ အတွေ့အကြုံကောင်းပေါ်မှာ မတည်ဘူး။ ရှိတ်စပီးယားဟာ လူသတ်မှုအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး ရေးနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ တစ်ခါမှ လူသတ်ဖူးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။”

အသက် ၈၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သူ စာရေးဆရာကြီးကို သူ၏ အနာဂတ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းသည့်အခါတွင်မူ ဂျိမ်း(စ်)မစ်ချနာက တကယ့် စာရေးဆရာစစ်စစ် တစ်ယောက်အနေနှင့် ဖြေကြားသွားပါသည်။

“ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ အနားမယူဘူး။ စာရေးတာကို ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ မငြီးငွေ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် အမြဲတမ်း စာရေးသွား နိုင်လိမ့်မယ်လို့တော့ မထင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်စိတ်ဝင်စားတဲ့ အကြောင်း အရာတစ်ခုကို ရွေးပြီး အဲဒီအကြောင်းကို စာဖတ်မယ်။ အဲဒါ ကျွန်တော် အသေအချာလုပ်မယ့် အလုပ်ပါ။ ကျွန်တော် အဲဒီလို ကောင်းကောင်းကြီး လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတယ်”

ရည်ညွှန်း- Expression; April/May, 1993

ရွှေရုပ်စုံမူလင်း၊ ဇွန်၊ ၁၉၉၄။

မစ်ချနာ စုဆောင်းသော ပန်းချီကားများ

ဂျိမ်း(စ်)အေ မစ်ချနာသည် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားပြီး အထူးထင်ရှားသော အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများသည် သမိုင်းနောက်ခံ အချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သုတေသန ပြုလုပ်ပြီး ရေးသားထားရာ အလွန်အလွန် ရှည်လျားပြီး ထုထည်ကြီးမားသော မဟာဝတ္ထုကြီးများ ဖြစ်သည်။ “တောင်ပစ်ဖိတ် ပုံပြင်များ”၊ “ဟာဝိုင်ယီ”၊ “မူလ ဇာစ်မြစ်”နှင့် “ဆိုက်ဘေးရီးယား” တို့သည် အထူးထင်ရှားလှသည်။ “ကာရာဗင်”ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုဖူးသည်။ ၁၉၉၄ ဇွန်လထုတ် ရွှေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဂျိမ်းအေ မစ်ချနာနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းကို မိမိ ရေးသားခဲ့သည်။ ယခု သူနှစ်သက်သော ပန်းချီကားများအကြောင်းကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လထုတ် ရီးဒါး(စ်)ဒိုင်ဂျက်(စ်) မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါရှိသော Why I Collect Art ကို ပြန်ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော့်ဘဝတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် အမြောက်အမြား ချမှတ်ခဲ့သည့် အနက် အကောင်းဆုံးတစ်ခုကို ၁၉၈၅ ခုနှစ်က အီတလီနိုင်ငံ ဗင်းနစ်မြို့ တူးမြောင်းများအတွင်း လှေတစ်စီးပေါ်တွင် လိုက်ပါနေစဉ် ချမှတ်ခဲ့ခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုမြို့တွင် အပန်းဖြေ အနားယူနေစဉ်အတွင်း ခန်းမဆောင်ကြီးပေါင်း မြောက်မြားစွာပင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ အကောင်းဆုံး ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီကားများကို ခင်းကျင်းပြသထားသော ပန်းချီပြပွဲတစ်ခုကို ကြည့်ရှုခဲ့ရပါသည်။ ပြင်သစ်၊ ရုရှား၊ အီတလီ၊ ဂျာမနီနှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတို့မှ ပန်းချီလက်ရာများသည် အခြားသော နိုင်ငံငယ်လေးပေါင်း ၂၀ ကျော်မှ ပန်းချီကားများနည်းတူပင် အံ့မခန်းလက်ရာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် တွေ့ရှိရသမျှသော ပန်းချီဆရာများနှင့် ပန်းချီဝေဖန်သူများက ပြောကြားသည်မှာ ဤပွဲသည် အမေရိကန် ပန်းချီဆရာများ လက်စွမ်းပြ သည့်ပွဲဟု ဆိုကြပါသည်။

“ခင်ဗျားတို့ နိုင်ငံကလူတွေ နောက်ဆုံးတန်းကနေ ရှေ့ဆုံးတန်းကို ရောက်လာတာ အံ့ဩနိုင်စရာပဲ”ဟု ဗြိတိသျှ ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ကို ပြောပါသည်။

အီတလီ ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးကမူ “ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ပန်းချီဆရာ ပုံစံဟောင်းထဲကနေ ဖောက်ထွက်လာတာဟာ တကယ် အံ့မခန်းစရာပဲ။ အခုဆိုရင် တစ်ကမ္ဘာလုံးကပဲ အမေရိကကို ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ကြည့်မြင် နေကြပြီ”ဟု ဆိုပါသည်။

သူတို့ပြောသော ပန်းချီသစ်စနစ် အဘယ်မျှ ကောင်းမွန်ပြီး အဘယ်မျှ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းသည်ကို အမေရိကန်ပြခန်းတွင် ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ရပါသည်။ အမေရိကန် ပန်းချီဆိုတာ ဘာမျှ မဟုတ် ပါဘူး။ ဥရောပ ပန်းချီကို ခပ်ဝါးဝါး ကူးချထားတာပါ ဟူသော အယူအဆ ဟောင်းသည် ရဲရင့်သော အတွေးအခေါ်ရှိသည့် အမေရိကန် လူငယ် ပန်းချီဆရာများ၏ ရှစ်ခေါပဏီသော စုတ်ချက်များ ဝင့်ရမ်းမှုအောက်တွင် ကိစ္စချောလေပြီ။

ပန်းချီပြပွဲမှ အငှားလှေဖြင့် ပြန်လည် ထွက်ခွာလာစဉ်တွင် တူးမြောင်း၏ ရေပြင်တွင် ကြည်လင်ပြတ်သားသော အတွေးရိပ်များ ပေါ်လာပါသည်။ မင်းဟာ အနုပညာနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု စုဆောင်း သူတစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ မင်းရဲ့ သက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ အမေရိက က ဖန်ဆင်းတဲ့ ပန်းချီကားတွေကို ဝယ်ဖို့ နှစ် ဥှံ စုဆောင်းငွေထဲက ဘာဖြစ်လို့

မသုံးနိုင်ရမှာလဲ။

ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကို ဒေါ်လာ ၄,၀၀၀ ဟူသော ဈေးနှုန်းများကို မြင်တွေ့လိုက်ရသောအခါ ကျွန်တော်၏စိတ်ကူး ပျောက်သွားရသည်။ ကျွန်တော်က ဆေးစက်တွေ တို့ခြစ်ထားတဲ့ စတုဂံပိတ်ကား တစ်ခုကို ထိုမျှလောက် ငွေများများ သုံးလေ့ရှိသည့် မိသားစုများက ပေါက်ပွားလာသူ တစ်ဦး မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကျွန်တော်၏ အယူအဆက ကျွန်တော့်ကို အမြဲတမ်း ပူးကပ်ခြောက်လှန့်လျက် ရှိပါသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်သည် တစ်နေ့တွင် နယူးယောက်မြို့ရှိ မိတ်ဆွေတစ်ဦး ဖွင့်လှစ်ထားသော ပန်းချီ ပြခန်းတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိသွားပါသည်။ သို့ဖြင့် စုဆောင်းသူတစ်ဦး၏ ပိုးစွဲကပ်လျှင် ဘယ်တော့မှ နောက်ပြန်ဆုတ်လေ့မရှိသော ခရီးလမ်းတစ်ခု ကို ကျွန်တော် ဆက်လျှောက်လှမ်းခဲ့ပါတော့သည်။

ကျွန်တော် ပထမဆုံးဝယ်သော အမေရိကန် ပန်းချီကားမှာ ဂျွန်မာရင်း၏ အကောင်းဆုံး ရေဆေးကားတစ်ကားပင် ဖြစ်သည်။ သူက မိန်းပြည်နယ်ကို ချစ်မြတ်နိုးသူ ဖြစ်သည်။ ပန်းချီကားက ပင်လယ်ပြင်၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် နေဝင်ဆည်းဆာဆီသို့ ဦးတည်သွားနေသော လှေ လှလှလေးတစ်စီးကို ရဲရဲရင့်ရင့်နှင့် လက်ဖျားခါရလောက်အောင် ပီပြင်ပေါ်လွင်အောင် ရေးခြယ် ထားသည်။ ဤပန်းချီကားက တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် ပိုပြီး ကောင်းလာ သည်။ ယခုအခါတွင်မူ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ကွယ်လွန်သွားသော မာရင်းကို ပန်းချီ အကျော်အမော်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် အနုပညာလောကတစ်ခုလုံးက အသိအမှတ်ပြုလာရပြီ ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ခါ ဝယ်သည်ကတော့ နှစ်ခုပြိုင် ပန်းချီကားနှစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မထင်မရှား ကွယ်လွန်သွားခဲ့သော အဲ(လ်) ဖရက်အိပ်(ချ်)မော်ရာ၏ လက်ရာများဖြစ်သည်။ ပန်းချီကားတစ်ချပ်က သာမန်အသွင်အပြင်ရှိသော မိန်းကလေးနှစ်ယောက်၏ပုံ ဖြစ်သည်။ တစ်ခုပဲ ရှိသည်။ သူတို့၏ဦးခေါင်းများ ဆန့်ထွက်နေပုံက ဂရိ ပန်းချီဆရာကြီး အယ်(လ်)ဂရီကို၊ ပြင်သစ်ရောက် အီတလီ ပန်းချီဆရာကြီး မိုဒီလီယာနီ တို့၏ ပုံစံမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤပန်းချီကားကို ကျွန်တော် မြင်မြင်ချင်း သဘောကျ မိသည်။ သို့သော် နှစ်ကာလတွေ ကြာလာသောအခါ ဒုတိယ ဖော်ပြထားပုံ

ကို ပိုကြိုက်လာသည်။ ကျူဘစ်ဇင်နည်းဖြင့် စိတ္တဇဆန်ဆန်ဟန် ကြွယ်ကြွယ် ဖြင့် ရေးခြယ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပန်းချီပညာကို မတောက်တခေါက် နားလည်သူတစ်ဦးအနေနှင့်များ မကြာမီက ပန်းချီကားများအကြောင်း အမြန်ဆုံး သဘောပေါက် သိရှိလိုလျှင် သူသည် ကျွန်တော့်လိုပင် ဤကား နှစ်ကားကို အဖော်ပြုပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်၏ဇနီး ပထမဆုံး ရွေးချယ်သော ပန်းချီကားမှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ နွေရာသီ အင်းတစ်ခုမှ ကြော့ရရော့ စားပွဲထိုးမလေးနှစ်ယောက် ခြေတံ သွယ်သွယ်ချွန်ချွန်နှင့် ကနွဲ့ကလျလေး လျှောက်လာနေကြဟန် ဖြစ်သည်။ သူတို့၏ မျက်နှာများက ဂျပန်မလေးတွေနှင့် နည်းနည်း ဆင်သည်။ နောက်ခံရှုခင်းက အခြားကမ္ဘာတစ်ခုနှင့် တူနေသည်။ ယာဆူအိုကူနီယိုရှိ အမည်ရှိ ဂျပန်နွယ်ဖွား အမေရိကန် နိုင်ငံသားတစ်ဦး၏ လက်ရာ ဖြစ်သည်။ သူသည် ယခု နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်အတွင်း အမေရိကန် ပြည် ထောင်စုအတွင်း ပေါ်လွင်လာသော ပန်းချီဆရာများအနက် အကောင်းဆုံး ပန်းချီဆရာ တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော် စုထားသော ပန်းချီကားများ၏ အချို့သော လက်ရာ ရှင်များသည် သက်ရှိထင်ရှားစဉ်မှာပင် ထင်ရှားကျော်ကြားကြပြီး အချို့မှာ မထင်မရှားဖြင့် ကွယ်လွန်သွားကြသည်။ ဤအထဲတွင် အလယ်အလတ် တန်းကျသူတစ်ဦးက မာစဒင်ဟတ်တလေ ဖြစ်သည်။ သူက အမေရိကတွင် အကောင်းဆုံး ရှုမျှော်ခင်းကား အချို့ကို ရေးဆွဲသူဖြစ်သည်။ သူ၏ “နယူး မက္ကဆီကို အမှတ်တရ”သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အနောက်ပိုင်း ပြည်နယ်များ၏ ခေတ်ဟောင်း မြင်ကွင်းများကို ခြယ်မှုန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နွားအုပ်ကြီးများနှင့် နွားခြံများအတွင်းမှ အထီးကျန်နေ့ရက်များ ဖြစ်သည်။

ယင်းပန်းချီကားများသည် အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ ဖော်ပြ နေကြသော်လည်း စုဆောင်းမှုများတွင် အများဆုံးက မကြာခင်နှစ်များ အတွင်းက အမေရိကန် ပန်းချီထဲ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စိတ္တဇပန်းချီ ကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ ရတနာတစ်ခုမှာ စတူးဝပ် ဒေးဗစ်၏ “မြက်ခင်းပြင်နှင့် မိုးကောင်းကင်” ဖြစ်သည်။ လူအများ

ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ အရောင်တောက်ပသည်။ မြူးကြွသည်။ လန်းဆန်းသည်။ အံ့ဖွယ်များဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည်။ ဒေးဗစ်သည် မကြာမီကမှ ကွယ်လွန်သွားသည်။ ယခုအခါ သူ၏ ပန်းချီကားများသည် တန်ဖိုးကြီးမားလှသည်။ တစ်ကားလျှင် ပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၂၈,၀၀၀ မျှဖြစ်သည်။ သူ့ပန်းချီကားကို သာမန် စုဆောင်းသူများ မမျှော်မှန်းနိုင်ပါ။

ကျွန်တော် စုဆောင်းထားသော အမေရိကန် ပန်းချီကား ၂၇၅ ကား အနက် ဘယ်ကားကို အကြိုက်ဆုံးနည်းဟု မေးလျှင် ရော့မက္ကနီး၏ “အိတ်ပလွေမှုတ်သူ ရှုဝမ်ဒါ”ဟု ဖြေရပါမည်။ သူသည် ဘရုတ်ကလင် မြို့မှ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အများပြည်သူကြားတွင် သိပ်မထင်ရှားပါ။ သို့သော် ရောင်းရင်း ပန်းချီဆရာများကြားတွင်ကား အထူးကျော်ကြားသူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စိတ္တဇလက်ရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အရောင်များကို အားပြု ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အရောင်များက လှုပ်ရှားမှုရှိနေသည်။ နက်ရှိုင်းမှု ရှိသည်။ အားရှိသည်။

သူ၏ တောက်ပသော ပန်းချီကားများပေါ်မှ တကယ့် ရုပ်သဏ္ဍာန်များကို ကျွန်တော် မြင်တွေ့နိုင်စေရန် ပန်းချီဆရာက ရည်ရွယ်လိမ့်မည်ဟု မထင်ပါ။ သို့သော် ကျွန်တော် မြင်တွေ့ရပါသည်။ တောင်ကုန်းများ အကြားမှ ယိမ်းလှုပ်ကာ ထွက်လာသော အလယ် ဥရောပတိုက်မှ ဒဏ္ဍာရီ အိတ်ပလွေဆရာကြီး ရှုဝမ်ဒါကို ကျွန်တော် မြင်ရပါသည်။ ယင်း တောင်ကုန်းများကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဟန်ဂေရီ တော်လှန်ရေးအတွင်းက ကျွန်တော် ကောင်းစွာ အကျွမ်းဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်သည် “အန်ဒါတံတား” ဝတ္ထုကို ရေးသားရန် ထိုအရပ်ဒေသသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရူးသွပ်သော ဂီတပညာရှင် ဆင်းလာသည့် တောင်ကြား ဒေသများကို ကျွန်တော် မြင်ရသည်။ သူ၏ လွမ်းမောဖွယ်ရာ အိတ်ပလွေ သံကို ကျွန်တော် ကြားသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့မူ ဤပန်းချီ ကားသည် တကယ့်အနုပညာ လက်ရာမွန်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤထူးဆန်းသော ပန်းချီကားတွင် ကျွန်တော် မြင်တွေ့ရသည်များကို အခြား ကြည့်ရှုသူအချို့လည်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ခေတ်ပေါ် ပန်းချီ၏ အလှအပတစ်ခုမှာ နက်ရှိုင်းသော အာရုံခံစားမှုကို ဖိတ်ခေါ်နိုင်ခြင်းပင်

ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စာဖတ်သူသည် “ရှုဝမ်ဒါ” ပန်းချီကားတွင် အာရုံခံစားမှုကို ကျွန်တော် ရရှိသလောက် မရရှိခဲ့ပါလျှင်လည်း စိုးရိမ် ကြောင့်ကြခြင်း မဖြစ်ပါနှင့်။ သင်၏ စိတ်ပြတင်းပေါက်ကို ဖွင့်ထားပြီး ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာသော မျက်လုံးများနှင့် ကြည့်ခဲ့လျှင် အခြားသော လက်ရာများတွင် သင် ထိတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ သင် တွေ့ရှိခံစားရသည်ကို ကျွန်တော် တွေ့ရှိချင်မှ တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။

အနုပညာဂိုဏ်းသစ်မှ ကျွန်တော့်အနေနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး စွဲလမ်းမှု ရှိသူတစ်ဦးကို ပြပါဆိုလျှင် ဂျာမနီနိုင်ငံမှ အချိုးအစားမကျသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူ့အမည်က ဟန်း(စ်)ဟော့ဖမန်းဖြစ်သည်။ မော်ဒန်အတ်ကို မကြိုက်သူများသည် သူနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အပြစ်တင်စရာချည်းသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် အမေရိကရှိ အမြင်စူးရှ လေးနက်ဆုံး မော်ဒန်ဆရာကြီးများတွင် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ကျွန်တော်တို့ စုဆောင်းထားသော ပန်းချီကားများ အနက် အများအပြားကို ရေးဆွဲသော ပန်းချီဆရာများသည် ဟော့ဖမန်းထံတွင် လေ့လာသင်ကြားခဲ့ကြသည်။ အဘိုးကြီး မကြာမီက အသက် ၈၀ အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်သွားချိန်အထိ အားနှင့်မာန်နှင့် ရေးဆွဲခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် သူနှင့် နောက်ဆုံး စကားပြောခဲ့ရသည်မှာ လူငယ်များ အတွက် အလွတ်သဘောသင်တန်းများ သူ ဖွင့်ထားသည့် ဂရင်းနစ်ရွာတွင် ဖြစ်သည်။

“ဒီအလုပ်ခန်းမှာ ဆရာကြီး အကြိုက်ဆုံး ဆရာကြီးရဲ့ ပန်းချီကား တစ်ကား ရှိပါသလား။”

ကျွန်တော်က ယင်းသို့ မေးလိုက်သောအခါ သူ့မျက်နှာတွင် အပြုံး ပန်းပွင့်များ ပွင့်သွားပြီး . . .

“ဟာ . . . ရှိတာပေါ့၊ အဲဒီကားကို “သုခဘုံ” လို့ ကျုပ် နာမည် ပေးထားတယ်။ အဲဒီနေရာဟာ ပန်းချီဆရာကြီးတွေ သေရင် သွားရမယ့် နေရာပဲ။ အဲဒီနေရာက အင်မတန် သန့်ရှင်းပြီး ရိုးရိုးစင်းစင်းကလေးပဲ။ အဲဒီမှာက လေးထောင့်ကွက်လေးတွေပဲ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဟာက အဓိပ္ပာယ်အားလုံး ဖော်ဆောင်နေကြတယ်။”

“သုခဘုံ” ပန်းချီကားကို သူပြောသည့်အတိုင်းပင် ကျွန်တော် တွေ့ရှိပါသည်။ ကောင်းကင်ဘုံဆန်သော ရောင်စုံ စတုရန်းများသည် အင်မတန် ရိုးစင်းပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကြသည်။ အနုပညာရှင်တစ်ဦး ဝိညာဉ်ကောင်းမွန်စွာ နားနေနိုင်သော မြင့်မြတ်သည့်နေရာတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ မကြာမီ နှစ်များအတွင်းမှာပင် ဟန်း(စ်)ဟော့ဖမန်းသည် အမေရိကန် အနုပညာသမိုင်းတွင် ထိုက်တန်သော နေရာတစ်နေရာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါသည်။ ဂျက်ဆင်ပိုလော့လို အောင်မြင်ကြီးကျယ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ ဂျန်မာရင်လို ကမ္ဘာက လေးစားရသည့် အဆင့်မျိုး မဟုတ်ပါ။ အလှအပဟောင်းသို့ ဦးတည်ရာ လမ်းသစ်များ အားလုံးကို ကျွန်တော်တို့အား ပြသသွားသူတစ်ဦးအနေနှင့် လုံခြုံစိတ်ချရသော နေရာတစ်နေရာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ပန်းချီကားများ စုဆောင်းရာတွင် အဆုံးသတ် ပျော်ရွှင်မှုတစ်ခု ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ တစ်ဦးတစ်ယောက် စုဆောင်းထားသော ပန်းချီကားမှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားသည်ထက် ပို၍ ကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်သော ပြတိုက်တစ်ခု သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်တစ်ခုသို့ လွှဲပြောင်းပေးပစ်လိုက်ရသည့် ပျော်ရွှင်မှုပင် ဖြစ်ပါသည်။ များမကြာမီပင် ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့်ဇနီးတို့သည် အမေရိကန် တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်ကြီးများသို့ လှည့်လည်ပြီး အနုပညာရေးကို စွမ်းစွမ်းတမံ လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်ခုကို ရှာဖွေခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါကျောင်းမျိုး ကိုးကျောင်းထက်မနည်း ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရှိရပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် အော်စတင်မြို့ တက္ကဆပ် တက္ကသိုလ်ကို ရွေးချယ်လိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ စုဆောင်းခဲ့သော ပန်းချီကားများသည် ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်ရှိနေကြမည် ဖြစ်ပြီး ဤပန်းချီကားများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ခံစားကြည့်နူးခဲ့ရသည်များကို မျှဝေခံစားလိုသူများသည် ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် သွားရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါသည်။ ။

ကျွန်ုပ်တို့ပုဂ္ဂိုလ်း၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၄

ဥရောပမှာ အရောင်းသွက်ဆုံးက ဒဿနိကဝတ္ထု ဂျော့စတိန်းဂါဒါ၏ ‘ဆိုဖီ၏ ကမ္ဘာ’

မြန်မာပြည်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကမ္ဘာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်ဝတ္ထု လူကြိုက်မယ်၊ ဘယ်ဝတ္ထု အရောင်းသွက်မယ်ဆိုတာ အတော်ပြောရခက်တဲ့ ကိစ္စပါ။ တကယ်တော့ ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားပေမယ့်လည်း ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါတယ်။ မမျှော်မှန်းထားလည်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာကတော့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးလိုက်တာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ တမင် မျှော်မှန်းပြီး တမင် ဖန်တီးပြီး ရေးတဲ့ စာရေးဆရာ တွေ ရှိပါတယ်။ သူ့စာအုပ်ရောင်းရအောင် ပရိသတ်ကြိုက်မယ့် အကြောင်း အရာတွေကို ရေးတာမျိုးပဲ။ သူ့ရဲ့ အတတ်ပညာကို အစွမ်းကုန် အသုံးပြုပြီး အကွက်ရိုက်ချလိုက်တာပဲ။ အဲဒီစာအုပ်မျိုးဟာ အနည်းနှင့် အများတော့ အများကြိုက် ခွင်ထဲကို ဝင်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြဲတမ်းမှာတော့ မျှော်မှန်းထားသလောက် ဖြစ်မလာတတ်ကြပါဘူး။

တချို့ စာရေးဆရာတွေကျတော့ သူ ရေးချင်ရာကို ရေးလိုက်တာ ပါပဲ။ ဒါမှမဟုတ် ပရိသတ်အတွက် လိုအပ်မယ်ထင်တာကို ရေးလိုက်တာ ပါပဲ။ ပရိသတ်ကြိုက်မှာ မကြိုက်မှာကို သူ ထည့်မတွက်ပါဘူး။ သူ့ အနေနဲ့ ပရိသတ်ကို တစ်ခုခုပေးနိုင်ဖို့ပဲ စိတ်ကူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါ တစ်ခါမှာ

လည်း အဲဒီဝတ္ထုမျိုးဟာ ပရိသတ်အကြိုက် တိုးပြီး အရမ်း အောင်မြင်သွား တတ်ပါတယ်။

မြန်မာစာပေမှာ ဥပမာပြောရမယ်ဆိုရင် ပြစရာတွေ အများကြီး ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လောလောဆယ်မှာတော့ ကမ္ဘာမှာ ရုတ်တရက် ထင်ရှား ကျော်ကြားသွားတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အကြောင်းပဲ ဖောက်သည် ချချင်ပါတယ်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့ထုတ် နယူး(စ်)ဝိ(ခ်) သတင်းမဂ္ဂဇင်းမှာ ဖတ်ရတာပါ။ စတော့ဆူလီဗန် ရေးတာပါ။

အလယ်ခေတ် အီတလီနိုင်ငံက ဘုန်းကြီးကျောင်း လူသတ်မှုတစ်ခု အကြောင်း ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုဟာ အရောင်းရဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်လာ လိမ့်မယ်လို့ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် စောစောပိုင်းမှာ ဘယ်သူက ထင်ခဲ့မလဲ။ နောက်ပြီးတော့ စာမျက်နှာ ၁၃၅၀ ရှိတဲ့ အိန္ဒိယ လူလတ်တန်းစား မိန်းမငယ်တစ်ယောက် ခင်ပွန်းအရှာထွက်တဲ့ ဝတ္ထုကရော ဗြိတိန်နိုင်ငံ စာပေလောကမှာ ငွေအိုးနဲ့ တိုးမိမယ်လို့ ဘယ်သူက ထင်ခဲ့မလဲ။

ဒါပေမဲ့ အီတလီ စာရေးဆရာ အမ်ဘာတိုအီကိုရဲ့ “နှင်းဆီ၏ အမည်”နဲ့ အိန္ဒိယ စာရေးဆရာ မိကရန်ဆက်(ဘ်)ရဲ့ “သင့်တော်မည့် လူငယ်တစ်ယောက်”တို့ဟာ မမျှော်လင့်ဘဲ အရောင်းသွက်ဝတ္ထုတွေ ဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်။

အခုတစ်ခါ ဘယ်လိုမှ မထင်မှတ်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟာ ဥရောပ စာအုပ်လောကမှာ အရောင်းစံချိန်တင်ခဲ့တယ်။ ဘယ်လိုမှ မထင်ဘူးလို့ ပြောရတာကတော့ ဝတ္ထုဟာ အချစ်ဝတ္ထုလည်း မဟုတ်ဘူး။ သည်းထိတ် ရင်ဖို စွန့်စားခန်းလည်း မဟုတ်ဘူး။ လူတွေ စိတ်ဝင်စားမှုနည်းနိုင်တဲ့ ဒဿနိက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ၁၄ နှစ်ရွယ် နော်ဝေကျောင်းသူလေး တစ်ယောက်ကို ရှင်းပြတဲ့ အနောက်တိုင်း ဒဿနိက သမိုင်းပဲ ဆိုပါတော့။

ဝတ္ထုရေးသူက နော်ဝေ စာရေးဆရာ ဂျော့စတိန်းဂါဒါ (Jostain Gaerder) ဝတ္ထုနာမည်ကတော့ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ” (Sofie's World)။

အခုပြောတဲ့ ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာက အမေရိကန် စာရေးဆရာ ဝီလီယံ စတိုင်ရင်နဲ့ “ဆိုဖီ၏အကြိုက်” (Sophie's Choice) နဲ့ ဘယ်လိုမှ မပတ်သက်ပါဘူး။

ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာကို ဂျာမနီမှာ ပြီးခဲ့တဲ့ ဩဂုတ်လက အဖုံးမာနဲ့ စတင် ထုတ်ဝေတဲ့အခါမှာ စောင်ရေမနည်းမများ ၈,၀၀၀ ပဲ ရိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်က အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင်ပဲ ၃၂၀,၀၀၀ အထိ ရောင်းပါတယ်။ ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာဟာ Der Spiegel သတင်းမဂ္ဂဇင်း ဒီဇင်ဘာလ အရောင်းရဆုံး စာအုပ်စာရင်းမှာ ဝင်ခဲ့ပြီး ဧပြီလ ၁၁ မှာတော့ နံပါတ်တစ်နေရာကို ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အခုအထိ (ဇွန်လ)ပဲ ဆိုပါတော့။

“ဆိုဖီ”ဟာ ဂျာမနီမှာ အံ့မခန်း အရောင်းစံချိန် မတင်မီကတည်းကပဲ မူလထုတ်ဝေရာ နော်ဝေအပြင် ဆွီဒင်နဲ့ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတို့မှာ အရောင်း စံချိန်တင်ခဲ့ပါတယ်။ အခုဆိုရင် ကမ္ဘာ့ဘာသာကြီးတွေအားလုံးက ဘာသာပြန်နေကြပါပြီ။ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်နဲ့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု တို့မှာ လာမည့်နှစ်ဦးပိုင်းမှာ ထုတ်ဝေကြပါမယ်။ အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာ မထွက်ခင် ကတည်းက တစ်ဆင့်စကားနဲ့ နာမည်ကြီးနေပါတယ်။

စာမျက်နှာ ၆၀၀ ရှိတဲ့ ပညာပေးဝတ္ထုကို နော်ဝေဘာသာ “စကားပြေ” နဲ့ ရေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မန္တလေး စာရေးဆရာများ လက်မ ထောင်နိုင် ပါတယ်။

စာရေးဆရာ ဂျော့စတိန်းဂါဒါကတော့ အဲဒီစာအုပ် မထွက်ခင်အထိ တော့ မထင်ရှားတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အသက် ၄၁ နှစ် ရှိပြီး ဘာဂင်မြို့က အထက်တန်းပြ ဒဿနိက ကျောင်းဆရာတစ်ဦးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့စာအုပ် ဒါလောက် အောင်မြင်သွားတာကို သူ့ကိုယ်တိုင် အံ့ဩမိကြောင်း ဂါဒါက ထုတ်ဖော်ပြောကြားပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးရ ခြင်းအကြောင်းကတော့ စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ “ခေတ်သစ် အမှိုက်သရိုက်” တွေသာ ပြည့်နေပြီး “၁၄ နှစ်နဲ့အထက်”တွေ ဖတ်ဖို့ ဒဿနိက အခြေခံ စာအုပ်ကောင်းကောင်း မရှိလို့ပဲလို့ စာရေးဆရာက ရှင်းပြပါတယ်။

မြူးနစ်မြို့က မာန်ဆာဗားလက် စာအုပ်တိုက်ဟာ “ဆိုဖီ”ကို “လူငယ်စာပေ”အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ လူငယ်တွေသာမက ကလေး တွေရော၊ လူကြီးတွေပါ အထူး ကြိုက်နှစ်သက်တာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ စာအုပ်ဆိုင်တွေဟာ ဒီစာအုပ်ကို ဘယ်စင်မှာ တင်ထားရမလဲ ဆိုပြီး ခေါင်းခြောက်သွားကြရတယ်။ ကလေးများအတွက် စာအုပ်စင်မှာ

တင်ထားရမလား၊ ဒါမှမဟုတ် လူငယ်တွေအတွက်မှာ တင်ထားရမလား။ လူကြီးတွေအတွက်မှာ တင်ထားရမလားပေါ့။ ကွန်ပျူတာတွေကလည်း မတွက်တတ်တော့ဘူး ဖြစ်သွားရတယ်။

ဒါပေမဲ့ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ”ကို ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါမှာတော့ ဘာကြောင့် လူတွေကြိုက်ကြတယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်နိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီစာအုပ်ဟာ “ဆော့ခရတ္တီခေတ်”မတိုင်မီ ကနေ ယန်းပေါ(လ်)ဆတ်ခေတ်အထိ အနောက်တိုင်း ဒဿနကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တင်ပြထားလို့ပဲ။ ဒဿနိက ပညာရှင်ကြီးများဖြစ်ကြတဲ့ အရစ္စတိုတယ်၊ ဒေကတ်၊ လော့(စ်)၊ ဟေဂယ်တို့ရဲ့ အတွေးအမြင်တွေကို သက်ဆိုင်ရာ သမိုင်းနောက်ခံ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်တွေနဲ့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ဟာ ဒဿနိက ပညာရပ်ကို မလေ့လာ မလိုက်စားဖူးသူ တွေအတွက် ဒဿနိက မိတ်ဆက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒဿနိက ပညာရပ်ကို ထိတွေ့ခဲ့ဖူးပြီး မေ့လျော့နေသူများအတွက်လည်း ပြန်နွှေး ပေးပါလိမ့်မယ်။

ဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်ကောင် မိန်းကလေး ဆိုဖီကို သူမရဲ့ဆရာ အဲလဘတ်နောက်(စ်)က အမျိုးမျိုး ရှင်းလင်းတင်ပြပေးပါတယ်။ ဒီမိုကရက်တစ်ရဲ့ အဏုမြူသီဝရီကို ကစားစရာ ဆောက်လုပ်ရေး သစ်တုံး ကလေးတွေနဲ့ ရှင်းပြသလို အီရှော့ဘာကလီရဲ့ “ရုပ်သည်စိတ်”ဆိုတဲ့ သဘောတရားကိုလည်း သိမြင်စိတ်ဆိုတာ သိမြင်မှုအပေါ်မှာ မူတည်ကြောင်းကို လက်တွေ့ပြသပြီး ရှင်းလင်းပြတယ်။ ဒါတင်မကသေးပါဘူး။ စာရေးဆရာ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးကလေးကို “ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်မ သဘောပေါက်ပါပြီ” အဆင့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ တကယ့် တွေးခေါ်စဉ်းစားနိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စာရေးဆရာဟာ ဇာတ်လမ်းကို အထောက်အကူ ပြုမယ့် ဇာတ်ပို့တွေကိုလည်း အများကြီး ဖန်တီးပေးထားပါတယ်။ နောက်ပြီး တော့ စာရေးဆရာရဲ့ နောက်ခံဒေသ ဖွဲ့နွဲ့ပုံကလည်း သာမန် နော်ဝေ ပင်လယ်ကမ်းခြေ မြို့ပြဆင်ခြေဖုံးအဖြစ်ကနေ ခေတ်သစ် ဒေဒ်ဥယျာဉ်လို့ ထင်မှတ်စရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတင်မကသေးဘူး။ ဝတ္ထုမှာ လျှို့ဝှက် လှည့်စားမှုတွေလည်း ရှိပါ

တယ်။ ဆိုဖီနဲ့ သူမရဲ့ ဆရာတို့ဟာ ဝတ္ထုတစ်ဝက်လောက်မှာ သူတို့ကိုယ်
 သူတို့ တခြားဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲက တကယ့်ဇာတ်ကောင်တွေလို့ ထင်လာကြ
 တယ်။ နော်ဝေ စစ်သားတစ်ယောက်က သူ့ရဲ့ ၁၅ နှစ်ရွယ် သမီးကလေး
 အတွက် ရေးတဲ့ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ”ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုပဲပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ ဝတ္ထု
 ဆုံးခါနီးမှာ ဆိုဖီနဲ့ နောက်(စ်)တို့ဟာ သူတို့မိနေတဲ့ ဝတ္ထုဇာတ်ကွက် ထဲကနေ
 အလွတ်ရုန်းထွက်ကြရတဲ့အခန်း ပါရှိပါတယ်။ အဲဒီ အခန်းကို ပြန်မပြောဘဲ
 စာဖတ်သူကိုယ်တိုင် ဖတ်ကြည့်မှ ပိုပြီး အရသာရှိမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

တစ်နေ့ကျရင် “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ”ကို မြန်မာဘာသာသို့လည်း ပြန်ဆို
 နိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုလိုက်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အရှေ့တိုင်း ဒဿနိက
 သမိုင်းမိတ်ဆက် မြန်မာဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပေါ်ထွက်လာပါစေလို့။ ။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၉၄။

ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ် ပေါသီရူး၏ ခရီးသွားဝတ္ထုများ

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များက မြန်မာစာပေတွင် ဝတ္ထုတို ရွှေခေတ် ဟူသော အသံများ ကြားခဲ့ရသည်။ ယခု မကြားရတော့ပါ။ စာပေသမိုင်းတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် အစဉ်အလာအတိုင်းပင် ဖြစ်လိမ့်မည်။ အမှန်ဟာကယ် ဖြစ်ပွားမှုများရှိသလို ပလုံစီမှုများလည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်။

ထားတော့။ ဤဆောင်းပါးတွင် ပြောချင်သည်မှာ ဝတ္ထုတိုအကြောင်း မဟုတ်ပါ။ ခရီးသွားစာပေအကြောင်းသာ ဖြစ်ပါမည်။

မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားစာပေသည် အစောကြီးကတည်းကပင် ရှိခဲ့သည်။ သမိုင်းမှတ်တိုင် ထူခဲ့နိုင်သည်များ ရှိပါသည်။ ပုဂံခေတ် ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ၏ ပီကင်းမြို့တော်သွား မှတ်တမ်းမှသည် ကုန်းဘောင် ခေတ် ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံသွား မှတ်တမ်း၊ ဦးခြံမိုး၏ အိတာလျံသွား မှတ်တမ်းတို့သည် ထင်ရှားလှပေသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် တွင်ကား သိန်းဖေမြင့်၊ ကျော်အောင်၊ မြသန်းတင့်၊ မင်းကျော်၊ မောင်နေဝင်း တို့သည် ခရီးသွားစာပေ အရေးကောင်းသူများ စာရင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များနှင့် ၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် မြန်မာစာပေ၌ ခရီးသွားစာပေ အရေးအသား တိုးပွားလာသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

အနောက်တိုင်း စာပေတွင်ကား ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ခရီးသွား စာပေ စာအုပ်များ အထူးအရောင်းရ တွင်ကျယ်ပြီး စာရေးဆရာများ ကလည်း ခရီးသွားစာပေကို အထူးပြု ရေးသားလာကြသဖြင့် မိမိတို့ ဆီမှ ဝေါဟာရအတိုင်း ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ်ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များ ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ်ကို ဦးဆောင်ခဲ့သူမှာ ပေါသီရူး (Paul Theroux, 1941-) ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ် နွေရာသီတွင် မထင်ရှားလှသေးသော အမေရိကန် စာရေးဆရာကလေး ပေါသီရူးက မီးရထားနှင့် ခရီးသွားသည့်အကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားလိုကြောင်း သူ၏ ထုတ်ဝေသူကို ပြောခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဝတ္ထုများ အနည်းငယ် အရောင်းထိုင်းနေချိန် ဖြစ်သဖြင့် ထုတ်ဝေသူကလည်း စိတ်ဝင်စားကြောင်း ပြောကာ သီရူးကို စရန်ငွေ ပေါင် ၂၅၀ ပေးခဲ့သည်။ သီရူးအနေနှင့် ပထမဆုံး စရန်ငွေ ရရှိဖူးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြင့် လန်ဒန်မြို့ ဝိဘိုရီယဘူတာရုံမှ တိုကျိုမြို့ ဗဟို ဘူတာသို့ သွားရောက်သော ခရီးလမ်းအကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် “မဟာ မီးရထားဈေး” (The Great Railway Bazaar) ဟူသော စာအုပ်သည် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ထွက်ပေါ်လာတော့သည်။ ယင်းစာအုပ်သည် ချက်ချင်းပင် အရောင်းရတွင်ကျယ်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်သွား သည်။ သီရူး ယခင် ရေးခဲ့သော ဝတ္ထုခြောက်အုပ်မှာ အရောင်းမကောင်းကြပါ။ “မဟာ မီးရထား ဈေး”သည် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင် စောင်ရေ ၁ ဒသမ ၅ သန်း ရောင်းရပြီး ဘာသာပေါင်း ၂၀ သို့ ပြန်ဆိုခဲ့ရသည်။

ယင်းစာအုပ်သည် သီရူး၏ စာရေးဆရာဘဝကို မြှင့်တင်ပေးရုံ သာမက ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များ၏ ထုတ်ဝေရေးလမ်းကြောင်း တစ်ခုကိုလည်း ဖောက်လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ “မဟာမီးရထားဈေး” စာအုပ် အောင်မြင်သော အခါ ဆန်းဒေးတိုင်း မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါးရေးနေသော ဘရစ်ချက် တဝင်းသည် မဂ္ဂဇင်းအလုပ်ကိုစွန့်ပြီး တောင်အမေရိကသို့ ခရီးထွက်သွား တော့သည်။ ရလဒ်မှာ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် “ပတာဂိုးနီးယား ဒေသတွင် (In Patagonia) ဟူသော ခရီးသွားစာအုပ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းပင်။ (ပတာဂိုး

နီးယား ဆိုသည်မှာ အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းနှင့် ချီလီနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း ဒေသတို့ကို ခေါ်ဝေါ်သည်။) ထိုနှစ်မှာပင် ပက်ထရစ်လေး ဖားမော ကလည်း “လက်ဆောင်ပစ္စည်းများခေတ်” (A Time of Gifts) ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းစာအုပ်နှစ်အုပ်စလုံးပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ခရီးသွားစာပေတွင် သရဖူဆောင်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။ မကျော်လွှားနိုင်သော အကောင်းဆုံး လက်ရာများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များ အစောပိုင်း အီလန်စာအုပ်တိုက် နှင့် စင်ကျူရီစာအုပ်တိုက်တို့သည် ဂန္ထဝင် ခရီးသွားမှတ်တမ်းများကို ပြန်လည် ထုတ်ဝေကြတော့သည်။ “သောမတ်ကွတ် ခရီးသွားစာပေဆု” ကိုလည်း ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင် ချီးမြှင့်ကြသည်။ ယခင်က စာအုပ် ဆိုင်များ၏ နောက်ပိုင်းတွင် ဓာတ်ပုံနှင့် မိမိဘာသာလုပ် စာအုပ်များ ဘေးတွင် အဆင့်ကလေးတစ်ဆင့်သာ ရရှိခဲ့သော ခရီးသွားစာအုပ်များ၏ နေရာမှာလည်း စာအုပ်ဆိုင်၏ ရှေ့မျက်နှာ နံရံတစ်ခုလုံးကို သိမ်းပိုက် နိုင်လာတော့သည်။ ဝတ္ထုစာအုပ်များနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်များဘေးတွင် ဖြစ်တော့သည်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင်ကား ဂရန်တာ (Granta) အမည်ရှိ ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာအုပ်ကြီး ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြင့် ခရီးသွား စာပေသည် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိလာတော့သည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် သီရူး၏ လက်ရာမြောက် “မြေအောက်ခရီး သည်းထိတ်ဖို” (Subterranean Gothic) ဆောင်းပါးကြီး ပါရှိသည်။

ဂရန်တာ ထွက်ပေါ်လာချိန်တွင် သီရူး၏ တတိယ ခရီးသွား စာအုပ် ဖြစ်သော “ပင်လယ်ကမ်းခြေက နိုင်ငံ” (The Kingdom of the Sea) ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဖောက်ကလန်ကျွန်း စစ်ပွဲအတွင်းက ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ မုန်တိုင်းထန်သော မြင်ကွင်းများအကြောင်း ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ခု ထူးခြားသည်ကတော့ သီရူး၏ စာအုပ်များမှာ တစ်အုပ်ထက်တစ်အုပ် ပိုပြီး ထူလာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ “မဟာမီးရထား ဈေး”သည် ၃၇၉ မျက်နှာရှိပြီး “ဂတာဂိုနီးယားအမြန်” (The Old Patagonian Express 1979) သည် ၄၂၉ မျက်နှာရှိသည်။ “ပင်လယ် ကမ်းခြေကနိုင်ငံ” “၁၉၈၃” တွင် ၃၆၈ မျက်နှာသို့ ပြန်ကျသွားပြီး တရုတ်

နိုင်ငံ ခရီးသွားစာအုပ်ဖြစ်သော “သံကြက်ဖကို စီးနင်းခြင်း” (Riding the Iron Rooster, 1988) တွင် ၄၉၄ မျက်နှာအထိ ထူထဲလာပါသည်။ “သမုဒ္ဒရာဒေသမှ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကျွန်းများ” (The Happy Isles of Oceania) တွင်မူ ၅၄၁ မျက်နှာဖြင့် စံချိန်တင်လိုက်တော့သည်။ ကတ်ထုဖုံး ယင်းစာအုပ်သည် ခုနစ်ပေါင်မျှ လေးသည်ဟု ဆိုပါသည်။

သီရူး၏ စာအုပ်များ တစ်အုပ်ပြီးတစ်အုပ် ထူလာသည်မှာ ပထမအုပ် “မဟာမီးရထားဈေး” အတိုင်း ဆက်ပြီး ကောင်းနေလျှင် အကြောင်းမဟုတ်ပါ။ သို့သော် သီရူး၏ စာများကို အစဉ်တစိုက် ဖတ်ပြီး သူ့စာကို နှစ်သက်သော စာဖတ်သူများအနေဖြင့် တတိယအုပ်ဖြစ်သော “ပင်လယ်ကမ်းခြေအနီးက နိုင်ငံ” နောက်ပိုင်းထွက်သော စာအုပ်များသည် ပထမစာအုပ်များ၏ စံချိန်ကို မမီတော့သည်ကို သတိမပြုမိဘဲ မရှိ ကြပါ။

ခရီးသွားစာပေ ရေးသားမှု အတတ်ပညာသည် စာရေးသူ၏ ရွေးချယ်တတ်မှုအပေါ်တွင် အများကြီး တည်ပါသည်။ ခရီးသွားခြင်းတွင် လူ့ဘဝမှာကဲ့သို့ပင် ပျင်းရိစရာနှင့် ရွှင်မြူးစရာများ ရောထွေးနေပါသည်။ စာရေးကောင်းသူ တစ်ဦးသည် ငြီးငွေ့စရာများကို ဖွပြီး ရွှင်မြူးစရာများကို အလေးပေး ရေးသားတတ်ရပါမည်။ သီရူး၏ နောက်ပိုင်း စာအုပ်များသည် လေးနေသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ “ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ကျွန်းများ” စာအုပ်တွင် စာပေစကားဝိုင်းများ များနေပြီး သြစတြေးလျနိုင်ငံအပေါ် ရှုမြင်မှုများလည်း ပေါ့ပျက်ပျက် ဖြစ်နေပါသည်။

သို့တိုင်အောင် ထိုစာအုပ်ထဲတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ အကြောင်းအရာများ အများအပြား ရှိပါသည်။ လူသားစား လူရိုင်းများ လူ၏ သွေးကို တပ်မက်ပုံ၊ ပိုလီနီးရှားကျွန်းသားများ ပင်လယ်ခု အဆိပ်မိ သည်ကို ကုသပုံ (သဘောသီးနှင့် ကျင်ငယ်ရောလျက်) ဘုရားသခင်၊ ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငရဲဟု ယူဆရသော မီးတောင်၊ တုတ်နှစ်ချောင်းမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယူဆရသောလူမျိုး။

ထို့နောက် ထရီဘရီယန်ကျွန်းများပေါ်မှ လိင်ပွဲတော်၊ ယင်းပွဲတော်တွင် အဝတ်မလုံမလဲ မိန်းကလေးများ ဂိုဏ်းဖွဲ့လှည့်လည်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤပွဲတော်ကာလတွင် ဝတ္ထုထဲမှ ဇာတ်ဆောင်သည် လိင်ကိစ္စ

များနှင့် ဝေးရာသို့ ထွက်ပြေးကာ ငှက်ကလေးများကို သွား ကြည့်နေသည် ဟု မချင့်မရဲဖြစ်အောင် ရေးသားထားပုံများ ဖြစ်သည်။

တစ်ခုတော့ရှိသည် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထွက်လာသော သီရူး၏ “ကျွန်ုပ်၏ လျှို့ဝှက်သောသမိုင်း” ဝတ္ထုသည် အထူး ကောင်းမွန်လှသည်။ ဝတ္ထုဟန်ပါသော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။ သူသည် ခရီးသွား စာပေများ ရေးသားခြင်းကို ငြီးငွေ့သွားပြီလော။ သို့မဟုတ် ခရီးသွားစာပေ များ အကျပိုင်းသို့ ရောက်လာသဖြင့် ဝတ္ထုဘက်သို့ ပြန်လှည့်လာခြင်း လော။

“ခရီးသွားစာပေခေတ် ကုန်ပြီလို့ ဆရာ ယူဆပါသလား”ဟု တွေ့ဆုံ မေးမြန်းသူတစ်ဦးက မေးခွန်းထုတ်သောအခါ သူက . . .

“ကျွန်တော် မပြောတတ်ဘူး။ ဝတ္ထုတွေ ကျနေတဲ့အချိန်မှာ ခရီးသွား စာပေတွေ စန်းထလာတာပဲ။ စာဖတ်သူတွေက ဝတ္ထုတွေကို ငြီးငွေ့နေကြ တယ်။ ဒီသဘောက အမြဲတမ်း ရှိနေမှာပဲ။ နောက်တစ်ခါဆိုရင် ချက်နည်း ပြုတ်နည်း စာအုပ်တွေလည်း စန်းပွင့်လာနိုင်တယ်။ ခရီးသွား စာအုပ်တွေ ဟာ ခုထက်ထိလည်း ရောင်းနေရတုန်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ . . .”

“ပြောပါ”

“ကျွန်တော် ထင်တာကတော့ လက်ရှိအချိန်မှာ လူတွေက ခရီးသွား စာအုပ်တွေကို ပိုပြီး ထွက်နေကြတယ်”

ယင်းသို့ဆိုလျှင် အချိန်ကျလာသောအခါ ခရီးသွားစာပေကို ဖတ်သူ များကသာမက ရေးသူများကပါ ငြီးငွေ့လာကြဟန် ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် တစ်ခု ခေတ်စားသည်ဆိုလျှင် သို့မဟုတ် ရောင်းကောင်းသည် ဆိုလျှင် ငါးပွက်ရာ ငါးစာချသလို အားလုံးက ဝိုင်းရေးလာကြသဖြင့် ကုန်သွားသည့် သဘောလည်း ပါပါသည်။ အချို့က အဖြစ် ရေးသားကြရာတွင် အရည် အသွေး ကျဆင်းရတော့သည်။ ခြံ့ပြီး ကျသွားသည်ဟု ဆိုရမည်။

သို့သော် အရေးအသားကောင်းသော ခရီးသွားစာပေ ရေးသား သူများ၏ စာအုပ်များသည် ရောင်းနေကြရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ သီရူး၏ “ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ကျွန်းမှာ”ဆိုလျှင် အမေရိကတွင် စောင်ရေ ၈၀,၀၀၀ မှ ၁၀၀,၀၀၀ ကြား ရောင်းရပါသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်လည်း ကတ်ထုဖုံး

၃,၀၀၀ ထပ်ပြီး ကုန်သွားပါသည်။ သိရူးအနေနှင့် နောက်ထပ် ခရီးသွား
စာအုပ်များ ဆက်ပြီး ရေးနိုင်ပါသည်။

သို့သော် စာရေးသူကိုယ်တိုင်ကလည်း ခရီးသွားစာပေ ရေးသား
ခြင်းကို ငြီးငွေ့လာခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

“ကျွန်တော်က ဝတ္ထုရေးရတာကို ခရီးသွားစာပေရေးတာထက် ပိုပြီး
သဘောကျတယ်။ ဝတ္ထုရေးရတာက တစ်ခုခုကို ကိုယ်က ဖန်တီးလိုက်ရ
တာပဲ။ ခရီးသွားစာပေ ရေးရတာက အများကြီး လွယ်ပါတယ်”

ထို့နောက် သူက ဆက်ပြီး ပြောသည်မှာ . . .

“အိဗလန်ဝိုးနဲ့ ဂရေဟမ်ဂရင်းတို့ဟာ တကယ့် ခရီးသွားစာအုပ်ကြီး
တွေကို ရေးခဲ့ကြသူတွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက သူတို့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ သူတို့ရဲ့
ဖန်တီးမှုတွေကိုသာ မှတ်မိနေကြတယ်”

ပေါ်ပင် ရွှေခေတ်များတွင် မျောပါလိုသူများ သတိချပ်စရာပင်။

ရည်ညွှန်း:- The Sunday Post; October 4, 1992

ရွှေရုပ်တုကုလင်း၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၉၄။

ဂိုးဗီဒယ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း သမ္မတဖြစ်လျှင် စီအိုင်အေကိုဖျက်မည့် စာရေးဆရာ

ဂိုးဗီဒယ် (*Gore Vidal, 1925*) သည် အောင်မြင်ထင်ရှားသော ဝတ္ထုရေးသူ၊ ဆောင်းပါးရေးသူ၊ ပြဇာတ်ရေးသူ၊ ရုပ်ရှင်နှင့် ရုပ်မြင်သံကြား ဇာတ်ညွှန်းရေးသူ ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ရှေ့တန်းစာပေ ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ၏ “အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ရသ စာတမ်းများ ၁၉၅၂-၁၉၉၂” သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဆု (*National Book Award*) ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။

သူသည် စာရေးဆရာတစ်ဦးအပြင် အချေအတင် ငြင်းခုံသူ၊ နိုင်ငံရေး သဘောတရားရေး ပညာရှင်၊ သမိုင်းပညာရှင်နှင့် ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထိုမျှမက ကွန်ဂရက် ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း နှစ်ကြိမ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်က နယူးယောက်တွင် အောက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ကယ်လီဖိုးနီးယားတွင် အထက်လွှတ်တော်အတွက် လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။

သူသည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိ လော့စ်အိန်ဂျလစ်မြို့

နေအိမ်နှင့် အိတ်လီနိုင်ငံ အမ်မာဇီပင်လယ်ကမ်းခြေရှိ အပန်းဖြေရိပ်သာ တို့တွင် တစ်နှစ်လျှင် ခြောက်လမျှ နေထိုင်သည်။

နယူးယောက် တိုင်းသတင်းစာတွင် ၂၅ နှစ်ကြာ နိုင်ငံရေး ဆောင်းပါး များ ရေးသားခဲ့သူ တွမ်ဝစ်ကာက ဂိုးဗီဒယ်ကို အိတ်လီအိမ်တွင် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် *Modern Maturity* မဂ္ဂဇင်း တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ယင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များမှ အချို့ကို ကောက်နုတ်ပြန်ဆို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

မနက်စာ စားကြတုန်းက အနုပညာ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာနဲ့ အရေးနိမ့်နေတယ်လို့ ဆရာက ပြောသွားပါတယ်။

ဟုတ်တယ်။ အနုပညာအားလုံးဟာ ပတ်သက်ခံထားရသလိုပဲ။ (ကဗျာဆရာကြီး ဝေါ့လ်(ထ်)ဂွမ်(တ်)မင်းက ကဗျာဆရာကြီးတွေရှိဖို့ အတွက် စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး ရှိရမယ်တဲ့။ အဲဒီစကားဟာ အနုပညာရပ် အားလုံးအတွက် မှန်ကန်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ အနုပညာကို ခံစားမယ့်လူတွေမရှိရင် အဲဒီအနုပညာဟာ ညှိုးနွမ်းပြီး သေသွားမှာပဲ။ မဟာကဗျာကြီးတွေလည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားမယ်။ ပြဇာတ်တွေလည်း ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ လေးနက်တဲ့ စာပေဝတ္ထုတွေလည်း ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ စတီဗင်ကင်းရေးတဲ့ သည်းထိတ်ရင်ဖို ဝတ္ထုတွေနဲ့ ရှေ့နေတွေရေးတဲ့ ဝတ္ထုတွေက လေးနက်တဲ့ စာပေဝတ္ထုတွေနဲ့ မောင်းထုတ်ပစ်စရာ မရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ မောင်းထုတ်ပစ်နေတယ်။

ကနေ့ စာကောင်းပေကောင်းရေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေ အများကြီး ရှိနေပြီး စာကောင်းပေကောင်းဖတ်တဲ့ ပရိသတ်က ဘာလို့ နည်းနေရ တာလဲ။

စာဖတ်တဲ့အကျင့်က နည်းသည်ထက် နည်းလာတယ်။ လူ တစ်ယောက်ဟာ ဆယ်နှစ်၊ ဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ်လောက်ကမှ စာဖတ်ခဲ့ရင် နောက် ဘယ်တော့မှ ဖတ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ စာပေခံစားတတ်မှု မရှိဘူး ဆိုရင် စာပေဆိုတာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟာ လူတစ်ယောက် ရဲ့ အဇ္ဈတ္တသဏ္ဍာန်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ကျူးနိုင်တယ်ဆိုရင် စာဖတ်သူ

ဟာ သက်ရှိတစ်ယောက်ကို တွေ့နေရသလိုပဲ။ ဧရာမ ပညာရေးစနစ်ဟာ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို အရေးကြီးတဲ့အချိန်မှာ သူ့ကိုယ်သူ ထင်ရှား တဲ့ သမိုင်းပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ ထင်မြင်လာစေတယ်။ ကောင်းကောင်း လေ့ကျင့်ပေးရင် ကောင်းကောင်း တိုးတက်တယ်။ စာပေဟာ အနုပညာ အားလုံးမှာ အလေးနက်ဆုံးပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ အနာဂတ်က အင်မတန် ဆိုးရွား နေတယ်။

အဲဒီအတိုင်း မှန်ခဲ့ရင် အနာဂတ်အတွက် ဘာတွေ ဖြည့်ဆည်း ပေးရမယ်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလဲ။

ရုပ်ရှင်၊ ဒါမှမဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြား ဇာတ်လမ်းတွေဟာ လှုပ်ရှားမှု၊ အရောင်နဲ့ အင်မတန် နိမ့်ကျတဲ့ အကြောင်းအရာတွေလောက်ကိုပဲ ပြောနိုင် ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်မတန် ကောင်းပါတယ်ဆိုတဲ့ ဟိုတုန်းက ရုပ်ရှင်တွေ ကိုတောင် အင်မတန်ထူးခြားတဲ့ အထူး ပြုလုပ်ချက်တွေပါတဲ့ ကြည့်ချင်ဖွယ် ရုပ်ရှင်တွေက လွမ်းမိုးသွားခဲ့တာပဲ။ ပြဇာတ်ဆိုတာတော့ အခုခေတ်မှာ မရှိတော့သလောက်ပဲ။ ဂီတဇာတ်ကြီးတွေလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ ဂီတ ကတော့ အင်မတန် စွမ်းအားကောင်းတဲ့ အနုပညာပုံစံသစ်အနေနဲ့ ဆက်ပြီး ရှိနေတယ်။ ခေတ်ပေါ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခေတ်ဟောင်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်။

စာပေကတော့ ကျွမ်းကျင်မှု အထူးလိုအပ်တယ်။ လူတစ်ယောက် ဟာ စာဖတ်တတ်လို့ရှိရင် စကားပြေ စာကြောင်းတစ်ကြောင်းဟာ သူနဲ့ စာရေးဆရာကြားမှာ ဆက်သွယ်ထားတဲ့ တံတားတစ်ခုပဲ။ အဲဒီအခါမှာ စာဖတ်သူဟာ အဲဒီစကားပြေရဲ့ အခြားတစ်ဖက်စွန်းမှာ ရှိနေလိမ့်မယ်။ စာရေးဆရာကလည်း ဖမ်းစားနိုင်ပြီး စာဖတ်သူကောင်း တစ်ယောက် ကလည်း စာရေးဆရာကို နားလည်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို စာရေးဆရာကောင်းနဲ့ စာဖတ်သူကောင်းမျိုး ရှိနေပြီဆိုရင်တော့ အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ အင်အားကြီး တစ်ခုပဲ။ ကျွန်တော် ၁၃ နှစ်သားလောက်က ရေချိုးကန်ထဲမှာ ရေချိုးရင်း တာဇံစာအုပ်တွေဖတ်တာ မှတ်မိနေသေးတယ်။ တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ ခြင်္သေ့ကြီးတစ်ကောင် ဟိန်းနေတာကို ရေးထားတာ ကျွန်တော် ဖတ်ရ တယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်ဟာ ရေချိုးကန်ထဲက ဆပ်ပြာနဲ့ကိုရပြီး တောအုပ်ကြီးကို မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်လာတယ်။ တကယ့်ကို သွေးလေ

ချောက်ချားစရာ မြင်ကွင်းကို မြင်လာတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ မမေ့ဘူး။ အခုလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ စာရေးဆရာက စာရေး ကောင်းခဲ့ရင် စာကြောင်းတွေရဲ့နောက်က ဘဝအမှန်ကို မြင်လာတယ်။

ဆရာဟာ အဲဒီလိုမျိုး စာဖတ်သူတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားမှုမျိုး ရှိလို့ နိုင်ငံရေးထက် စာပေဘက်ကို လိုက်ခဲ့တာလား။

လူတစ်ယောက်မှာ နိုင်ငံရေး သြဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာကြီးတွေကို ကိုင်တွယ်ခဲ့ရင်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထုရဲ့ အနာဂတ်ကိုတော့ ကျွန်တော် သိပ်မတွေ့ရဘူး။ ရသ စာတမ်းတွေကမှ ဝတ္ထုထက် သက်တမ်းရှည်သေးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သတင်းအချက်အလက်တွေက တည်တံ့နေလို့ပဲ။

မကြာသေးခင်ကပဲ စာမျက်နှာ ၁၂၀၀ ရှိတဲ့ (ပြင်သစ်စာရေး ဆရာကြီး) မန်တိန်းရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် အသစ်ကို ကျွန်တော် ဖတ်မိ သေးတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကို ကျွန်တော် လန့်ချိပြီး ဖတ်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ မန်တိန်းနဲ့အတူတူပဲ ကျွန်တော် သိသွားရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူက သူ လေ့လာထားသမျှ အားလုံးကို ကျွန်တော် တို့ကို မျှဝေပေးလို့ပဲ။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို ဘယ်လိုအုပ်ချုပ်မလဲ။ ရိုမန် ကက်သလစ် အယူဝါဒထက် ပရိုတက်စတင့် အယူဝါဒက ဘာသာသလဲ။ တစ်ယူသန်ဝါဒကို ဘာလုပ်မလဲ။ ရဲတပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို ဘယ်လိုတည်ဆောက် မလဲ။ (အီဂျစ်ဘုရင်ကြီး) ရမ်ဆီဟာ အလားတူ ကိစ္စတွေမှာ နပိုလီယံတို့လို ယယ်(လ်)ဆင်တို့လိုပဲ စိုးရိမ် ပူပန်ခဲ့ရတယ်။ လူတွေကို ဘယ်လို ပညာပေး မလဲ။ သူတို့ကို ဘာတွေ သင်ပေးမလဲ။

လူတွေကို ဘယ်လို ပညာသင်ကြားပေးမလဲ။ ဘာတွေ သင်ကြား ပေးမလဲ။

ပထမတန်းကစပြီး အကုန်သင်ပေးမယ်။ (စကြဝဠာ) မဟာ ပေါက်ကွဲမှုကြီးအကြောင်း၊ ဒေဠိယျာဉ်၊ အယူသီးမှု၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ပုံပြင်၊ ဗဟို ယဉ်ကျေးမှုဝါဒ၊ ပညာရေးဆိုတာ လူသားတွေရဲ့ သမိုင်းလည်း ဖြစ်ရ မယ်။ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ သိပ္ပံနဲ့ ဆေးပညာတွေ တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းလာ တာကို သင်ရမယ်။ ဘာသာအယူဝါဒတွေ ထွန်းကားလာပုံနဲ့ ပျောက်ကွယ်

သွားပုံတွေကို သင်ကြားပေးရမယ်။ ဒါဟာ အပေါ်ယံသဘော ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အပေါ်ယံ အသိဟာ ဘာမှမသိတာ ထက်တော့ ကောင်း တယ်။

ဆရာ့ရဲ့ ဘဝနောက်ကြောင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် နောက်ဆုံးမှာ နိုင်ငံရေးသမားမဖြစ်ဘဲ စာရေးဆရာဖြစ်လာတာကို ကျေနပ်အားရပါ သလား။

ကျွန်တော် ဝမ်းမနည်းဘူး။ အဆုံးအဖြတ်က ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာပဲ။ ကျွန်တော့်အဘိုး (အထက်လွတ်တော်အမတ် သောမတ်ဂိုး)က ကျွန်တော့် ကို နယူးမက်ဆီကိုကို လွှတ်ပြီး နိုင်ငံရေးလောကထဲ ဝင်ခိုင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသဘောက ကျွန်တော့်ကို အိမ်ထောင်ချပြီး အိုက်ဆင် ဟောင်းဝါး ခေတ်ထဲမှာ အခြေချခိုင်းတာပဲ။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်လိုမှ စာရေးဆရာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

အောက်လွတ်တော်နဲ့ အထက်လွတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ဝင်ပြိုင်တော့ နိုင်ငံရေးစာပေ လွန်ဆွဲနေတာကို ဘယ်လိုလုပ်သလဲ။

စာရေးတဲ့အလုပ်ကို ကျွန်တော် လက်လွတ်လိုက်တယ်။ ရပ်ထား လိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နှစ်ခုစလုံးကို ဘယ်လိုမှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ အချိန်ကာလတွေ ရလာတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် ဘာဖြစ်ရမယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ မိသားစုမာနလိုလည်း ပြောနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးက သမ္မတမျိုးပဲ။ ကျွန်တော်တို့အထဲက တစ်ယောက် သမ္မတ ဖြစ်ခဲ့ တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်တဲ့ ဂျင်မီကာတာပဲ။ အခုလည်းပဲ ကျွန်တော်နဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်တဲ့ အယ်(လ်)ဂိုးဟာ ဒုတိယ သမ္မတ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်ဟာ မျိုးရိုးအမှန်ထဲက ပေါက်ဖွားလာတဲ့ လူပဲ။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ဟာ လမ်း“မှား”ကို လိုက်ခဲ့မိတယ်။ “မြို့တော်နဲ့ မဏ္ဍိုင်” စာအုပ်ကို ရေးပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော်ဟာ ထိပ်တန်း နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက် မဖြစ်တော့ဘူးဆိုတာ သဘောပေါက်မိတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ သြဇာလွမ်းမိုးရေး လမ်းကြောင်းကိုပဲ လိုက်ခဲ့ တယ်။ ဥပမာပြောရရင် ပြီးခဲ့တဲ့ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲမှာ စီအင်အင်

ရုပ်မြင်သံကြားကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်တော့ ဂျယ်ရီဘရောင်းရော၊ ဘီ(လ်) ကလင်တန်ရော၊ ရော့(စ်)ပရီးရော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို အဖတ် ဆယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ကျွန်တော့်စကားတွေကိုပဲ ပြန်ပြောနေကြတယ်။ ဘရောင်းဆီကို ကျွန်တော် ဖက်(စ်)နဲ့ ပို့လိုက်တဲ့ စာသားတွေအတိုင်း အတိ အကျပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ကိုယ့်ရဲ့ပြဇာတ်ကို အညံ့စားပြဇာတ်အဖွဲ့ သုံးခုက ကပြခံရတဲ့ ပြဇာတ်ရေးဆရာလို ကျွန်တော် ခံစားရတယ်။

ဆရာဟာ သမ္မတ ဖြစ်ချင်တယ်လို့ ကျွန်တော် ကောက်ချက် ချမိတာ မှန်ပါသလား။ အဲဒါ မှန်လို့ရှိရင် သမ္မတ ဂိုးဗီဒယ်ဆီက ကျွန်တော်တို့ ဘာတွေများ မျှော်လင့်နိုင်ပါသလဲ။

စီအိုင်အေကို ကျွန်တော် ဖျက်ပစ်မယ်။ ပြီးတော့ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ တစ်ခုလုံးကို စစ်ရေးကနေ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြောင်းပစ်မယ်။ ရေငုပ်သင်္ဘော တွေ မလုပ်တော့ဘူး။ ကျည်ဆန်ရထားတွေပဲ တည်ဆောက်မယ်။ ဒီအတွက် အလုပ်အဖွဲ့ကြီးတွေကို ပြန်လည် လေ့ကျင့်ပေးရမယ်။ လိုအပ်ချက် တောင်းဆို တဲ့အတိုင်းပဲပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ယန္တရားကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ရယူရမယ်။ ။

ရွှေရုပ်စုံပုဂ္ဂိုလ်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၉၄။

အာစကင်ကော့ဒွဲ နှင့် အမေး အဖြေ

[အာစကင်ကော့ဒွဲသည် ကမ္ဘာကျော် အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများသည် စောင်ရေ သန်း ၃၀ ကျော် ရောင်းချခဲ့ရပြီး ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုကမ္ဘေ God's Little Acre တစ်အုပ်တည်းပင် စောင်ရေ ရှစ်သန်းကျော်သည်။ သူသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်း ကျော်ဂျီယာပြည်တွင် မွေးဖွားခဲ့ပြီး ငယ်စဉ်က ဖခင်ဖြစ်သူ ခရစ်ယာန် ဘုန်းတော်ကြီးနှင့်အတူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်းတစ်ခွင်ကို ပြုပြင်စင်အောင် လှည့်လည်နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ သူသည် ကစားဝိုင်း လက်ပါးစေ၊ သေနတ်မှောင်ခို၊ မြင်းလှည်းမောင်းသမား၊ ဇာတ်ခုံကားဆွဲ၊ မီးထိုး၊ ထမင်း ချက်၊ စားပွဲထိုး၊ သက်တော်စောင့်၊ ကုန်စုံဆိုင်စာရေး၊ ကြေးစား ဘောလုံး သမား၊ သတင်းစာဆရာ၊ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာနှင့် စစ်မြေပြင် သတင်းထောက်အလုပ် များကို လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်းရှိ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော လူဖြူများနှင့် အဖိနှိပ် အညှဉ်းပန်းခံ လူမည်းများအကြောင်း ပီပြင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများမှ စာပေပညာရှင်အများက ဝေဖန်ချီးကျူးကြရသည်။ သူ၏ဘဝနှင့် စာပေအတွေ့အကြုံများကို အတွေ့အကြုံ Call It

Experience ဟူသော စာအုပ်တွင် ထုတ်ဖော်ရေးသားထားသည်။ ယင်း စာအုပ်မှ စာပေ အမေး အဖြေ အချို့ကို ထုတ်နုတ်ပြန်ဆိုလိုက်ပါသည်။]

စာရေးဆရာတိုင်းပင် ချီးကျူးစာနှင့် ပုတ်ခတ်စာများ ရရှိကြသည်။ အရေအတွက်နှင့် အချိုးအစားသာ ကွာခြားကြသည်။ ကျွန်ုပ် အဖို့မူ ချီးကျူး စာနှင့် ပုတ်ခတ်စာ အချိုးအစားသည် ဆယ်ပုံပုံလျှင် ကိုးပုံက ပထမ အမျိုးအစားဖြစ်ပြီး တစ်ပုံက ဒုတိယအမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ ပထမဆုံး ဝတ္ထုပုံနှိပ်သော ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ပတ် လျှင် ပျမ်းမျှကြေး စာ ၁၀ စောင်မျှ အနည်းဆုံး ရရှိခဲ့သည်။ အနှစ် နှစ်ဆယ်မျှ ကြာသောအခါ စာအစောင် တစ်သောင်းနီးပါးမျှ ရှိလာတော့သည့် ယင်းစာ များတွင် ရက်ရက်စက်စက် ချီးကျူးထားသည်များရှိသလို ပက်ပက်စက်စက် ပုတ်ခတ်ထားသည် များလည်း ပါရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ယင်းစာများ၏ တစ်ဝက်လောက်ကိုသာ ပြန်ကြားရန် အချိန်ရပါသည်။ သို့မဟုတ် ပြန်ကြား ချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ် ရရှိသောစာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံသည် ငွေကြေးအကူအညီ တောင်းခံသော စာ၊ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးရန် တောင်းခံ သော စာ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့် လုပ်ငန်းကိစ္စ အကြံဉာဏ် တောင်းခံသော စာများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထို့နောက် မေးမြန်းကြသော မေးခွန်းများမှာလည်း စာဖတ်သူ အများစုက မကြာခဏ မေးမြန်းတတ်သော မေးခွန်းမျိုးများပင် ဖြစ်ကြ ပါသည်။ ထို့အတူပင် ကျောင်းသားများ၊ သတင်းထောက်များနှင့် အခြား သူများက အမေးများသော မေးခွန်းများမှာလည်း စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ ဘဝနှင့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းအလေ့အထများပင် ဖြစ်ပါ တော့သည်။

- မေး။ ။ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ အင်မတန် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေက ပြောကြပါ တယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီသလိုပဲ ထင်ပါတယ်။ သည်လို အဖြစ်အပျက်မျိုး ဘယ် ရုပ်ရှင်၊ ဘယ်ဝတ္ထု မှ မရှိဖူးသေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်အကြောင်းကို အပြည့် အစုံ ပြောပြမည်ဆိုလျှင် ဆရာ ဝတ္ထုရေးပါမည်လား။

ဖြေ။ ။ မရေးပါ။ သင်၏ ဘဝဇာတ်လမ်းကို သင်ကိုယ်တိုင် ရေးသားသင့်ပါသည်။ ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ် ရေး ရခြင်းဖြစ်၍ သင့်အဖို့ အဖိုးထိုက်တန်လှပါသည်။ သင့်အကြောင်း သင်ကိုယ်တိုင် ရေးခြင်းဖြင့် သင့်အဖို့ ကျေနပ်နှစ်သက်မှု ပိုမိုရရှိပါလိမ့်မည်။

မေး။ ။ ဆရာ့ကို ကျွန်တော် ဇာတ်လမ်းတစ်ခု ပြောပြနိုင်ပါ တယ်။ အဲဒီဇာတ်လမ်းကိုသာ ဝတ္ထုရေးလိုက်ရရင် ပိုက်ဆံတွေ အများ ကြီးရမယ်ဆိုတာ သေချာတယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲ သိတယ်။ တခြား ဘယ်သူမှ မသိဘူး။ အဲဒီဇာတ်လမ်းကို ဆရာ ကျွန်တော်နဲ့ပေါင်းပြီး ရေးမလား။ စာမူခ တစ်ယောက် တစ်ဝက်စီပေါ့။

ဖြေ။ ။ မရေးပါ။ ဝတ္ထုဆိုတာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ ခံစားချက် ကသာ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို ဖန်ဆင်းတဲ့လူက ရေးမှသာ ကောင်းစွာ အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။

မေး။ ။ ဝတ္ထုများ ရေးသားတတ်ရန် ဆရာ ကျောင်းတွင် သင်ကြားခဲ့ပါသလား။

ဖြေ။ ။ မသင်ကြားခဲ့ပါ။ အတွေ့အကြုံအရ တတ်မြောက် လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အတွေ့အကြုံဟူသည်မှာ ရေးလိုက်၊ မှားလိုက်၊ ထပ်ရေးလိုက်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျေနပ် အားရသည်အထိ အကြိမ်ကြိမ်၊ အထပ်ထပ် ရေးပါ သည်။

မေး။ ။ ဆရာ့ဝတ္ထုတွေထဲက ဇာတ်ဆောင်တွေဟာ တကယ် ရှိပါသလား။

ဖြေ။ ။ မရှိပါ။ ဖန်တီးထားသော ဇာတ်ဆောင်များ ဖြစ်ပါ သည်။ စိတ်ကူးဇာတ်ဆောင်များကို တကယ့်ဘဝက လူတွေနှင့်တူအောင် ဖန်တီးပါသည်။

- မေး။ ။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအကြောင်း ဆရာ ရေးလွန်းလှပါသည်။ ဘဝရဲ့ သာယာချမ်းမြေ့မှုများကို ဆရာဘာကြောင့် မရေးပါသနည်း။
- ဖြေ။ ။ ဘဝရဲ့ သာယာချမ်းမြေ့မှုကို ခံစားနေရသူများသည် ဘဝရဲ့ မသာယာ မချမ်းမြေ့မှုများကို ခံစားနေရသူများထက် အရေအတွက် နည်းပါးပါသည်။ ဤလူမှုရေး ကွာခြားမှုမရှိသော ကာလတွင် ကျွန်ုပ်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများအကြောင်း ရေးရန် လိုတော့မည် မဟုတ်ပါ။
- မေး။ ။ ဆရာ့လိုမျိုး စိတ်အခြေအနေရှိသူ တစ်ဦးက သာလျှင် ဝတ္တကမြေလို ဝတ္ထုမျိုးကို ရေးသားပါသည်။ ဆရာ ရူးနေပါသလား။
- ဖြေ။ ။ ကျွန်ုပ်ကို ကျွန်ုပ် ရူးသည်ဟု မထင်ပါ။ ကျွန်ုပ်အဖို့မူ ကျွန်ုပ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပုံမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။
- မေး။ ။ တက္ကသိုလ်တစ်ခု သို့မဟုတ် ကျောင်းတစ်ခုတွင် စာရေးနည်းသင်တန်း တက်ရောက်သင်ကြားခြင်း အားဖြင့် ဝတ္ထုတိုနှင့် လုံးချင်းဝတ္ထုများကို ကျွန်တော် ရေးသားတတ်ပါမည်လား။
- ဖြေ။ ။ သင် ရေးမကြည့်သေးဘဲနှင့် သင် ရေးတတ်လိမ့်မည်ဟု မည်သူ မျှ မပြောနိုင်ပါ။ သင့်ကို စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးမည်ဟု ရိုးသား ဖြောင့်မတ်သော မည်သည့်ဆရာတစ်ဦးကမျှ တာဝန်ခံ ကတိပြုမည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် လမ်းညွှန် သင်ကြား ချက်များသည် သင်၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုကို အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။
- မေး။ ။ ကျွန်တော် ဝတ္ထုတိုရေးသားတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ပါသည်။ သတင်းစာတိုက်တွင် သတင်းထောက်

လုပ်နေခြင်းသည် စာရေး ခြင်းကို အထောက်အကူ ပြုပါသလား။ သို့မဟုတ် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေပါ သလား။

ဖြေ။ ။ ဘယ်လို စာရေးခြင်းအလုပ်ကို လုပ်လို့၊ ဘယ်လို လူတစ်ယောက်ကို ထိခိုက်ခဲ့တယ်လို့ ကျုပ် ဘယ်တုန်း ကမှ မကြားခဲ့ဖူးဘူး။ သတင်းစာပညာက သင့်ကို နေ့စဉ် စာရေးတဲ့ အလေ့အကျင့်ကို ပေးလိမ့်မည်။ သင့်ရဲ့ အဆက်အပြတ် စာ ရေးသား လေ့ကျင့်ရေးကို အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။ ဈာန်မဝင်လို့ စာ မရေးသားဘူးဆိုတာမျိုး သတင်းစာလောကက လာတဲ့ စာရေးဆရာတွေမှာ ဘယ်တော့မှ မရှိပါဘူး။

မေး။ ။ ပိုက်ဆံရဖို့ ဆရာ စာရေးတာလား။

ဖြေ။ ။ ကျုပ် စာရေးတာကတော့ ကျုပ် ရေးချင်လို့ ရေးတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်ဟာ စာရေးခြင်းကြောင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း မဖြစ်ဘူးဆိုရင်တော့ ကျုပ်ဟာ ဘယ်နည်း နဲ့မှ အချိန်ပြည့် စာရေးနေနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

မေး။ ။ ဆရာ စာရေးလို့ ပိုက်ဆံ ဘယ်လောက် ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ကျုပ်မှာ ပုံမှန်ဝင်ငွေ မရှိပါဘူး။ တစ်နှစ်လုံးမှ ဆယ်ဒေါ်လာပဲ ရတဲ့အခါလည်း ရှိတယ်။ တစ်ပတ်မှ ဒေါ်လာသုံးထောင်လောက် ရတဲ့အခါလည်း ရှိပါ တယ်။

မေး။ ။ ဆရာဟာ စာရေးတဲ့အတွက် ဒေါ်လာ တစ်သန်းရ တယ်လို့ ကျွန်တော် ကြားရပါတယ်။ ဆရာမှာ အဲဒီ ပိုက်ဆံတွေ အခုအထိ ရှိပါသေးသလား။

ဖြေ။ ။ မရှိတော့ပါဘူး။ ကျုပ်ဝင်ငွေရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံဟာ ကျုပ်အတွက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ သုံးတာရယ်၊ လုပ်ငန်းအတွက် သုံးတာရယ်၊ အခွန်အတုတ် ပေးရ တာရယ်ကြောင့် ကုန်ပါပြီ။

- မေး။ ။ ဆရာမှာ ပုံမှန် စာရေးချိန် ရှိပါသလား၊ ဒါမှမဟုတ် စာရေးချင်စိတ် ပေါ်တဲ့အခါမှ ရေးပါသလား။
- ဖြေ။ ။ မနက် ၉ နာရီကနေ ညနေ ၅ နာရီအထိ ကျုပ် အလုပ်လုပ် ပါတယ်။ တစ်ပတ်မှာ ၆ ရက် လုပ်တယ်။ တစ်နှစ်မှာ ၁၀ လလုပ်တယ်။
- မေး။ ။ ဆရာရဲ့ အလုပ်ချိန်မှာ တစ်ချိန်လုံးပဲ ဆရာ စာရေး နေပါသလား။
- ဖြေ။ ။ မရေးပါ။ ဒါပေမဲ့ လက်နှိပ်စက်ရှေ့မှာ ဒီအတိုင်းပဲ ထိုင်နေပါတယ်။ တစ်နေ့လုံးနေလို့ တစ်ကြောင်းမှ မပြီးတဲ့နေ့တွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။
- မေး။ ။ ဆရာရေးတဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ၊ လုံးချင်းတွေကို မကြိုက်လို့ ပြန်ရေးတာတွေ ရှိပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် ဆရာ စိတ်ကြိုက်ကို ပထမ တစ်ခါတည်း ရေးရုံနဲ့ပဲ ရပါ သလား။
- ဖြေ။ ။ တစ်နေ့ကုန် သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျုပ်ရဲ့ အမှိုက်ခြင်းဟာ အမြဲတမ်းပဲ ပြည့်နေပါတယ်။ ကျုပ်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ နဲ့ လုံးချင်းဝတ္ထု တွေကို ဆယ်ခါ၊ ဆယ့်နှစ်ခါအထိ ပြန်ရေးပါတယ်။ ။

သုတပဒေသာ၊ အတွဲ ၁၂၊ အမှတ်(၁)၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၈၅။

ပွတ်ရှုကင်၏ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်

ပွတ်ရှုကင် ၁၇၉၉-၁၈၃၇ သည် မြန်မာစာဖတ်သူများ အကျွမ်း
 ဝင်သော ရုရှားစာရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သို့သော် “သေနတ်သံ”၊
 “စပိတ်ကွင်း” စသည်တို့ကြောင့် ဝတ္ထုတိုသမားအဖြစ်သာ အသိများ
 ကြမည် ထင်သည်။ အမှန်တော့ သူသည် ထင်ရှားကျော်ကြားသော ကဗျာ
 ဆရာ၊ ပြဇာတ်ဆရာ၊ ဝတ္ထုရှည်ဆရာ ဖြစ်သည်။ သူ၏ ယူဂျင်းအော်
 ညီဂင် ၁၈၃၃ သည် ၁၉ ရာစု ရုရှားဝတ္ထုရှည်ကြီးများ၏ အစအဦး
 ဖြစ်သည်။ ယင်းဝတ္ထုထွက်စဉ်က ကာရာမာဇော့ညီအစ်ကိုများရေးသူ
 ဖျိုဒါဒေါ့စတာယက်စကီက ၁၂ နှစ်သား၊ စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရေးသူ
 တော်စတိုင်းက ငါးနှစ်သားအရွယ်သာ ရှိကြသေးသည်။ ထို့အတူ ယူဂျင်း
 အော်ညီဂင်ထဲမှ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီး “တာတီယားနား” သည် ထင်ရှား
 ကျော်ကြားသော ရုရှား ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးများစာရင်းတွင် အမှတ်
 တစ်နေရာ၌ မရွေ့မလျော တည်ရှိနေပါသည်။

သို့သော် မြန်မာစာဖတ်သူများသည် နာတာရှားဟူသော အမည်ကို
 အသိများကြသလောက် တာတီယားနားဟူသော အမည်ကိုကား မကြားဖူး
 သလောက်ပင် ဖြစ်ကြမည်။ ထို့အတူ ပွတ်ရှုကင်ဟူသော အမည်မှာ စိမ်းနေ

ကြပေမည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ ယူဂျင်းအော်ညီဂင် အကြောင်း အပြော နည်းကြရုံသာမက ယင်းအမည်မှာ မြန်မာတို့၏ လျှာနှင့် အခေါ်ရခက်သော ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါမည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင် ဆိုသည်မှာပင် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း Eugene Onegin ကို မြန်မာတို့ အခေါ်ရလွယ်အောင် အင်္ဂလိပ်အသံထွက်ကို လိုက်ပြီး မြန်မာ အသံလှယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရုရှားတို့၏ အခေါ်နှင့် အတော်ကြီး နီးစပ်အောင် ရေးရလျှင် ယက်ဖဂေးညင်းဩ ညီဂင်* ဟူ၍ ဖြစ်ပါမည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် ကဗျာဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ယနေ့ မြန်မာ စာပေ ဝေါဟာရအရဆိုလျှင် မဟာကဗျာရှည်ကြီး ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့စာပေ သမိုင်းတွင် ကဗျာဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုရှည်ကြီးအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ကဗျာဝတ္ထု ဖြစ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် ကဗျာထုံးဖွဲ့မှုတွင် စကားလုံး ကျစ်လျစ်ခြင်း၊ အားကောင်းခြင်း၊ အသံသာယာစီးဆင်းခြင်းတို့ရှိပြီး ဝတ္ထုရှည် အထုံးအဖွဲ့ တွင် ဇာတ်ဆောင်စရိုက်များ ပီပြင်ပေါ်လွင်ခြင်း၊ ကာလဒေသ ဖြစ်ပျက်မှု အခြေအနေများ တိကျမှန်ကန်ခြင်းရှိသဖြင့် ထူးခြားသော ကဗျာဝတ္ထုကြီး အဖြစ် သမိုင်းတွင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဇာတ်လမ်းများမှာလည်း လူ့သဘာဝနှင့် လူနေမှု သဘာဝတို့ကို အမိအရ ချုပ်ကိုင်ကာ အားကောင်းကောင်းနှင့် ခေါ်ဆောင်သွားပြီး အဆုံးတွင် ဦးတည်ချက်ကိုရောက်အောင် ပို့နိုင်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ကောင်းပြီ။ ဇာတ်လမ်းကို အရင်ဆုံး ကြည့်ကြရအောင်။

x x x

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် အထက်တန်းစား အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ပေါက်ဖွားကြီးပြင်းလာသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူသည် စာပေအနုပညာ နောက်ခံ မကြွယ်ဝလှသော်လည်း ဇေနညာဏ် ကောင်းမွန်ပြီး ဘောဂဗေဒ နှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို ကောင်းစွာ ဖတ်ရှုထားသည်။ သူ့ဘဝတွင် အစစအရာရာ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ဟု ဆိုရမည်။ အထူး

* ကမ္ဘာကျော် စာအုပ်တစ်ရာ၊ နွယ်သစ်၊ ၁၉၇၅။

သဖြင့် အချစ်ရေး ကိစ္စများတွင် ကောင်းစွာ အောင်မြင်ပြီး မော်စကို အထက်တန်းစား လောကကို ကောင်းစွာ ကျွမ်းဝင်သည်။ သို့သော် သူသည် ယင်းဘဝကို မပျော်ပိုက်ပါ။ အထက်လွှာ ဆက်ဆံရေးကို ငြီးငွေ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဘဲလေးကပွဲများကိုပင် သူ စိတ်မဝင်စားတော့ပါ။

ယူဂျင်း၏ ဖခင်သည် အထက်တန်းစား အစဉ်အလာကို ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းပြီး ပွဲကြီးလမ်းကြီးများကို အမြဲမပြတ် ပေးသည်။ သူ၏ လူနေမှု အဆင့်အတန်းကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ငွေအမြောက်အမြား ချေးငှားသည်။

သူ၏ဖခင် ဒေဝါလီခံရချိန်မှာပင် သူ၏ဦးလေး အသည်းအသန် နာမကျန်းဖြစ်နေကြောင်းကို ယူဂျင်း သိရှိရသည်။ ယူဂျင်းသည် ဦးလေး ဖြစ်သူ၏ တစ်ဦးတည်းသော အမွေစား အမွေခံ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သူသည် နာမကျန်းဖြစ်နေသော ဦးလေးထံသို့ အပြေးအလွှား သွားရောက်သည်။ သို့သော် အသက်မမီတော့ပါ။ သူ မရောက်ခင်မှာပင် သူ့ဦးလေး ကွယ်လွန် နှင့်ပြီ ဖြစ်သည်။

အသုဘကိစ္စပြီး၍ ဆွေမျိုးသားချင်းများ ပြန်သွားကြသောအခါ ယူဂျင်းသည် မော်စကိုသို့ မပြန်တော့ဘဲ ဦးလေး၏ ခမ်းနားကြီးကျယ် သော ကျေးလက်အိမ်ဂေဟာကြီးမှာပင် မှီတင်းနေထိုင်တော့သည်။ ပထမ တွင်မူ သူသည် အေးမြသော သစ်တောကြီးများနှင့် စိမ်းလန်းသာယာ သော လယ်ယာမြေများကို ခံစားနှစ်သိမ့်မိသည်။ သို့သော် ၂ ရက်မျှ ကြာသော အခါတွင်ကား သူသည် ထုံးစံအတိုင်းပင် လောကကြီးကို ငြီးငွေ့လာတော့ သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သူသည် များမကြာမီမှာပင် လူတွေ နှင့် မရောနှောဘဲ တသီးတခြား နေထိုင်သူတစ်ဦးအဖြစ် နာမည်ကြီး လာတော့သည်။ ခြံနီးချင်းများက ဖိတ်ကြားလျှင် သူသည် အရေးတကြီး သွားစရာကိစ္စ ရှိသည်ဆိုပြီး ငြင်းပယ်လေ့ရှိသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ခြံနီးချင်းများသည် သူ့ကို ဘေးမဲ့ပေးထားလိုက်ကြတော့သည်။

သို့ဖြင့် သူ့တွင် ဗလာဒီမာလင်းစကီး တစ်ယောက်သာလျှင် မိတ်ဆွေအဖြစ် ကျန်ရှိတော့သည်။ ဗလာဒီမာသည် အသက် ၁၈ နှစ် အရွယ်ရှိပြီး လူ့ဘဝကြီး၏ သာယာမှုနှင့် အချစ်တို့ကို ခံစားနှစ်ခြိုက်လျက် ရှိသည်။ သူသည် ဂျာမနီတွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးပြီး ဒဿနပညာရှင်ကြီးများ

ဖြစ်ကြသော ကန်နှင့် ရှိလာတို့၏ လွမ်းမိုးမှုအောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရသည်။ ရုရှားနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ သူ၏ ဂျာမန် အတွေးအခေါ်အလေ့အကျင့်များကြောင့် သူသည် တသီးတခြားလို ဖြစ်နေရသည်။ သို့ဖြင့် သူသည် ယူဂျင်းနှင့် ပေါင်းမိသွားပြီး သူတို့နှစ်ယောက်၏ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားရတော့သည်။

ဗလာဒီမာသည် အော်လဂါ အမည်ရှိသော မိန်းကလေးတစ်ယောက်နှင့် စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းထားသည်။ အော်လဂါတွင် တာတီယားနားဟူသော အစ်မတစ်ယောက် ရှိသည်။ အော်လဂါက လှသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဝင်ဆံ့သည်။ သို့ဖြင့် ညီအစ်မ နှစ်ယောက်တွင် သူမက ရှေ့ဆောင်ဖြစ်နေသည်။ အစ်မဖြစ်သူ တာတီယားနားက အေးသည်။ ဘာသိဘာသာ နေတတ်သည်။ သို့သော် သေသေချာချာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ကြည့်တတ်သူတစ်ဦးအဖို့မူ သူမ၏ တကယ့်အလှကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သူမက ပတ်ဝန်းကျင်လောကနှင့် ထိတွေ့ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း အလျဉ်းမရှိပါ။ သို့ဖြင့် မိဘများသည် သူမကို အိမ်ထောင်ချထားရေးအတွက် ပူပန်ကြောင့်ကြနေကြရသည်။

ဗလာဒီမာ၏ ဖိတ်ကြားမှုကြောင့် ယူဂျင်းသည် အော်လဂါတို့ အိမ်သို့ စိတ်မပျံ့တပါဖြင့် လိုက်ပါရသည်။ ဗလာဒီမာနှင့်အတူ လူငယ်တစ်ဦး အဖော်ပါလာမည်ဆိုသောအခါ လူကြီးများသည် တာတီယားနား အတွက် မျှော်လင့်မိကြသည်။ သို့ရာတွင် ယူဂျင်းက သူ အလည်သွားရောက်ရသည့် အဖြစ်ကို များစွာမှပင် ငြီးငွေ့လေသည်။ တည်ခင်းဧည့်ခံသည့် အစား အသောက်တွေက များလွန်းပြီး တောဆန်လှသည်။ ပြောကြ ဆိုကြသည့် အကြောင်းအရာတွေကလည်း လေးပြီး ပျင်းစရာကောင်းလှသည်။ တာတီယားနားကိုလည်း သူက ဂရုမပြုမိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။

သို့သော် တာတီယားနားမှာမူကား ယူဂျင်း ပြန်သွားသောအခါ များစွာမှပင် စိတ်လှုပ်ရှားပြီး ကျန်ရစ်သည်။ သူမက သူ့ကို လှိုက်လှိုက် လှဲလှဲပင် ချစ်နေမိပြီ ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ့ကို ဘယ်လို ဆွဲဆောင်ရမှန်း မသိ။ နောက်ဆုံးတွင် တာတီယားနားသည် သူမ၏ အထိန်းတော်နှင့် တိုင်ပင်ပြီး ယူဂျင်းထံသို့ စာရေးသည်။ သူမ၏ မေတ္တာကို ဖော်ထုတ်သည်။

ယင်းသို့ ချစ်သဝဏ်လွှာပါးရာတွင် သူမက ပြင်သစ်လို ရေးသည်။ အကြောင်းမှာ သူမသည် ရုရှားလို သဒ္ဒါဝါကျမှန်အောင် မရေးနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုစာကို ရရှိသောအခါ ယူဂျင်းထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားပြီး တာတီယားနားတို့အိမ်သို့ သွားသည်။ သူမကို ဥယျာဉ်ထဲတွင် တစ်ယောက်တည်း တွေ့ရသည်။ ယူဂျင်းက သူ့ဘဝအဖြစ်မှန်ကို ပြောပြသည်။ သူသည် မိန်းမပေါင်း မြောက်မြားစွာနှင့် ရှုပ်ပွေ့ခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ခင်ပွန်းကောင်း တစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်။ သူ့ဘဝသည် တာတီယားနားနှင့် မထိုက်တန်။

တာတီယားနား ဘာမျှ ပြန်မပြောပါ။ သူမ၏ ဝေဒနာကို တိတ်ဆိတ်စွာပင် ကြိတ်မှိတ်ပြီး ခံစားသည်။

ယူဂျင်းသည် အထီးကျန်အိမ်ဂေဟာကြီးတွင် အထီးကျန်တစ်ယောက်အဖြစ် နေထိုင်သည်။ နံနက်တိုင်းပင် စမ်းချောင်းကလေးတွင် ရေချိုးသည်။ စာဖတ်သည်။ လမ်းလျှောက်သည်။ မြင်းစီးသည်။ ညအခါများတွင် နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်သည်။ ဗလာဒီမာ တစ်ယောက်သာလျှင် သူ့ထံသို့ ရံဖန်ရံခါ လာရောက်လည်ပတ်သည်။

ထိုနှစ် ဆောင်းတွင်းတွင် တာတီယားနား၏ နာမည်နေ့ (သူမ၏ အမည်ကိုရယူသော သူတော်စင်နေ့) ကျင်းပသည်။ ထိုပွဲသည် လူနည်းနည်းကလေးကိုသာ ဖိတ်ကြားသော မိသားစုပွဲဖြစ်ကြောင်း ဗလာဒီမာက ပြောသဖြင့် ယူဂျင်း သွားရောက်သည်။ သို့သော် နာမည်နေ့ ပွဲသို့ ရောက်ရှိသောအခါ လူတွေအများကြီး တွေ့ရပြီး အစားအသောက်တွေ ကလည်း တနှင့်တပိုးကြီးဖြစ်ပြီး ထိုမျှမက ကပွဲသဘင် ပါရှိကြောင်းကို ယူဂျင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအခါ ဗလာဒီမာက သူ့ကို လိမ်ညှာပြီး ခေါ်သည် ဟု ယူဆပြီး စိတ်ဆိုးမိသည်။ သို့ဖြင့် ဗလာဒီမာကို လက်စားချေသည့် အနေဖြင့် ဗလာဒီမာ၏ ချစ်သူ အော်လဂါနှင့် တစ်ချိန်လုံး လိုက်တွဲကသည်။ ဗလာဒီမာကို သူ့ချစ်သူနှင့် တွဲခွင့်မရအောင် ပြုလုပ်သည်။

ထိုအခါ ဗလာဒီမာ မနာလိုဝန်တိုစိတ်များ ပွားများကာ ဒေါသအမျက်ထွက်ပြီး ယူဂျင်းကို သေနတ်ချင်းယှဉ်ပစ်ရန် စိန်ခေါ်သည်။ ယူဂျင်းကလည်း တနွတ်ထိုးသဘောဖြင့်ပင် စိန်ခေါ်ပွဲကို လက်ခံလိုက်သည်။

ဗလာဒီမာသည် စိန်ခေါ်ပွဲမတိုင်မီတွင် အော်လဂါကို သွားရောက်
တွေ့ဆုံသည်။ သူမ၏ အပြုအမူများကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချရန် ဖြစ်သည်။
သို့သော် အော်လဂါက ဘာမှမဖြစ်သလိုပင် ကြည်လင်လန်းဆန်းစွာဖြင့်
သူ့ကို လက်ခံတွေ့ဆုံသည်။ ထိုအခါ ဗလာဒီမာမှာ စိတ်ပေါ့ပါးသွား
သည်။ သို့သော် နားမလည်နိုင်သည်များလည်း ကျန်ရှိလျက်ဖြင့် နှစ်ယောက်
ယှဉ်ပြိုင်ပစ်ခတ်ရန် နေရာသို့ သွားရောက်သည်။

သေနတ်ချင်း ယှဉ်ပြိုင်ပစ်ခတ်ကြရာတွင် ယူဂျင်းက ဗလာဒီမာ၏
ရင်ညွန့်တည့်တည့်ကို ပစ်ခတ်လိုက်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်းသည်
နောင်တတရားရရှိပြီး ကျေးလက်စံအိမ်ကြီးမှ ထွက်သွားပြီး ခြေဦးတည့်ရာသို့
လှည့်လည်လေတော့သည်။ အော်လဂါမှာလည်း များမကြာမီမှာပင်
စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်ပြီး အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားသည်။

သို့ရာတွင် တာတီယားနားမှာမူ ယူဂျင်းကို ချစ်မြဲချစ်နေပါသည်။
သူမသည် ယူဂျင်း နေထိုင်ခဲ့သော အိမ်ဂေဟာကြီးသို့ သွားရောက်သည်။
အိမ်ထောင်ထိန်း အဘွားကြီးနှင့် မိတ်ဖွဲ့ပြီး ယူဂျင်း၏ စာကြည့်ခန်းသို့
သွားရောက်သည်။ ယူဂျင်း၏ စာအုပ်များကို ဖတ်သည်။ စာမျက်နှာများ
ပေါ်တွင် ရေးမှတ်ထားသည်များကို ကြည့်သည်။ ယူဂျင်းသည် အင်္ဂလိပ်
ကဗျာဆရာကြီး ဘိုင်ရွန်၏ ဒွန်ဂျူအန်* ကဗျာရှည်ကြီးကို အထူးနှစ်သက်
ဟန်ရှိသည်။ တာတီယားနားသည် သူ၏စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုရင်းဖြင့်
သူ၏အကြောင်းကို ပိုမို သိရှိရသည်။

တာတီယားနား၏မိခင်သည် သမီးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဘာလုပ်ရမှန်း
မသိ ရှိနေသည်။ သူမ၏ သမီးသည် လာရောက်ပိုးပန်းသူများကို စိတ်
မဝင်စားဘဲ ရှိနေသည်။ စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းမှုများ အားလုံးကို လက်မခံဘဲ
ငြင်းဆန်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဆွေမျိုးများ၏ အကြံပေးချက်အရ
တာတီယားနားကို မော်စကိုမြို့တော်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ကြ
သည်။ မြို့မှာက ပို၍ ကောင်းမွန်သော ယောက်ျားများ ရှိသည်။ နောက်ဆုံး
တွင် မော်စကိုမြို့ရှိ ဆွေမျိုးတစ်ယောက်အိမ်တွင် ခေတ္တသွားနေကြသည်။

မြို့သို့ ရောက်ရှိသောအခါ တာတီယားနားသည် ဝမ်းကွဲညီမများ၏

* Don Juan by George Gordon Byron (1788-1824)

သင်ပြချက်အရ ခေါင်းကို ခေတ်ဆန်အောင် ပြုပြင်တတ်သည်။ မြို့နေ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် နေတတ်လာသည်။ ကပွဲ တစ်ခုတွင် နာမည်ကျော် ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးဖြစ်သော မင်းသားကြီးတစ်ဦးက သူမကို စိတ်ဝင်စား စွဲလမ်းသွားသည်။ ထိုမင်းသားကြီးသည် ဝတုတ်ပြဲကြီး ဖြစ်သော်လည်း တာတီယားနားက မင်းသားကြီး၏ ကမ်းလှမ်းမှုကို လက်ခံ လိုက်သည်။

ယူဂျင်းသည် နှစ်နှစ်ကျော်ကျော် စိတ်ကူးပေါက်ရာ လှည့်လည် သွားလာနေပြီးနောက် မော်စကိုမြို့သို့ ပြန်ရောက်ရှိလာသည်။ သူသည် ထုံးစံအတိုင်းပင် သူ့ဘဝကြီးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဘာမှ အလေးအနက် မရှိသည့်အလျောက် အထက်လွှာ ကပွဲကြီးတစ်ခုသို့ ခဏတစ်ဖြုတ်မျှ စိတ်ပြေလက်ပျောက် ဖြစ်လိုဖြစ်ငြားဆိုပြီး တက်ရောက်သည်။ အိမ်ရှင်က သူ့ကို လှိုက်လှဲစွာ ဆီးကြိုသည်။ ယင်းအိမ်ရှင်သည် သူ၏ သိဟောင်း ကျွမ်းဟောင်းတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ အိမ်ရှင် မင်းသားကြီးက သူ ရက်ရှည် လများ ပျောက်နေသည့်အကြောင်း ပြစ်တင်ပြောဆိုနေစဉ်တွင် ပရိသတ် အတွင်း၌ အလှူဧကရီမတစ်ပါးပမာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက်ရှိသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို ယူဂျင်း မျက်လုံးမခွာနိုင်ဘဲ ရှိနေသည်။ ယူဂျင်းက ထိုအမျိုးသမီး မည်သူနည်းဟု စူးစမ်းသောအခါ အိမ်ရှင်မင်းသားကြီးက သူ့ဇနီးဖြစ်ကြောင်း၊ တာတီယားနားဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသောအခါ ယူဂျင်း များစွာမှပင် တုန်လှုပ်အံ့ဩရသည်။

တာတီယားနားသည် အပြောင်းအလဲကြီး ပြောင်းလဲလျက် ရှိချေပြီ။ သူမသည် တစ်ကြိမ်က သူ့ထံသို့ မကွဲယမ်းမဝှက်ပင် ရည်းစားစာ ရေးခဲ့သော ရှိုးတိုးရှန်တန် တောသူကလေး အမူအသွင်များ အစအနမျှပင် မရှိပါ တော့ချေ။ ယူဂျင်းသည် သူမကို အထူးပင် စွဲလမ်းနှစ်သက်နေသဖြင့် သူမ၏အိမ်သို့ မကြာမကြာ သွားရောက်သည်။ သို့ရာတွင် သူမက သူ့ကို သာမန်ဧည့်သည်တစ်ယောက်အဖြစ်ထက် ပိုမိုဆက်ဆံခြင်း မရှိပါ။

နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်းသည် သူ၏ရင်ထဲတွင် ခံစားနေရသော ဝေဒနာများကို ဖွင့်ထုတ်ကာ သူမထံသို့ စာများ ရေးသားသည်။ တာတီ ယားနားက မည်သို့မျှ တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုပါ။ ယူဂျင်းသည် တစ်ဆောင်း

တွင်းလုံးပင် အခန်းထဲမှာအောင်းပြီး စာရေးလိုက် တွေးငေးလိုက်နှင့် ရှိခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်းသည် မည်သို့မျှ သည်းမခံနိုင်တော့ဘဲ သူမထံသို့ ကြိုတင်ကြေညာခြင်းမရှိဘဲ သွားရောက်သည်။ သူ ရောက်ရှိ သွားစဉ်တွင် အမျိုးသမီးက သူ့စာများကို ဖတ်နေခိုက်နှင့် အံ့ဩစွာ ကြိုကြိုက်ရသည်။

တာတီယားနားက သူ၏ မေတ္တာ တောင်းခံမှုကို လက်မခံပါ။ သူသည် အဘယ့်ကြောင့် တောသူကလေးကို ပြက်ရယ်ပြုခဲ့ပြီး သူသည် အဘယ် ကြောင့် လင်ရှိ မိန်းမတစ်ယောက်နောက်ကို လိုက်နေရသနည်း။ သူမ အနေနှင့် သူ၏ မေတ္တာ တောင်းခံမှုအသစ်ထက် ဟိုတုန်းက ရက်ရက်စက်စက် ငြင်းပယ်ခဲ့သည့် စကားများကို နားထောင်ချင်ပါသေးသည်။ သူမသည် တစ်ချိန်က သူ့ကို ချစ်ခဲ့ပါသည်။ သူ၏ဇနီး ဖြစ်လိုခဲ့ပါသည်။ သူမသည် ယခုထိလည်း သူ့ကို ချစ်နေဆဲ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မင်းသားကြီးနှင့် လက်ထပ်ရန် သူမအမေ၏ တိုက်တွန်းမှုကို လက်ခံခဲ့သည်မှာလည်း မှားယွင်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် ယခုအခါ အိမ်ထောင်သည်ငှာစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ သူမအနေနှင့် ခင်ပွန်းသည်အပေါ်တွင် သေသည်အထိ သစ္စာရှိသွား ရပါမည်။

ဤကား ယူဂျင်းအော်ညီဂင်၏ ဇာတ်လမ်းသဘောတည်း။ ဇာတ် လမ်းက ရှင်းသည်။ ပွင့်လင်းသည်။ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်သည်များကို မခြွင်းမချန် ဖော်ပြပြီး အမှန်တရားကို ထောက်ပြဆုပ်ကိုင်ထားသည်။

သို့သော် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ရာတွင် ဇာတ်လမ်းတစ်ခုတည်း ကိုသာ ကြည့်ရမည်မဟုတ်။ ဇာတ်လမ်းနှင့် ခွဲခွာ၍မရသော အစိတ် အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည့် စာရေးဆရာ၏ ဒဿန ဇာတ်ဆောင်စရိုက်နှင့် နောက်ခံ မြင်ကွင်းများကို ဖော်ပြသော စာရေးဆရာ၏ အတတ်ပညာ တို့ကိုလည်း ကြည့်ရပေမည်။ ထို့နောက် စာရေးဆရာ၏ အရေးအသား။

ဤဝတ္ထုတွင် စာရေးဆရာ၏ အရေးအသားသည် စကားပြေ မဟုတ်။ ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ထပ်၍ပြောရလျှင် စကားပြေဝတ္ထုမဟုတ်။ ကဗျာဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ ဤဝတ္ထု ပိုပြီး ကျော်ကြားထင်ရှားခြင်းသည် စာရေးဆရာ၏ ကဗျာအရေးအဖွဲ့နဲ့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပွတ်ရှုကင်သည် ဤဝတ္ထုကို ရေးသားရန်အတွက် တစ်ပိုဒ်တွင် တစ်ဆယ့်လေးကြောင်းပါရှိသော တစ်ဆယ့်လေးကြောင်းတစ်ပုဒ်* ရေးစပ် နည်းကို တီထွင်ခဲ့သည်။

သူ၏ဝတ္ထုတွင် ကဗျာကာရန်အားကို လှပအားရှိစွာ အသုံးပြုထား သဖြင့် တစ်ကြောင်းချင်း၊ တစ်ပိုဒ်ချင်း၊ တစ်ခန်းချင်းသည် သူ့အင်အားနှင့် သူ့ အရည်အချင်း ပြည့်ဝလျက်ရှိသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ရသမြောက် လျက် ရှိသည်။

ယင်းကြောင့်ပင်လျှင် ရုရှား စာရေးဆရာကြီး တူရဂေညက်** က ယူဂျင်းအော်ညီဂင်တွင် ပါဝင်သော စာကြောင်းတစ်ကြောင်းအတွက် သူ၏ လက်သန်းနှစ်ဖက်စလုံးကို ဖေးနိုင်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤဝတ္ထုတွင် ပင်မအခန်းကြီး ရှစ်ခန်း၊ အခန်းကိုးဟု ဆိုနိုင်သော “ယူဂျင်း၏ ခရီးစဉ်” နှင့် အခန်းတစ်ဆယ်ဟု ဆိုနိုင်သော “နောက်ဆက်တွဲ” တစ်ပိုင်းတစ်စတို့ ပါဝင်သည်။ သို့သော် ပထမအစတွင် ဤအခန်းများ အားလုံးကို တစ်ခါတည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည် မဟုတ်ချေ။ ရေးပြီးသမျှကို တစ်ခန်းချင်း၊ တစ်အုပ်စီ ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရောင်စုံစက္ကူ မျက်နှာဖုံးနှင့် ကဗျာစာအုပ်ကလေးများပမာ ဖြစ်သည်။ ပထမသုံးခန်းကို ရေးပြီးချိန်တွင် ပထမဆုံးအခန်းကို ၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အမှာစာရေးရာတွင် စာရေးဆရာက နောက် ဆက်တွဲများမရှိဟု ဆိုခဲ့သည်။ တစ်အုပ်နှင့်တစ်အုပ်ကြားတွင် လပေါင်း အတန်ကြာ ခြားပြီးမှ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ အားလုံးပေါင်း တစ်စုတစ်စည်း တည်းအဖြစ် ၁၈၃၃ ခုနှစ်တွင်မှ ထုတ်ဝေသည်။

ထိုမျှမကပါ။ အခန်းကြီးတစ်ခန်းတွင် ပါရှိသော ကဗျာပိုဒ်များကို လည်း တစ်ဆက်တည်း၊ တစ်လျှောက်တည်း၊ တစ်သမတ်တည်း ရေးသား သည် မဟုတ်ပါ။ တစ်ပိုဒ်၊ တစ်ပိုဒ်ကို စိတ်ကူးဉာဏ်ဝင်စားသည့် အတိုင်း သာ ရေးဖွဲ့သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ရေးပြီးသော စာကြောင်းများ စာပိုဒ်များကိုလည်း အကြိမ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊

* Line Stanza
** Ivan Turgenev (18-18-83)

မွမ်းမံခြင်းများ ပြုလုပ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင် ဇာတ်လမ်းပေါက်ဖွားရာ ဒေသသည် ခရိုင်မီးယားကျွန်းဆွယ်ဖြစ်သည်ဟု ပွတ်ရှုကင်က ပြောပါသည်။ သူသည် သာယာလှပသော ထိုကျွန်းဆွယ်သို့ ၁၈၂၀ ပြည့်နှစ်က ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သူ၏ ၂၁ မြောက်မွေးနေ့အပြီးတွင် ဖြစ်သည်။ သူ၏ ကဗျာဝတ္ထုကို ၁၈၂၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ နောက် ရှစ်နှစ်အကြာတွင် ထိုဒေသသို့ ထပ်မံ သွားရောက်သည်။ သူ့အနေနှင့် ရေးအားအကောင်းဆုံး ကာလတွင် ဖြစ်သည်။ တာတီယားနားထံသို့ပေးသော အော်ညီဂင်၏စာမှ တစ်ပါး နောက်ဆုံးအခန်းကို ၁၈၃၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ရေးသားပြီးစီးခဲ့သည်။ ယင်းစာကို ရေးသားရန်ကား နောက်တစ်နှစ် ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ကို ဆက်ရေးရန် ပွတ်ရှုကင်ကို သူ၏မိတ်ဆွေများက တိုက်တွန်းခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမှာ အော်ညီဂင်သည် အိမ်ထောင်လည်း မကျသေး၊ သေဆုံးခြင်းလည်း မရှိသေးသဖြင့် ဇာတ်လမ်း မပြီးဆုံးဟု ယူဆကြသည်။ ဇာတ်လမ်းကို ဆက်မည်ဆိုက ဆက်နိုင် သည်။

ပွတ်ရှုကင်ကလည်း ဆက်လက် ရေးသားရန် အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ သူ ကွယ်လွန်သောအခါ နောက်ဆက်တွဲ အခန်းတစ်ဆယ်၏ ရေးပြီးသား အပိုင်းအစများကို တွေ့ရှိကြရသည်။ အပိုင်းအစတစ်ခုသည် သူ မကွယ်လွန်မီ တစ်နှစ်ခန့်အလို ၁၈၃၅ ခုနှစ် ဆောင်းဦးကာလတွင် ရေးသားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

နောက်ဆက်တွဲ အခန်းတစ်ဆယ်တွင် မည်သို့ ဇာတ်သိမ်းမည်ဟု မမှန်းဆနိုင်ပါ။ ထိုအချိန်က ပထမမြောက် နီကိုလပ်ဘုရင်ကို ဖြုတ်ချပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ရရှိရေးအတွက် ကွန်စတင်တိုင်ကို နန်းတင်ရန် ကြိုးစားသော “ဒီဇင်ဘာ ပုန်ကန်မှု” ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဒီဇင်ဘာ ပုန်ကန်မှုကို တိုးတက်သော တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင် စစ်အရာရှိကြီးများက ခေါင်းဆောင်ခဲ့သည်။ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် ယင်းပုန်ကန် မှုတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး နိဂုံးချုပ်သွားချေမည်လော။ သို့မဟုတ် တာတီယားနား၏ ခင်ပွန်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပါဝင်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ခံရကာ ယူဂျင်းအတွက် လမ်းဖွင့်ပေးမည်လော ဆိုသည်ကို မည်သူမျှ မမှန်းဆနိုင်ပါ။

မည်သို့ဆိုစေ ပွတ်ရှုကင်သည် တော်လှန်ရေးကို ထောက်ခံသူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူသည် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုနှင့် တရားမဝ အယူဝါဒတို့ကို ဆန့်ကျင်သူဖြစ်သည်။ သူသည် လွတ်လပ်မှုနှင့် အချုပ်အနှောင် ကင်းမဲ့မှုကို မြတ်နိုးသူ ဖြစ်သည်။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့ရှင် လူတန်းစားမှ ပေါက်ဖွားလာသူ တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

အမှန်တကယ်တွင် သူသည် နိုင်ငံရေး နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရသူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားရေးဌာနတွင် သူ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ တိုးတက်သော အတွေးအမြင်များကြောင့် ဝေးလံသော တောင်ပိုင်းဒေသသို့ အပို့ခံရသည်။ မဲဇာသို့ အပို့ခံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့ကို အလုပ်မှ ထုတ်ပစ်ခဲ့သည်။ မဲဇာသို့ အပို့ခံရစဉ်မှာပင် ယူဂျင်းအော်ညီပင်ကို စတင်ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရသည့်အနေဖြင့် သွားရောက်ခဲ့ရသော ခရိုင်မီးယား နှင့် ကော့ကေးဆပ်ဒေသတို့ကို အခြေခံသော “ကော့ကေးဆပ် အကျဉ်း သမား”၊ “ဂျစ်ပဆီ”နှင့် “ညီအစ်ကို ဓားပြများ” အမည်ရှိသည့် ကဗျာ ရှည်ကြီးများသည် ထင်ရှားလှသည်။ သူ၏ ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ် ကဗျာဆရာကြီး ဘိုင်ရွန်၏ ကဗျာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြသည်။ သူ့ကို “ရုရှား ပြည်၏ ဘိုင်ရွန်”ဟုပင် ခေါ်ဆိုကြသည်။

သူသည် ရုရှားနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်ကို ကျော်လွန်ပြီး ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော ရုရှားစာရေးဆရာများတွင် ပထမဆုံး ဖြစ်သည်။

သို့သော် သူသည် စာရေးအား အကောင်းဆုံးအချိန် အသက် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်မှာပင် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ၃၇ နှစ်အရွယ်တွင် ဖြစ်သည်။ သေဆုံးပုံကလည်း သူ့ဝတ္ထုများတွင်ပါဝင်သော သူ ရေးလေ့ရှိသော စိန်ခေါ်ပွဲတစ်ခုတွင် ဖြစ်သည်။ သူ့ဇနီးသည်၏ ဖောက်ပြားမှုအတွက် စိန်ခေါ်ရာတွင် သေနတ်ကျည်ဆန် ထိမှန်သေဆုံးခြင်း ဖြစ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီပင်ကို နာမည်ကျော် ရုရှားဂီတ ပညာရှင်ကြီး ချိုင်ကော့စကီး*က အော်ပရာ ကပြခဲ့ရာ အထူး အောင်မြင်ကျော်ကြား သည်။ ပွတ်ရှုကင်၏ ကာရန်တွေက အလိုလို တေးဆိုနေကြသည်ဟု

* Tchaikovsky, Piotr Ilich (1840-93)

ချိုင်ကော့စကီးက ပြောပါသည်။

အမှန်ကိုပြောရလျှင် ပွတ်ရှုကင်သည် ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ကို ဖန်တီးရာတွင် ကဗျာဆရာတစ်ယောက်၏ ခံစားသိမြင်မှုဖြင့် ရေးဖွဲ့သည် သာမက ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက်၏ စိတ္တဗေဒ ထွင်းဖောက်မှုအမြင်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသတည်း။

စာညွှန်း-

1. Eugene Onegin by A. Pushkin. Translation by Brbette Deutsch. Edited With An Introduction by Avrahm Yarmolinsky.
2. The Reader's Companion to World Literature. New York, 1964.
3. Masterpieces of World Literature in Digest Form. Edited by Frank N. Magill.

ရှန်သစ်မူလင်း၊ မေ၊ ၁၉၇၇။

ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ . . .
ကဗျာနှင့် ပြည်သူ ထပ်တူဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း

(၁)

ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိဟာ ကဗျာ တစ်ပုဒ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ဟာတွေ အားလုံးဟာ အောက်ခြေမှတ်စုပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားမှု၊ တွေးခေါ်မှုနဲ့ လုပ်ဆောင် မှုတွေ အားလုံးကို စာဖတ်သူတစ်ဦးက သူ့လက်ဖဝါးပြင်ပေါ်မှာ တင်ကြည့် သလို အားလုံးကုန်ကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါမှာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်နေရမယ်။

တကယ်လို့ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကိုယ်ကို လူသား တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးအဖြစ် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားခဲ့မယ်ဆိုရင် သူဟာ အနုပညာသမားတစ်ဦး အဖြစ်ကနေ သူ့ကိုယ်သူ မလွဲမသွေ သတ်သေ လိုက်တာပဲ ဖြစ်တယ်။

ရင်းမှီး* ဟာ ကျွန်ကုန်သည်တစ်ဦး ဖြစ်သွားတဲ့အခါမှာ သူ့ရဲ့ ဘဝဟာ သူ မျှော်မှန်းတဲ့ ကဗျာဆရာဘဝနဲ့ ခြားနားသွားတဲ့အတွက် ကဗျာ ရေးဖွဲ့မှုကို ရပ်စဲလိုက်တယ်။ ဒါဟာ အရိုးသားဆုံးလုပ်ရပ်ပဲ ဖြစ်တယ်။

* Rimbaud, Arthur 1854-1891 ပြင်သစ်ကဗျာဆရာ

ဒါပေမဲ့ တချို့ ကဗျာဆရာ တော်တော်များများဟာ သူတို့ရဲ့ ဘဝနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကဗျာတွေ တခြားစီ ဖြစ်သွားပေမဲ့ ဆက်ပြီး ရေးနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ဘဝနဲ့ တခြားစီပါလို့ ကြိုးစားပြီး သက်သေပြနေကြ တယ်။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ရေးတဲ့ စာဟာ သူတို့အတွက်သာ ကဗျာဖြစ်တယ်။ ကဗျာကို လှည့်ဖြားလို့ မရဘူး။ ကဗျာက သူတို့ကို ပစ်ပယ်လိုက်တယ်။ ကဗျာဟာ အချစ်ကြီးတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပဲ။ သစ္စာမရှိမှုကို ခွင့်မလွှတ်တတ်ဘူး။

အမှန်တရားကလွဲရင် ဘယ်ဟာကိုမှ သူ ခွင့်မလွှတ်တတ်ဘူး။ ဘယ်တော့မှ မုသားစကား မပြောဘူးဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဂုဏ်ယူ နေတဲ့လူတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကိုယ်သူတို့ မေးကြည့်ကြစမ်းပါ။ အမှန်တရားကိုမပြောဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေကြတဲ့ အကြိမ်ပေါင်း ဘယ်လောက် ရှိသလဲလို့။

အဲဒီလူတွေက သူတို့လို လူစားမျိုးတွေက တီထွင်ခဲ့တဲ့ ရှေးဟောင်း စကားတစ်ခုကို ကိုးကားပြီး ကာကွယ်တတ်ကြတယ်။ “နှုတ်ဆိတ်ခြင်းသည် ရွှေ” တဲ့။

တကယ်လို့ နှုတ်ဆိတ်ခြင်းဟာ ရွှေဖြစ်ခဲ့ရင် အဲဒီရွှေဟာ အခေါင်းပွ ကြီးပဲ။ ဒါဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် လူ့ဘဝရဲ့ အမှန်တရားပဲ။ ကဗျာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောရရင်တော့ ပိုပြီး မှန်ကန်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ကဗျာဟာ မီးမောင်းထိုးထားတဲ့ လူ့ဘဝဖြစ်လို့ပဲ။

“ကျွန်တော် မုန်းတီးစက်ဆုပ်ပြီး ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်နေတဲ့ အခြင်း အရာတွေဟာ ဆိုဗီယက် ပြည်သူ့အများအပြားက မုန်းတီးစက်ဆုပ်နေတဲ့ အခြင်းအရာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် ချစ်မြတ်နိုးပြီး ရရှိအောင် ကြိုးပမ်း အားထုတ်နေတဲ့ အချင်းအရာဟာလည်း မရေမတွက်နိုင်တဲ့ အခြားပြည်သူတွေ ချစ်မြတ်နိုးကြတဲ့ အခြင်းအရာပဲ ဖြစ်တယ်”

ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာတွေထဲမှာ ဖော်ပြနေတဲ့ အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ် တွေဟာလည်း ဆိုဗီယက် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးထဲမှာ အရင်ကတည်းက

ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် မရေးခင်ကတည်းက ရှိခဲ့တယ်။ ကဗျာတွေထဲမှာ မဖော်ပြခဲ့ကြသေးတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေကို ကျွန်တော် မရေးဘူးဆိုရင် လည်း တခြားတစ်ယောက်က ရေးမှာ အမှန်ပဲ”

“ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်အဖြစ် တည်ရှိနေသမျှတော့ တခြားလူတွေရဲ့ မဖော်ပြရသေးတဲ့ အတွေးအမြင်တွေကို ဝမ်းသာအားရစွာနဲ့ တစ်သက်လုံး ဖော်ပြသွားနေမှာပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် မဟုတ်တော့တဲ့အခါမှာတော့ အဲဒါတွေကို ဖော်ပြနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။”

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် “ကိုယ်တိုင်”ဆိုတာ ဘာလဲ။

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များသည် ဆိုဗီယက် ကဗျာဆရာ ဖက်ဖိဂေးဗြီယက်(ဖ်)တူရှင်ကို*၏ အရွယ်စော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ** မှ ကောက်နုတ်ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

(၂)

များသောအားဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အတွေ့အကြုံ များပြား ရင့်ကျက်ပြီး အသက်အရွယ် ရရှိသောအခါမှသာ ရေးတတ်ကြ သည်။ သို့သော် အသက်အရွယ် ငယ်စဉ်ကပင် ရေးသားကြသူများလည်း ရှိသည်။ ကမ္ဘာမှာရော၊ မြန်မာမှာရော ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာသည် သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်တွင် ထုတ်ဝေရန် ရည်စူးပြီး ၂၁ နှစ်အရွယ်တွင် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ သို့သော် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကို ဖြတ်သန်းရခြင်းနှင့် အခြား အခြင်းအရာများကြောင့် “ဒဂုန်တာရာ”ကို ၃၂ နှစ်အရွယ်တွင်မှ ထုတ်ဝေဖြစ်သည်။ ပထမတွင် “ဆန်းစသော်တာ”ဟု အမည်ပေးပြီး “လူငယ်တစ်ဦး၏ ဖွင့်ဟဝန်ခံချက်နှင့် ထင်မြင်ချက်များ”ဟု အမည်ငယ် ပေးထားသည်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို၏ စာအုပ်ကို သူ အသက် ၃၀ အရွယ်တွင်

* Yevtushenko, Yevgeny (1933—)

** A Precocious Autobiography

ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အသက် ၃၀ မတိုင်မီတွင် ရေးသားခဲ့သဖြင့် “အရွယ်စော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ”ဟု အမည် ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အချိန်မတန်သေးဘဲ ရင့်ကျက်ခဲ့ရသူတစ်ဦး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိပင် ဖြစ်သည်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို၏ စာအုပ်သည် သူ၏ဘဝ သူ၏ကဗျာနှင့် သူ၏ ခေတ်ကာလကို ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ ထပ်တူဖြစ်ရေး၊ ကဗျာနှင့် ကဗျာမွေးဖွားရာကာလ ညီညွတ် မှန်ကန်ရေး တို့ပင် ဖြစ်သည်။

(၃)

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုကို ဆိုက်ဘေးရီးယားဒေသ ဗိုင်းကားကန်ကြီး အနီးရှိ မီးရထားလမ်းဆုံမြို့ကလေး ဇီမာတွင် ၁၉၃၃ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။ ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုဆိုသည်မှာ ယူကဂျိန်း အမည်ပင် ဖြစ်သည်။

၁၉ ရာစု အကုန်ပိုင်းလောက်တွင် ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို၏ ဘေး တော်သူ လယ်သမားကြီးသည် ဇီတိုမာပြည်နယ်တွင် မြေပိုင်ရှင်၏အိမ်ကို မီးတင် ရှို့မှုဖြင့် ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ နယ်နှင့်ဒဏ် ကျခံခဲ့ရသည်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို၏ အဘိုးသည် ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် စစ်သားကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် ဆိုက်ဘေးရီးယား အရှေ့ပိုင်းနှင့် ယူရယ်တောင်တန်းဒေသတို့မှ လယ်သမား လှုပ်ရှားမှုများကို စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို၏ အဖေနှင့် အမေတို့သည် ထိုအချိန်က ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိခဲ့သော နိုင်ငံရေး အခြေအနေများအရ တောင်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် မြောက် ဝင်ရိုးစွန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းကြောင့်လည်း နောက်ဆုံးတွင် သူတို့ နှစ်ယောက် ကွဲသွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။

သူတို့နှစ်ယောက် ဘူမိဗေဒ သိပ္ပံကျောင်းတွင် ခေတ္တ ဆုံခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က တက္ကသိုလ်များသို့ အများဆုံး ဝင်ရောက်ခွင့် ရရှိသူများမှာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား သားသမီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ပညာတတ် လူလတ်တန်းစား၏ သားသမီးများသည် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဝင်ရောက်

ကြရသည်။ သူ၏မိခင်က လယ်သမားအနွယ်ဖြစ်ပြီး သူ၏ဖခင်က ပညာတတ်အနွယ် ဖြစ်ချေသည်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုသည် ဖခင်ဖြစ်သူ၏ သင်ပြမှုကြောင့် ခြောက်နှစ် သားအရွယ်မှာပင် စာရေးတတ်၊ ဖတ်တတ်ပြီး ရှစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် ဒူးမား၊ ဖလောဗဲယား၊ ရှီလား၊ ဗား(လ်)ဇက်၊ ဒန်တီ၊ မော်ပါဆွန်း၊ တော်စတိုင်း၊ ဗိုကားရှိုး၊ ရိုတ်စပီးယား၊ ဂျက်လန်ဒန်၊ ဆာဗင်းတီးနှင့် အိတ်(ဂျ်)ဂျီဝဲ(လ်)တို့၏ စာများကို အငမ်းမရ ဖတ်ရှုနေပြီ ဖြစ်သည်။

၁၈၄၁ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ သူ တွေ့မြင်ခံစားရသည်။ အခြားကလေးသူငယ်များ အမျိုးသမီးများနှင့် အတူ တွဲပေါင်း ၁၆ တွဲ ပါရှိသော မီးရထားကြီးဖြင့် ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ စစ်ပြေး ရသည်။ သူ၏ ဇာတိမြို့ကလေး “ဇီမာလမ်းဆုံ”သို့ ရောက်ရှိအောင် တစ်လခန့် သွားရသည်။

ထိုနှစ်မှာပင် သူ၏မိဘများ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသည်။ မိခင်နှင့် အတူ မော်စကိုသို့ သူ ပြန်ခဲ့သည်။

ဖခင်သည် နောက်အိမ်ထောင်နှင့် ကာဇက်စတန်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သည်။ မိခင်သည် ဘူမိဗေဒ အရာရှိအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ပြီး အဆိုတော် ဖြစ်လာစေရန် ရှေ့တန်းတွင် သွားရောက်ဖျော်ဖြေသည်။ ထိုကာလများတွင် ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုသည် မော်စကိုမြို့တွင် တစ်ယောက် တည်း နေထိုင်ရသည်။ သူသည် လမ်းမများပေါ်တွင် လှည့်လည်ပြီး ဆေးလိပ်သောက်တတ်လာသည်။ အဆဲတတ်လာသည်။ လက်သီးဆုပ် များကို အသင့်အနေအထားတွင် ထားရှိလာတတ်သည်။

ထိုအချိန်က သူ နေထိုင်ရာလမ်းတွင် ဗိုလ်ကျနေသူမှာ “အနီ” ဟု ခေါ်သော အသက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ကောင်ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ “အနီ”ကို လူငယ်တိုင်းက ကြောက်ရသည်။ သူတောင်းသည့် ပိုက်ဆံကို ပေးရသည်။ ၎င်း၏ အိတ်ထဲတွင် သံလက်ခေါက်စွပ် အမြဲတမ်း ပါရှိသည်။ “အနီ”အကြောင်း သူ ကဗျာရေးဖွဲ့သည်။ ယင်းအတွက် “အနီ” က သူ့ကို ထိုးကြိတ်သည်။ သူ ခံလိုက်ရသည့်အတွက် သူ့အိမ်မှာ ကျိတ်ပြီး ဂျူဂျစ်ဆု လေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်သည်။ အနီကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်သည်။

အနီ မရှုမလှခံရပြီး လမ်းလူမိုက်အဖြစ်မှ နိဂုံးချုပ်ရတော့သည်။

“ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် သဘောပေါက် နားလည်ရတာ ကတော့ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ချင်ရင် ကဗျာတွေကို ရေးဖွဲ့နေရုံတင် မပြီးဘူး။ အဲဒီကဗျာတွေအတွက် ဘယ်လိုရပ်တည် ကာကွယ်ရမယ်ဆိုတာ ကိုလည်း နားလည်ရမယ်”

(၄)

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုသည် ကျောင်းတွင် ဆရာ၏ အချစ်တော်များ၊ ကုန်းချောတတ်သူများ၊ မြောက်ပင့်ညာဝါးတတ်သူများကို ထိုးကျိတ် သတ်ပုတ်လေ့ရှိသဖြင့် လူဆိုးကလေးအဖြစ် သတင်းကြီးလာတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူသည် ကျောင်းမှ အထုတ်ခံရသည်။ မိခင်က ဆရာကြီး ကို တောင်းပန်ပြီး သူ့ကို ကျောင်းပြန်တက်ရန် ပြောသည်။

မိခင်နှင့် ရန်ဖြစ်ပြီး ကာဇက်စတန်ရှိ ဖခင်ထံသို့ သူ ထွက်ပြေးသည်။ ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် ဖခင်ခေါင်းဆောင်သော ဘူမိဗေဒ လေ့လာရေး အဖွဲ့တွင် အလုပ်သမားအဖြစ် သူ လုပ်လာရသည်။ ၁၀ အတွေ့အကြုံများ ရရှိသည်။

သို့သော် နောက်ထပ် လေ့လာရေးခရီးတစ်ခု လိုက်ပါပြီး နောက်ပိုင်း တွင် မိခင်ထံသို့ သူ ပြန်ခဲ့သည်။ သူ ရရှိလာသော လုပ်ငန်းများဖြင့် လက်နိပ်စက်တစ်လုံး ဝယ်သည်။ ကဗျာများ မနားတမ်း ရေးစပ်ပြီး မဂ္ဂဇင်းတိုက်များသို့ တရစပ် ပေးပို့သည်။ သို့သော် တစ်ပုဒ်မျှ မပါပါ။

သူ၏ အခြားဝါသနာတစ်ခုမှာ ဘောလုံးဖြစ်သည်။ သူသည် ညဘက်တွင် ကဗျာရေးပြီး နေ့ခင်းဘက်တွင် ကွက်လပ်များ၊ နောက်ဖေး ခြံဝင်းများတွင် ဘောလုံးကန်သည်။

သူသည် နာမည်ကြီးသော ဘောလုံးအသင်းတစ်ခုတွင် ဂိုးသမား အဖြစ် အရွေးခံရလှဆဲဆဲမှာပင် အခြေအနေ ပြောင်းလဲသွားကာ ကဗျာဆရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

သူသည် စာနယ်ဇင်း အသီးသီးသို့ ကဗျာများ ပေးပို့ခဲ့သော်လည်း ဆိုဗီယက် အားကစား သတင်းစာသို့ကား တစ်ခါမျှ မပို့ဖူးပါ။ တစ်နေ့တွင်

သူသည် ဘောလုံးပွဲအပြီးတွင် အားကစားဝတ်စုံဖြင့်ပင် ယင်း သတင်းစာ တိုက်သို့ သွားရောက်ပြီး ကဗျာပို့ရာ အယ်ဒီတာက ချက်ချင်းပင် ဖတ်ပြီး ရွေးချယ်လိုက်သည်။ နောက်တစ်နေ့မှာပင် သူ၏ ကဗျာ ပါလာသည်။

၇ နာရီလောက်မှာ မင်နဲ့မပြယ်သေးဘဲ တစ်စောင်ကို သတင်းစာ ကိုယ်စားလှယ်ဆီကနေယူပြီး ကြည့် လိုက်တဲ့အခါမှာ အောက်ဘက်မှာ ကျွန်တော့်နာမည် ဖော်ပြထားတဲ့ ကျွန်တော့် ကဗျာကို တွေ့ရတယ်။

ဆိုဗီယက် အားကစား အစောင် ၅၀ ကျွန်တော် ဝယ်လိုက်တယ်။ ဆိုင်မှာရှိတဲ့ စောင်ရေအကုန်ပဲ။ သတင်းစာတွေကို လေထဲမှာ ဝှေ့ယမ်းပြီး ခြေလှမ်းကျဲကြီးတွေနဲ့ ကျွန်တော် လျှောက်သွားနေမိတယ်။

ကျွန်တော့်ရဲ့ ခြေထောက်အောက်မှာ ကမ္ဘာမြေကြီးဟာ လည်နေ တယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ပါရမီရှင်တစ်ယောက်ပဲ။
“ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ။ သိပ်ကောင်းတယ်”

ကျွန်တော့်ကို မျက်လုံးပြူး၊ မျက်ဆန်ပြူးနဲ့ ကြည့်သွားကြတဲ့ လမ်းသွားလမ်းလာတွေကို ကျွန်တော်က သတင်းစာတွေ ဝေပေးတယ်။

အိမ်ကို ရောက်တဲ့အခါမှာ အောင်ပွဲရတဲ့ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ သတင်းစာကို မေမေရှေ့မှာ ဖြန့်လိုက်တယ်။

“အင်း . . . မင်းအတွက် မျှော်လင့်ချက် မရှိတော့ဘူး”
မေမေက သက်ပြင်းတစ်ချက် ချပြီး ပြောလိုက်တယ်။
မေမေပြောတာ ျန်နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီ ကဗျာအတွက် စာမူခ ရှာဘယ် ၃၅၀ ရတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား မရှိသေးတဲ့အတွက် မွေးစာရင်းကို သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြရတယ်။

မေမေကလည်း ကျွန်တော့်ကို အမြဲတမ်း ပြောတတ်တယ်။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း စာအုပ်တွေထဲမှာ ဖတ်ရတယ်။ ကဗျာဆရာတွေဟာ အရက်သမားတွေတဲ့။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော် အခု ကဗျာဆရာ ဖြစ်ပြီ။ စာမူခရတဲ့ ပိုက်ဆံတွေနဲ့ အရက်သောက်ဖို့ ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်လိုက် တယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်သားအရွယ်ရှိတဲ့ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း

တစ်ယောက်ကို တိုင်ပင်တယ်။ သူက မိန်းကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး စားသောက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကိုသွားဖို့ ပြောတယ်။

အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်ရှိတဲ့ မိန်းကလေးနှစ်ယောက်ကို အဖော် ခေါ်ပြီး “မိုးသောက်ပန်း စားသောက်ဆိုင်”ကို သွားကြတယ်။

ကျွန်တော် အိမ်ကို ပြန်ရောက်သွားတော့ အမေ ငိုတယ်။ မနက် ၁၀ နာရီမှာ ဘောလုံးကွင်းမှာ လူရွေးပွဲရှိတာကို ကျွန်တော် မေ့နေတယ်။

ခေါင်းကိုက်နေတဲ့ကြားက ကျွန်တော် သွားခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘောလုံးတစ်လုံးမှ မိအောင် မဖမ်းနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော် မျက်စိထဲမှာ ဘောလုံးတွေ နှစ်လုံး၊ သုံးလုံး ဖြစ်နေတယ်။

နည်းပြဆရာက ကျွန်တော် အရက်မူးနေတာကို သိသွားတယ်။

မနက် ၁၀ နာရီပဲ ရှိသေးတယ်။ ၁၅ နှစ်သားကလေး အရက်တွေ အရမ်းမူးနေတယ်။ ရှက်စရာ ကောင်းလိုက်တာ။

ဒီနည်းနဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဘောလုံးသမားဘဝ နိဂုံးချုပ်ခဲ့ရတယ်။

(၅)

ဆိုဗီယက် အားကစားမှာ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေ နေ့တိုင်းလောက် နီးပါး ပါနေတယ်။ ဘောလုံး၊ ဘော်လီဘော၊ ဘတ်စကက်ဘော၊ လက်ဝှေ့၊ တောင်တက်၊ လှေလှော်၊ ရေခဲလျှောစီးအကြောင်း ကဗျာတွေ ကျွန်တော် ရေးတယ်။ နေ့ကြီးရက်ကြီးတွေ အကြောင်းလည်း ကျွန်တော် ရေးတယ်။ နှစ်သစ်ကူး၊ မေဒေး၊ မီးရထား အလုပ်သမားများနေ့၊ တင့်ကား၊ တပ်မတော် နေ့ စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ဒီလိုမျိုး ရာသီကဗျာတွေ ရေးတာဟာ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာတော့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ပဲ။ ကနေ့ထက် အထိပဲ။

“၁၉၅၂ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် ထွက်လာ တယ်။ စာနယ်ဇင်းတွေက ဝေဖန်ချီးကျူးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ဆိုင်ကို ကျွန်တော် ရောက်သွားတော့ တစ်အုပ်မှ မရောင်းရသေးတာကို တွေ့ရ တယ်။

လူရွယ်တစ်ယောက်ဟာ စာအုပ် ခင်ပေါ်က ကဗျာစာအုပ်တွေကို ကြည့်နေတယ်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို သူ ကောက်ယူလိုက်တဲ့အခါမှာ

ကျွန်တော့်တစ်ကိုယ်လုံး တောင့်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက သုံးလေး မျက်နှာလောက်ပဲ လှန်ကြည့်ပြီး သက်ပြင်းတစ်ချက်ချပြီး စာအုပ်ကို စာအုပ်ပုံပေါ်မှာ ပြန်ချထားလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ သူက အရောင်းစာရေးကို ပြောတယ်။

“ကျွန်တော် ရှာနေတာ ဒါမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ မိန်းကလေး မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူဟာ ဘဝနဲ့ပတ်သက်ပြီး ယုံကြည်မှုတွေ လျော့ပါးနေတယ်။ သူ့ကို အထောက်အကူပြုနိုင်မယ့် ကဗျာမျိုး ကျွန်တော် လိုချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစာအုပ်က ကဗျာမဟုတ်ဘူး။ ဗုံတီးထားတာပဲ။ ဒီစာအုပ်က ဘယ်လို လူတစ်ယောက်ရဲ့ ယုံကြည်မှုကိုမှ မြှင့်တင်မပေး နိုင်ဘူး။”

ကျွန်တော် အိမ်ကိုပြန်ပြီး ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို ဖတ်တယ်။ ဒီစာအုပ် ဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ အကျိုးမပြုနိုင်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် ရုတ်တရက် သဘောပေါက်သွားတယ်။

ကျွန်တော် အိမ်ကထွက်လာပြီး ခြေဦးတည့်ရာ လျှောက်သွားတယ်။ ပေါင်မုန့်ကလေးတွေ စားစရာ အထုပ်ကလေးတွေကိုင်ပြီး အလုပ်ကနေ အကော်ဒီယံတီးပြီး ပြန်လာကြတဲ့လူတွေကို တွေ့ရတယ်။

ခြေတစ်ဖက် အတုတပ်ထားပြီး အရက်မူးနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အကော်ဒီယံတီးပြီး သီချင်းဆိုနေတယ်။

လှေကားပေါက်တစ်ခုမှာ လူရွယ်လေးတစ်ယောက်ဟာ ကောင်မလေး တစ်ယောက်ကို ဖက်ထားပြီး နှင်းပွင့်တွေ တင်နေတဲ့ ဆံပင်တွေကို နမ်းနေ တယ်။

တကယ့် ဘဝကြီးကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်လာရတယ်။

မော့စကာဗာမြစ်ကို ကျွန်တော် ရောက်သွားတယ်။ တံတားပေါ်မှာ ရပ်နေမိတယ်။ အင်္ကျီအိတ်ထဲကို လက်နှိုက်ပြီး စီးကရက်ဘူးကို ယူလိုက်တဲ့ အခါမှာ ကျွန်တော့် စာအုပ်အတွက် အဲဒီနေ့ကပဲ ပေးလိုက်တဲ့ စာမူခ ငွေစက္ကူထပ်ကြီးကို တွေ့ရတယ်။

ငွေစက္ကူထပ်ကြီးကို ကျွန်တော် ဆွဲထုတ်လိုက်ပြီး အောက်ဘက်ကို ပစ်ချလိုက်တယ်။ ငွေစက္ကူတွေ ပြန်ကျသွားပြီး အမှောင်ထဲမှာ လွင့်ပျံ

သွားကြတယ်။ ဒီလို လုပ်လိုက်တာဟာ ကလေးဆန်တာတော့ အမှန်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ မမှန်တာတွေကို ရေးတဲ့အတွက် ရတဲ့ပိုက်ဆံတွေကို ကျွန်တော် မလိုချင်ဘူး။ အခုဆိုရင် ကျွန်တော့်ရဲ့ အိတ်တွေထဲမှာ ဘာမှမရှိတော့ဘူး။

ကျွန်တော့်ရဲ့ အိတ်တွေဟာ အတော်ကြီး ကြာအောင်ကိုပဲ ဘာမှ မရှိဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

ပထမပိုင်းမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဘာမှရေးမရဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

ကဗျာဆရာကြီး လီယွန်နက် မာတီနော့လည်း စာမရေးတာ ကြာပြီ။ ဆရာကြီး ပါစတာနက်နဲ့ ဆရာမကြီး အန်နာအက်ခမာတိုဗာ တို့လည်း ဘာသာပြန်တွေပဲ လုပ်နေကြတယ်။ ကဗျာတွေ ရေးနေတဲ့ ကဗျာဆရာ တချို့ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာဖတ်သူတွေအတွက် ရေးတာ မဟုတ်ဘူး။ စတာလင်ဆုအတွက် ရေးနေကြတာပဲ။

စတာလင်ဆုဟာ အများကြီး တာသွားတယ်။ ချက်ချင်းလက်ငင်း ဆိုသလိုပဲ စောင်ရေတွေ အများကြီး ပြန်ရိုက်ရတယ်။ သတင်းစာတွေ ထဲမှာ ဓာတ်ပုံတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ ဖော်ပြကြတယ်။ ရာထူးတစ်ခု ရမယ်၊ ကားရမယ်၊ တိုက်ခန်းရမယ်။ နွေရာသီ အပန်းဖြေအိမ်တစ်ခုတောင် ရနိုင် တယ်။ အဲဒီတော့ လူတော်တော်များများဟာ ဆုရတဲ့ သူတို့စာအုပ်ကို လူတွေဖတ်တာ မဖတ်တာကို ဂရုမစိုက်ကြတော့ဘူး။ သူတို့ ဂရုမစိုက်တာက ဆုပဲ။ ကဗျာဆရာတွေ၊ စာရေးဆရာတွေ အားလုံးဟာ ဒီလိုချည်းပဲလို့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော် မှားပါမယ်။ ရိုးရိုးသားသားနဲ့ ရေးနေကြတဲ့ လူတွေလည်း အများကြီး ရှိတယ်။ ဆုရတဲ့တိုင်အောင်ပဲ ဆုရဖို့ရည်ရွယ်ပြီး ရေးကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လုပ်စားနေကြတဲ့ လူတွေကတော့ အနမတဂ္ဂပဲ။

၁၉၅၃ ခုနှစ် မတ်လ ၅ ရက်နေ့မှာ ရုရှား နိုင်ငံတော်ကြီးကို တုန်လှုပ် ချောက်ချားသွားစေမယ့် အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်ပွားပါတယ်။ စတာလင် ကွယ်လွန်ခြင်းပါပဲ။

သည့်နောက်တွင်ကား အပြောင်းအလဲတွေ အများအပြား ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သည်။ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာများလည်း ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားလာကြသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ဇီမာလမ်းဆုံ* ထွက်တယ်။ ဗော်လရှီဗစ် လက်ဟောင်းကြီးတစ်ယောက်က သတင်းစာကနေ အပြင်းအထန် ဝေဖန် တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ ယုံမှားသံသယတွေဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်သူလို ကျွန်တော့် ကို စွပ်စွဲတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာဟာ ယုံကြည်မှုအတွက် ရေးသားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တိုင်းပြည်နေရာ အနှံ့အပြားကနေပြီး စာတွေ ထောင်ပေါင်းများစွာ ရောက်ရှိလာကြတယ်။ အဲဒါဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အရေးကြီးတဲ့ အချက်ပါပဲ။

စက်ရုံတွေမှာ၊ တက္ကသိုလ်တွေမှာ၊ သုတေသန သိပ္ပံတွေမှာ၊ ရုံးတွေ မှာ၊ ကျောင်းတွေမှာ ကျွန်တော် ကဗျာရွတ်တယ်။ ပရိသတ် နှစ်ဆယ်က နေပြီး တစ်ထောင်အထိ ရှိတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အားကစား နန်းတော်မှာ ကျင်းပတဲ့ အခါကျတော့ ပရိသတ် ၁၄,၀၀၀ အထိ ဖြစ်လာတယ်။

မာယာကော့စကီက စတင်ခဲ့တဲ့ ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲတွေဟာ တဖြည်း ဖြည်းနဲ့ အရှိန်ရလာက... နောက်ဆုံး လက်ရှိအဆင့်ကို ရောက်လာတဲ့အထိ ပါပဲ။ စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး အချိန်တော့ ယူရပါတယ်။

အနာဂတ်အတွက် ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူတွေ ဆင်နွှဲနေတဲ့ သူရဲကောင်းပီသတဲ့ တိုက်ပွဲတွေမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဘေးက ထိုင်ကြည့် နေသူ တစ်ဦးမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆင်နွှဲနေရတဲ့အတွက် အများကြီး ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြည်သူတွေအတွက် အရာအားလုံးဟာ ကျွန်တော့် ရှေ့မှာ ရှိနေပြီလို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။

ယက်(ဖ်)တူရှင်ကိုက သူ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ကို ယင်းကဲ့သို့ နိဂုံးချုပ် ထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို မောင်ပေါ်ထွန်းက “ယက်(ဖ်)တူရှင်ကို သို့မဟုတ် တိုက်ပွဲဝင် ကဗျာဆရာ”ဟူသော အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ချင်းတွင်းစာပေမှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

“ဇီမာလမ်းဆုံ”ကို မောင်သစ်တည်က ဘာသာပြန်ပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း တွင် အခန်းဆက် ဖော်ပြခဲ့သည်။

* Zima Junction.

“ဇီမာလမ်းဆုံ”ကို ကဗျာဆရာကိုယ်တိုင် ဒါရိုက်တာအဖြစ်နှင့် စီစဉ်
ညွှန်ကြားပြီး ရိုက်ကူးထားသော ကင်ဒါဂါတင်* ရုပ်ရှင်ကားကို ယက်(ဖ်)
တူရှင်ကို ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ရန်ကုန် လာရောက်စဉ်က
မြန်မာကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာများကို ဖိတ်ကြားပြီး ပြသခဲ့သည်။

ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ အစဉ်ထာဝရ ထပ်တူဖြစ်နိုင်ကြပါစေ။ ။
ရှုံးသစ်ဟောင်း၊ အမှတ် ၇၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၈၇။

---

* Kindergraten.

ရွှန်မီလတန်၏ ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း

ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းဟူသည့် စကားလုံးကို မြန်မာ စာဖတ်သူများ အတော်ပင် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးကြသည်။ အချို့က စကားလုံး လှပသည်ဟု ယူဆပြီး စွဲလမ်းနှစ်သက်ကြသည်။ သို့သော် ယင်းစကားလုံး၏ နောက်ခံ အကြောင်းချင်းရာနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိနားလည်သူ များကား များပြားလှမည် မဟုတ်ပါချေ။

အမှန်မှာ ယင်းစကားလုံးသည် အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ရွှန်မီလတန်* ၏ ပါရာဒိုက်(စ်)လော့(စ်)**ဟူသော ကဗျာအမည်ကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆို ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းကမူ “ဆုံးရှုံးရသည့် လောကနိဗ္ဗာန်”ဟု ပြန်ဆို ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ တစ်ချိန်က “ပါရာဒိုက်(စ်)ဟူသော အင်္ဂလိပ် စကားလုံး ကို “နိဗ္ဗာန်ဘုံ”ဟု ပြန်ဆိုခဲ့ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် “နိဗ္ဗာန်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း”ဟူသော (ကျော်အောင်၏) မြန်မာဝတ္ထုရှည် တစ်ပုဒ်ပင် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်လာ

* John Milton (1603-74)

** Paradise Lost

နိဗ္ဗာန်သည် အခြားသော အရာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် နောင်အခါတွင် ပါရာဒိုက်(စ်)ဟူသော စကားလုံးကို ကောင်းကင်ဘုံ၊ သုခဘုံဟုသာ အဓိပ္ပာယ် လဲလှယ်ကြပါသည်။

အဘိဓာန်များတွင် ယင်းစကားလုံးကို ဒေဝဥယျာဉ်၊ ထာဝရ ဘုရားသခင် ကိန်းဝပ်ရာ ကောင်းကင်ဘုံ၊ အထူး သာယာပျော်မွေ့ဖွယ်ရာ အရပ်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ကြပါသည်။

မိလတန်၏ ပါရာဒိုက်(စ်) (တိုက်ရိုက်အနက်)သည် ဒေဝ ဥယျာဉ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဒေဝဥယျာဉ်သည် ထာဝရ ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းအပ်သော နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

“ထာဝရ ဘုရားသခင်သည်လည်း အရှေ့မျက်နှာ ဒေဝအရပ်၌ ဥယျာဉ်ကို စိုက်ပျိုးပြီးလျှင် ဖန်ဆင်းတော်မူသော လူကို ထိုဥယျာဉ်၌ နေရာချတော်မူ၏။ -ထိုမြေထဲက အဆင်းလှ၍ စားဖွယ်ကောင်းသော အပင်အမျိုးမျိုးကို ထာဝရ အရှင်ဘုရားသခင် ပေါက်စေတော်မူ၏။ ထိုဥယျာဉ်အလယ်၌ အသက်ပင်လည်း ရှိ၏။ ကောင်း၊ မကောင်းကို သိကျွမ်းရာ အပင်လည်းရှိ၏။

ထိုဥယျာဉ်ကို စိုစေလိုသောငှာ မြစ်တစ်စင်းသည် ဒေဝဥယျာဉ်ထဲက စီးထွက်လာသဖြင့် ဥယျာဉ်ပြင်မှာ လေးဖြာကွဲ၍ မြစ်ကြီးလေးသွယ် ဖြစ်လေ၏။ . . .”

တကယ်တွင်လည်း ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းသည် သမ္မာ ကျမ်းစာလာ ဒေဝဥယျာဉ်ကို အခြေပြုပြီး ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာရှည်ကြီး တစ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။ သမ္မာကျမ်းစာဟောင်း ကမ္ဘာဦးကျမ်းမှ အချက် အလက်များကို ကျောရိုးပြုပြီး ဖွဲ့ထားသဖြင့် သမ္မာကျမ်းဆိုင်ရာ ပျို့ ကဗျာကြီးဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ကဗျာဆရာ၏ ဆိုလိုရင်း အနှစ်သာရ သည် အမှန်တရားကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်ပြီး လူနှင့် လူ့လောကကြီးအကြောင်း ကို ဆင်ခြင်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ရွှန်မိလတန်သည် ရှိတ်စပီးယားမှလွဲလျှင် အထင်ပေါ် အကျော်ကြား

* ကမ္ဘာဦးကျမ်း (ယုဒသန်၏ မြန်မာဘာသာပြန်)

ဆုံးသော အင်္ဂလိပ် ကဗျာဆရာကြီးဖြစ်ပြီး ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း သည် ၎င်း၏ အကောင်းဆုံး လက်ရာမွန်ဖြစ်သည်သာမက ကမ္ဘာစာပေ သမိုင်းတွင်လည်း အကြီးကျယ် အခမ်းနားဆုံးသော ကဗျာရှည်ကြီး တစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။

ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းကို ၁၆၆၇ ခုနှစ် ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ရာတွင် နိဒါန်းသဖွယ်ဖြစ်သော “ဆိုလိုရင်း အာဘော်” မပါရှိချေ။ ၁၆၇၄ ခုနှစ်တွင်မှ ထုတ်ဝေသူက သူ၏လက်ထဲတွင် ကျန်ရှိနေသော စာအုပ်များတွင် (မိလတန် ရေးသည်ဟု ယူဆရသော) “ဆိုလိုရင်း အာဘော်” ကို ဖြည့်စွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်းတွင် ကဗျာကို အပိုင်း ၁၀ ပိုင်း ခွဲခြားထားပြီး ၁၆၇၄ ခုနှစ် ဒုတိယပုံနှိပ် ခြင်းတွင် အပိုင်း ၁၂ ပိုင်း ခွဲခြားထားသည်။

ကဗျာ၏ အဓိကဇာတ်ကြောင်းသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်နှင့် လူသားတို့၏ ဆက်သွယ်ရေးဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကမ္ဘာလောကကြီး အကြောင်းဟုပင် ဆိုရပါမည်။ ဘုရားသခင်က မစားရဟု တားမြစ်ထား သော အသီးကို စားသဖြင့် သေခြင်းတရားနှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများ ပေါ်ပေါက် လာရခြင်းအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ယင်း၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ မကောင်း မှုနှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ကြည်ညိုလေးစားအပ်သော ထာဝရဘုရားသခင် ကပင် ဖန်တီးနိုင်လိုက်သည်ဟု တင်ပြထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤ အချက် သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များအတွက်သာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် သက်ဆိုင် နေတော့သည်။ ကဗျာဇာတ်လမ်းသည် ဒေင်ဥယျာဉ်တွင် စတင်သော်လည်း ဒေင်ဥယျာဉ်တွင် မပြီးဆုံးပါချေ။ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့် အချိန်တွင်မှ လည်း မပြီးဆုံးပါချေ။

ကဗျာဇာတ်လမ်းသည် ကမ္ဘာဦးကျမ်းတွင်ပါရှိသော ဝတ္ထုဇာတ် ကြောင်းကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေးပင် ပြန်ပြောင်း ပြောဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဧဝက အာဒံကို သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ နှစ်ယောက် ဒေင် ဥယျာဉ်အတွင်းမှ နှင်ထုတ်ခံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤဇာတ်လမ်းကို ရေးဖွဲ့ ရာတွင် ဘုရားသခင်၏ ရန်ဘက်ဖြစ်သော စာတန် မာရ်နတ်ကို သမ္မာ ကျမ်းစာတွင် လာသည့်အတိုင်း ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ သို့သော်

ဤဇာတ်လမ်းတွင် လူသားတို့၏ စရိုက် အသွင်ကို အစုံအလင် တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်၊ ခရစ်ဝင်နှင့် ဒဏ္ဍာရီ အဖြစ်အပျက်များ အားလုံးကို ရောပြွမ်းမွှေနှောက်ထားပြီး လူတို့၏ တပ်မက်မှုနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု၊ မာန်မာန တက်ကြွမှုနှင့် နှိမ်ချမှု၊ မေတ္တာတရားနှင့် မုန်းတီးခြင်းတို့ကို လှပစွာ နှိုင်းယှဉ် ပြသထားပါသည်။

ဇာတ်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဇာတ်လမ်း၏အစမှ မစဘဲ ဇာတ်လမ်း၏ အလယ်မှ ဖောက်ပြီး စသောနည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ စာတန်နှင့် နောက်ပါများ ထာဝရဘုရားသခင်ကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်ကြသဖြင့် ငရဲမီးလျှံ ပြင်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိကြရသည့်အကြောင်းမှ စတင်ထားသည်။ စာတန် သည် ဘုရားသခင်ကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်ခြင်းမှာ မစွမ်းသောအခါ ဘုရားသခင်ကို သွယ်ဝိုက်သည့်နည်းဖြင့် ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရန် အဓိဋ္ဌာန် ချမှတ်သည်။

ကဗျာရှည်ကြီး၏ ပထမလေးပိုင်းသည် စာတန်မာရ်နတ် ငရဲပြည်မှ နေ၍ လူ့ပြည်သို့ ရောက်ရှိလာပုံဖြစ်ပြီး ဒုတိယလေးပိုင်းသည် ရှေ့ပိုင်း အဖြစ်အပျက်များကို ဇာတ်ကြောင်းပြန်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကောင်းကင် တမန်များ ပုန်ကန်ခြင်း၊ ဘုရားသခင် ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် လူသားတို့ကို ဖန်ဆင်းခြင်းများ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး အပိုင်းလေးပိုင်းသည် ဒေင်ဥယျာဉ်သို့ စာတန် ရောက်ရှိလာပြီး ဧဝကို ဖြားယောင်း သွေးဆောင်ပုံ၊ ဧဝမှ တစ်ဆင့် အာဒံအား မစားရဟု တားမြစ်ထားသော “ကောင်း မကောင်းကို သိကျွမ်းရာ အပင်”မှ အသီးကို စားစေပုံတို့ ဖြစ်သည်။ စာတန်သည် သူ၏ ဒုစရိုက်မှု အတွက် မြေဖြစ်သွားပြီး အာဒံနှင့် ဧဝတို့သည် ဒေင်ဥယျာဉ်အတွင်းမှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံကြရသည်။

“သူတို့နှစ်ယောက် တစ်ယောက်လက်ကို တစ်ယောက်ဆွဲကာ လေးလံသော ခြေလှမ်းများဖြင့် ဒေင်ဥယျာဉ်အတွင်းမှနေ၍ အထီးကျန် ခရီးလမ်းကို လျှောက်လှမ်းကြရတော့သည်”

သို့သော် သူတို့ကို နှစ်သိမ့်မှုတစ်ခုတော့ ပေးလိုက်သည်။ ဘုရား

---

* in medias res
** Tree of Knowledge

သခင်၏ သားတော်ဖြစ်သော ကယ်တင်ရှင် အရှင်ယေရှုခရစ်က လူအပေါင်း တို့ကို လွတ်မြောက်စေလိမ့်မည်။ အရှင်ယေရှုခရစ်၏ အနစ်နာခံခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းကို ရလိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်တော်ရှိလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

မိလတန်သည် ဤအကြောင်းအရာကို ရေးဖွဲ့ရန် အထူးပင် စဉ်းစား ချိန်ဆပြီး ရွေးချယ်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ကဗျာကြီးတစ်ပုဒ်ကို ရေးရန် ကြိုးပမ်းသောအခါ ပဏာမတွင် အကြောင်း အရာတစ်ခုကို ရွေးချယ်ရမည်လား၊ သို့မဟုတ် ဂရိ စာဆိုကြီး ဟိုးမား*နှင့် ရောမစာဆိုကြီး ဗာဂျီ**တို့လို သမိုင်းနောက်ခံ ဒဏ္ဍာရီဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ရမည်လားဟု တွေ့ဝေခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ သူ့ခေတ်၊ သူ့အခါက လူတွေ အထူးစိတ်ဝင်စားပြီး အငြင်းပွားနေကြရသော သမ္မာ ကျမ်းစာဝင် အကြောင်းတစ်ရပ်ကို ရွေးချယ် လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ သန့်ရှင်းမြင့်မြတ်သော အဖြစ်အနေမှ “မနုဿလူသား ကျဆုံးရခြင်း” အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကျဆုံးရခြင်း အကြောင်းရင်းကို စိစစ်သောအခါ အသိဉာဏ်၊ လွတ်မြောက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်သော စိတ်ဆန္ဒတို့ကို မိလတန် တွေ့ရှိ သည်။ လွတ်လပ်သော စိတ်ဆန္ဒသည် မိလတန်တစ်လျှောက်လုံး စိတ် ဝင်စား အားပေးခဲ့သော အကြောင်းအရာပင် ဖြစ်သည်။ လူသားတို့ အနေဖြင့် အသိဉာဏ်ပညာကို လိုလားရှာဖွေခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို မိလတန်က အထူးပင် နှစ်သက်ချီးကျူးခဲ့ သည်။ သို့သော် လူတို့သည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်သော စိတ်ဆန္ဒအရ ပြုမူဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပတ်သက်ပြီး အကောင်း၊ အဆိုးတို့ကို တာဝန်ယူကြရမည်ဟု ၎င်းက ယုံကြည် ယူဆထားသည်။ ယင်းကြောင့်လည်း သူသည် မာန်မာနတရားကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ “ကောင်းကင် ဘုံတွင် ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။ စိတ်သာ ပဓာနဖြစ်ပြီး ကောင်းကင်ဘုံကို ငရဲဖြစ်စေကာ ငရဲကို ကောင်းကင်ဘုံ ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု နိဂုံးချုပ်ထားပါ သည်။”

---

* Homer
** Vergil (70-19 B.C)

သူ ရေးဖွဲ့သော သမ္မာကျမ်းစာလာ ဒဏ္ဍာရီနှင့် ခရစ်ယာန် အယူအဆ တို့ကို စာဖတ်သူများ လက်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံသည်ဖြစ်စေ သူ၏ တင်ပြချက်များကို နှစ်သက်ကြရမည် ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်မှုကို လိုလား တောင့်တခြင်း၊ ဇာတ်လမ်းအချင်းအရာမှာ ငရဲဘုံမှ ဒေင်ဥယျာဉ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်း၊ အသိဉာဏ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတို့၏ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် သူ၏ ကဗျာကြီးသည် တစ်လောကလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာကြီးတစ်ခု ဖြစ်ရပေ တော့သည်။

မိလတန်သည် ဤကဗျာကြီးကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် အကြောင်းအရာကို ကြိုးစားရှာဖွေခဲ့သလို အတတ်ပညာပိုင်းနှင့် ရေးဖွဲ့မှုအပိုင်းတို့တွင်လည်း အများကြီးပင် အားထုတ်ကြိုးစားထားပါသည်။ ဟိုးမားနှင့် ဗာဂျီတို့၏ ပျို့ကဗျာကြီးများ၊ နည်းတူပင် ကြီးကျယ်ခမ်းနား သော ဇာတ်ကွက်၊ ဇာတ်လမ်းများ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဇာတ်ကောင် စရိုက်များ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ယှက်မြှာသော အကြောင်းအရာများနှင့် ဇာတ်လမ်းကို အလယ်မှစပြီး နောက်ကြောင်းပြန်သော အတတ်ပညာ တို့ကို အသုံးပြုထားသည်။ ထိုမျှမက သူ၏ အတွေးအခေါ်များကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် တင်းကျပ်သော ကဗျာစည်းကမ်းများကို ဖယ်ရှားပြီး လွတ်လပ်သော ကဗျာရေးဖွဲ့မှုကို လှပကြွယ်ဝစွာ အသုံးပြုထားသည်။

ယင်းကြောင့်လည်း သူ၏ ကဗျာကြီးသည် အထူးပင် ထင်ရှား ကျော်ကြားပြီး အောင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာစာပေသမိုင်းတွင် ယနေ့တိုင် တင်ကျန်နေရခြင်း ဖြစ်သည်။

မိလတန်သည် စာပေလေ့လာမှုတွင် ဝါသနာထုံပြီး ငြိမ်းချမ်း သာယာမှုကို ခုံမင်သူတစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း သူမှန်သည်ဟု ယူဆလျှင် ဘာကိုမဆို ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မကြောက်မရွံ့ မတွန့်မဆုတ် ပြုလုပ်တတ်သူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့်ပင် သူသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ကဗျာကြီးများကို ရေးဖွဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သလို ဘုရင်ခံစနစ်ကို တော်လှန် တိုက်ခိုက်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ သူသည်

* Blank Verse

၁၆၀၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့ပြီး စိန်ပေါ ကျောင်းနှင့် ကိန်းဗရစ်တက္ကသိုလ်၊ ခရိုက်ကောလိပ်တို့တွင် ပညာသင်ကြား ခဲ့သည်။ ခရိုက်ကောလိပ်တွင် ခုနစ်နှစ်တာ ပညာသင်ကြားစဉ် ကာလမှပင် သူ၏ ပထမဆုံး ထင်ရှားကျော်ကြားသော “ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်ဖြင့် ဆေးဆုံး ခဲ့ရသော ကလေးငယ်တစ်ဦး” ကဗျာကို ရေးသားခဲ့သည်။ အမှန်တော့ သူသည် ကိုးနှစ်သားအရွယ်ကတည်းကပင် ကဗျာများကို စတင်ရေးသား ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ပြီးနောက် မိလတန်သည် လန်ဒန်မြို့မှ မိုင် ၂၀ ခန့် ဝေးကွာသော ဟော်တန်မြို့ရှိ ၎င်းတို့ပိုင်သော အိမ်တွင် နေထိုင်ကာ စာပေပညာကို ခြောက်နှစ်မျှ မိမိဘာသာ ဆက်လက် ဆည်းပူးလေ့လာ သည်။ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ကဗျာများကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

၁၆၃၈ ခုနှစ်တွင် ဥရောပတိုက်သို့ ဒေသန္တရ ခရီးထွက်သည်။ ယင်းမှာ အင်္ဂလိပ် လူကြီးလူကောင်းများအဖို့ ပညာရှာဖွေ လေ့လာရေး တစ်စိတ်တစ်ဒေသပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ခရီးထွက်ရာတွင် ထိုခေတ်၊ ထိုအခါက ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသည်။ ထိုအထဲတွင် အီတလီ နက္ခတ္တ သင်္ချာနှင့် ရူပဗေဒ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး ဂယ်လီလီယိုလည်း ပါဝင်သည်။ သူသည် ၁၅ လခန့် လှည့်လည် ပြီးနောက် မိခင်နိုင်ငံတွင် ဘုရင်နှင့် ပါလီမန်အဖွဲ့သားများ တိုက်ပွဲ ပြင်းထန်ပြီး ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်လုဆဲဆဲအချိန်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ ပြန်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသောအခါ မိလတန်သည် ဘုရင်စနစ်ကို တိုက်ခိုက်သော ပါလီမန်အဖွဲ့သားများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးများကို လုပ်ဆောင်နေကြသော ပျူရီတန်တို့ဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက် ခဲ့သည်။ စာပေလွတ်လပ်ခွင့် တောင်းဆိုသော စာတမ်းများ ရေးသား ခဲ့သည်။ စာပေကို ပုံနှိပ်ခြင်းမပြုမီ ကြိုတင်စိစစ်သောသူကို ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်သည်။ ဤဆောင်းပါးများကို သူသည် စကားပြေဖြင့် ရေးသား ခဲ့ပြီး ဤကာလအတွင်း သူ၏ ကဗျာလှုပ်ရှားမှုမှာ နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေး အကြောင်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဆွန်းနက်* ကဗျာများပင် ဖြစ်သည်။ ဆွန်းနက်

* Sunnet ၁၄ ကြောင်းကဗျာ

ကဗျာဟူသည်မှာ အချစ်အကြောင်းကိုသာ ရေးဖွဲ့သည်ဟူသော အစဉ် အလာကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဘုရင်နှင့် ပျူရီတန်တို့၏ တိုက်ပွဲသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာပြီး နောက်ဆုံးတွင် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်သော ပြည်တွင်းစစ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည်။ ဤတိုက်ပွဲသည် ဘာသာရေးတစ်ပိုင်း၊ နိုင်ငံရေးတစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ပျူရီတန်တို့သည် အင်္ဂလန် ခရစ်ယာန်အသင်းတော်ကို ဆန့်ကျင်ပြီး ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများ ရရှိရေးအတွက် သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ကာ ပါလီမန်ကို ထောက်ခံကြသည်။ ခုနစ်နှစ် တာမျှ တိုက်ခိုက်ပြီးနောက် ပျူရီတန်တို့ အနိုင်ရကာ ၁၆၄၉ ခုနှစ်တွင် ပထမမြောက် ချားဘုရင်ကို ခေါင်းဖြတ်ပြီး အဆုံးစီရင်လိုက်ကြသည်။ ဤအခါတွင် မိလတန်သည် ဘုရင်အား အဆုံးစီရင်ခြင်းသည် မှန်ကန် ကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်းရေးသားခဲ့သည်။ “ရှင်ဘုရင်များနှင့် တရားသူကြီးများ” ၁၉၄၉ ကဗျာတွင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအားလုံးသည် ပြည်သူများ အပေါ် တွင်သာ တာဝန်ရှိပြီး ပြည်သူများက ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများကို စီရင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ရေးသားခဲ့သည်။

ယင်းကဲ့သို့ ရေးသားခဲ့သည့်အတွက်ပင် သူသည် ကရွန်းဝဲ အစိုးရ အဖွဲ့တွင် နိုင်ငံခြားဘာသာ စကားများဆိုင်ရာ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ မိလတန်သည် ထိုရာထူးကို ၁၆၄၉ ခုနှစ်မှ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဘုရင်စနစ် ပြန်လည် ထွန်းကားလာချိန်အထိ ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် စာပေလေ့လာလိုက်စားလွန်းသဖြင့် မျက်စိ မှုန်ခဲ့သော မိလတန်သည် ၁၆၅၂ ခုနှစ် မျက်စိ လုံးလုံးကွယ်လေတော့ သည်။ သို့သော် သူသည် မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရသည့်ကြားမှပင် တာဝန် များကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး မဟာကဗျာကြီးများကိုလည်း ဆက်လက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပေသည်။

ဘုရင်ခံစနစ် ပြန်လည် ထွန်းကားပြီး ဒုတိယမြောက် ချား ဘုရင် နန်းတက်သောအခါ မိလတန်သည် ထွက်ပြေးပုန်းရှောင်ခဲ့ရသည်။

* In The Tenure of Kings and Magistrates

mgyoe.com

အောက်လွတ်တော်အမိန့်ဖြင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းခံခဲ့ရသည်။ နာမည်ကြီး ကဗျာဆရာတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့်သာ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် မျက်နှာကြီး မိတ်ဆွေများ၏ အကူအညီဖြင့် ထောင်မှ လွတ်ခဲ့ရသည်။

မိလတန်သည် ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းကို ရေးသားရန် ၁၆၅၈ ခုနှစ်ကတည်းကပင် စတင်ကြိုးစားခဲ့သည်။ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်း ထောင်မှလွတ်သောအခါ သူ၏ အားထုတ်မှုကို အားသွန်ပြီး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းသည် ၁၆၆၄ ခုနှစ်တွင် ရေးဖွဲ့ပြီးစီးပြီး ၁၆၆၇ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။

ထုတ်ဝေသူက ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း စောင်ရေ ၄၅၀၀ အတွက် စာမူခ ပေါင် ၂၀ ကို လေးရစ်ခွဲပြီး ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် ဤကဗျာကြီး၏ အောင်မြင်မှုသည် မိလတန်ကို သူ့ခေတ် သူ့အခါတွင်သာမက ယနေ့ခေတ် ကာလအထိပင် ကြီးကျယ်ထင်ရှားလှ သော ကဗျာဆရာကြီးအဖြစ် ထင်ပေါ်တည်တံ့စေခဲ့တော့သည်။ ။

စာပေရှာဖွေ အမှတ် ၃။

မတ်တို့န်း၏ စွန့်စားခန်းများ

“တိုင်းတစ်ပါးမှ အပြစ်မဲ့များ”အတွက် ပထမဆုံးရသောငွေမှ သူ့အမေသို့ ဒေါ်လာ ၅၀၀ ပေးသည်။ သူ့တွင် မှီခိုသူ ၃၄၆ ဦး ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေများကို မပြတ် ကူညီခဲ့သည်။

THE ADVENTURES OF MARK TWAIN
BY JERRY ALLEN

မင်းက ဒါကို အလုပ်လို့ ပြောသလား။ ကလေးတစ်ယောက် ဆေးသုတ်ခွင့်ရတယ်ဆိုတာ လွယ်တယ် မှတ်သလား။

(“တွမ်ကာယား၏ စွန့်စားခန်း”၊ “မက်ကယ်ရီဖင်း၏ စွန့်စားခန်း” စသည့် ကမ္ဘာကျော် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို ဖန်တီးခဲ့သည့် အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်း၏ဘဝသည် သူ့ဝတ္ထုများ၌ ရေးသားထားသည် ထက် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပါသည်။ သူသည် ကျေးကျွန်စနစ်ကို လက်ခံကျင့်သုံးသော အမေရိကန်ပြည် တောင်ပိုင်းတွင် ကြီးပြင်းခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းစာ အနည်းငယ်မျှသာ သင်ကြားခဲ့ရသော်လည်း

ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် လူအများ ရယ်မောအောင် ပြောဆိုနိုင်စွမ်းသော်လည်း သူ့ဘဝကား ကြေကွဲဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် အမေရိကန် ဘဝပဒေသာ မဂ္ဂဇင်း စာအုပ် ကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဂျယ်ရီအယ်လင်၏ “မက်တို့န်း၏ စွန့်စားခန်း” ကို မြန်မာစာဖတ်သူများအတွက် ပြန်ဆို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။)

မြို့သည် မြစ်ရိုးအတိုင်း ကွေ့ဝိုက်နေသည်။ နေ့အခါတွင် နေအရှိန် ပြင်းလွန်းလှသဖြင့် မြို့ကလေးသည် ငိုက်မြည်းနေတတ်သည်။ မြို့လယ် လမ်းမကြီးပေါ်တွင်ကား မြေသားများကို ထိုးဖွနေကြသော ဝက်မိသားစု တစ်စု အမှိုက်များကို ယက်ဖွနေသော ကြက်မများ၊ ထို့နောက် ကိုယ်ပေါ်မှ သန်းတွေကို ပျင်းရိစွာ ကုတ်ခြစ်နေသော ခွေးတစ်ကောင်၊ သင်းတို့သည် လမ်းမကြီးကို အပိုင်စီးထားပြီး တကျီကျီ မောင်းနှင်လာသော မြင်းလှည်း တို့ကို လမ်းဖယ်ပေးခြင်း မပြုကြပေ။

ရေလမ်းတွင်ကား ဈေးသည်များသည် ဈေးဝယ်မည့်သူများကို စောင့်မျှော်လျက် ရှိကြသည်။ ကုန်သည်လမ်းထိပ် ဆိပ်ခံတံတားပေါ်တွင် ကား သင်္ဘောတင်မည့် ဆေးခြောက်နှင့် ဆေးရွက်ကြီးများ အသင့်ရှိနေကြ သည်။ သင်္ဘောဆိပ်တစ်ဖက်တွင်ကား မစ္စစ္စပီမြစ်သည် နေရောင်တွင် လှိုင်း တအိအိ ရှိနေသည်။

မြစ်ဆိပ်ကမ်းနားမှာလည်း မြို့ထဲမှာလိုပင် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက် လျက်ရှိသည်။ ထိုစဉ်မှာပင် ဆိပ်ကမ်းရှိ လူတစ်ယောက်သည် မြစ်ထဲမှ ပေါ်ထွက်လာသော မီးခိုးများကို မြင်တွေ့ရသဖြင့် ကုန်းပေါ်သို့ ပြေးတက် သွားပြီး ကြော်ငြာမောင်းခတ်လိုက်သည်။

“သင်္ဘော လာပြီဟေ့”

တစ်မုဟုတ်ချင်းမှာပင် အားလုံး လှုပ်ရှားသွားသည်။ အိပ်ငိုက် နေသော ဈေးရောင်းသူများ ဆိုင်ပေါက်သို့ ပြေးထွက်သွားပြီး မြစ်လယ် သို့ လှမ်းမျှော်ပြီးကြည့်သော် လမ်းပေါ်တွင် ဝန်တင်ရထားသံများ ဆူညံ သွားသည်။ ရထားမောင်းသူများသည် သူတို့၏ မြင်းလှည်းများကို ကြိမ်ရိုက်ပြီး အပြင်းနှင်ကြသည်။ ထို့နောက် လူကြီးများ၊ ကလေးများ၊ ခွေးများအားလုံးပင် ဆိပ်ကမ်းဆီသို့ သုတ်ခြေတင်ကြသည်။

များမကြာမီမှာပင် မီးသင်္ဘောကို အဝေးတစ်နေရာတွင် တွေ့မြင်ကြရသည်။ အကယ်၍ အဆိုပါ သင်္ဘောသည် “မဟာမစ်ဆိုရီ” ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။

ပထမထပ်၊ ဒုတိယထပ် စသည့် သင်္ဘောသုံးထပ်ကို ကာရံထားသော သံလက်ရန်းများသည် ဘော်ငွေရောင်ဖြူဖွေးနေပြီး ဘေးခုတ်စက်ဝိုင်းအိမ်က ရွှေရောင်တောက်နေသည်။ သင်္ဘောဦးတွင် အလံတလူလူလွင့်နေသည်။ စက်ခန်း၊ မီးဖိုတံခါးများ ပွင့်နေသဖြင့် မီးတောက်များ ရဲနေသည်။ ခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးနက်များ ထွက်နေသည်။

ခရီးသည်များသည် အပေါ်ဆုံးအထပ်တွင် စုပြုံလျက်ရှိပြီး ကပ္ပတိန်သည် ခေါင်းလောင်းကြီးအနီးတွင် ရပ်ပြီး ကမ်းကပ်ရန် အချက်ပြ အမိန့်ပေးနေသည်။

ခေါင်းလောင်းသံတစ်ချက် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဘေးခုတ် စက်ဝိုင်းများ ရပ်သည်။ နောက်တစ်ချက် ထွက်လာသည်။ စက်ဝိုင်းမှာ နောက်ပြန်လည်သည်။ ဆိပ်ခံတံတားတွင် ရစ်ထားသောကြိုးမှာ တင်းသွားသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သင်္ဘောရပ်သွားတော့သည်။

ခရီးသည်များ သင်္ဘောပေါ်မှ အလှအယက် ဆင်းကြသည်။ ခရီးသည်များ သင်္ဘောပေါ်သို့ အလှအယက် တက်ကြသည်။ ငွေဝယ်ကျွန်များကလည်း ကုန်ပစ္စည်းများကို အတင်အချ ပြုလုပ်နေကြသည်။ သို့သော် အတက်အဆင်းနှင့် ကုန်တင်ကုန်ချ ပျားပန်းခတ်မှုသည် ၁၀ မိနစ်မျှသာ ကြာသည်။ “မဟာမစ်ဆိုရီ” သင်္ဘောကြီး ပြန်လည် ထွက်ခွာသည်။ သင်္ဘောဦးမှ အလံလျှောကျသည်။ သင်္ဘောခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးများ လွန်တက်လာသည်။

မိနစ်အနည်းငယ် ကြာသောအခါ မြို့ကလေးမှာလည်း ပြန်လည်ငိုက်မြည်းသွားတော့သည်။ ဤကား နယ်စွန်နယ်ဖျားတွင်ရှိသော ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးပင် ဖြစ်တော့သည်။ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်း၏ မွေးရပ်မြေပင် ဖြစ်တော့သည်။

“တရားသူကြီး” နှင့် ဂျိန်းကလီမင်တို့တွင် သားသမီးလေးယောက်ရှိသည်။ သူတို့၏သားကလေး ဆမ်သည် လူဆိုးကလေးပင် ဖြစ်သည်။

ဆိုးပေ၊ ဆိုးတေကလေး ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူသည် တစ်နေ့သော ကာလတွင် ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်းအဖြစ် အံ့ဩဖွယ်ရာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဆမ် ကလေးဘဝအရွယ် ၁၈၄၀ ကျော်ကာလက ဟန်းနီးဘော မြို့ကလေးတွင် လူဦးရေ ၁၅၀၀ မျှသာ ရှိသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည် ကြီးသည် အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာ တိုးတက်ထွန်းကားနေသည့်အလျောက် ဟန်းနီးဘောမြို့ ကလေးမှာလည်း လျင်မြန်စွာပင် တိုးတက်ထွန်းကား လျက်ရှိသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးတွင် ကုန်စုံဆိုင် လေးဆိုင်၊ လွှစက် သုံးစက်၊ ပန်းပဲဖို သုံးဖို၊ ဟိုတယ် နှစ်ခု၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း နှစ်ခု၊ စာသင်ကျောင်း နှစ်ကျောင်း၊ ဆေးရွက်ကြီးစက်ရုံ တစ်ခု၊ ဆေးခြောက် စက်ရုံတစ်ခု၊ အရက်ချက်စက်ရုံ တစ်ရုံနှင့် အရက်ဆိုင်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့သည် မစ္စစ္စပီမြစ်ကြီးပေါ်ရှိ အရေးပါသော ဆိပ်ကမ်းမြို့ကလေးတစ်မြို့ ဖြစ်သည်။ နောင်အခါတွင် မက်တို့န်း၏ ကမ္ဘာကျော် ဝတ္ထုများတွင် ဤမြို့ကလေးကို နောက်ခံပြုပြီး ရေးသားသော အခါ ဟန်းနီးဘောသည် ပို၍ ထင်ရှားလေတော့သည်။

x x x

တစ်နေ့တွင် ဆမ်ကလေးသည် သူငယ်ချင်း တွမ်နှင့်အတူ ဝက်ဝံ ချောင်းသို့ ရေသွားကူးသည်။ ဆမ်သည် ဆယ်နှစ်သားအရွယ်ရှိပြီ ဖြစ်သော်လည်း လူကောင်က သေးငယ်လှသည်။ ဆံပင်နီနီ၊ မျက်လုံး ညိုညိုကလေးနှင့်ဖြစ်သည့် တွမ်က အရက်သမားကြီး တစ်ယောက်၏သား ဖြစ်သည်။ သူ၏ဖခင်သည် ရသမျှပိုက်ဆံကို အရက်သောက်ပစ်နေသဖြင့် ကလေးရှစ်ယောက်ကို ကျောင်းမထားနိုင်ပါ။

နောင်အခါတွင် မက်တို့န်း၏ဇာတ်ဆောင် ဟက်ကယ်ဗာရီဖင်း ဖြစ်လာမည့် တွမ်ကလေးသည် ဟန်းနီးဘောမြို့တွင် အလွတ်လပ်ဆုံး လူတစ်ယောက်ပင် ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝကို သူ ထိန်းကျောင်းနိုင်သည်။ အကြောင်းမှာ ဘယ်ရီသီးတွေ ဘယ်မှာပေါသည်ကို သူ သိသည်။

ဘယ်နေရာမှာ ဖရဲသီးတွေ မှည့်နေသည်ကို သူ သိသည်။ ဘယ်နေရာမှာ ငါးတွေ ပေါ်ပြီ။ ဘယ်နေရာမှာ ယုန်တွေအောင်းသည်ကိုလည်း သူ သိသည်။ လူကြီးတွေကမူ သူ့ကို လူဆိုးကလေးတစ်ယောက်ဟု ပြောကြ သည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် ငယ်ငယ်ကလေးနှင့် ဆေးတံသောက် သည်။ ဆဲရေးတိုင်းထွာတတ်သည်။ သူ့ကိုယ်မှာ ရွံ့စော်နံ့နေသည်။ သို့သော် မြို့ပေါ်ရှိ လူငယ်ကလေးတိုင်းကပင် သူ့ကို အားကျလျက် ရှိကြ သည်။

ဆမ်နှင့် တွမ်တို့သည် အေးမြသော ဝက်ဝံချောင်းရေတွင် အားရ ပါးရဲ ကူးကြသည်။ ၎င်းပင်ကြသည်။ ထို့နောက် ညစာအတွက် ငါးဖမ်းကြ သည်။ သို့သော် ရသည့်ငါးကလေးတစ်ကောင်က သေးသဖြင့် နှစ်ယောက် မစားလောက်ပါ။

သို့ဖြင့် ဆမ် အိမ်ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ အဝတ်အစားများကို ဖြည်းလေးစွာ ဝတ်သည်။ ရုပ်အင်္ကျီ ရင်ဘတ်ကို ဝှက်ယူလာသော အပ်နှင့် အပ်ချည်ဖြင့် မိခင်ချုပ်ပေးလိုက်သည်နှင့်တူအောင် ပြန်ချုပ်သည်။ ဆံပင် တွေကိုလည်း ပိပိရိရိဖြစ်အောင် ဖြီးသင်သည်။

အတန်ငယ်ကြာသောအခါ သူသည် တောင်ကုန်းလမ်းရှိ တစ်ထပ် အိမ်ကလေးအတွင်းသို့ ခပ်သုတ်သုတ် ဝင်သွားသည်။

“အမေရေ . . . ထမင်းကျက်ပြီလား”

သူက ခပ်တည်တည်ပင် မေးလိုက်သည်။

ဆမ်၏မိခင် ဂျိန်းကလီမင်သည် သွယ်သွယ်လျလျကလေးဖြစ်ပြီး အပျိုဘဝက အလှသရဖူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

သူမက သားဖြစ်သူကို ကြည့်လိုက်ပြီး . . .

“ဆမ် . . . ကျက်ပြီလား၊ ဟုတ်လား၊ သားကို ထမင်းစားဖို့ မေမေ ခေါ်နေတာ ။ နာရီလောက် ရှိသွားပြီ။ သား ဘယ်သွားနေတာလဲ”

“ဟောလီးဒေးတောင်ကုန်းပေါ်မှာ တောင်ပြုတာ အရမ်းပဲ မေမေ၊ နောက်ပြီးတော့ . . .”

“အင်း . . . သား ရေသွားကူးနေတာတော့ မဟုတ်ဘူး ဟုတ်လား၊ တော်သေးတာပေါ့” သူမ ကုတ်အင်္ကျီတွင် အပ်ချည်နှင့် ချုပ်ထားသည်ကို

စစ်ဆေးကြည့်ရှုရင်း ပြောလိုက်သည်။

“မေမေ ချုပ်ပေးလိုက်တုန်းက အပ်ချည်အပြာနဲ့ပဲ”

ဆမ်၏ညီလေး ဟင်နရီက အရိုးခံအတိုင်း ဝင်ပြောလိုက်သည်။

သူ့ကြောင့်လည်း ဆမ်မှာ ပြဿနာတက်ရပေါင်း များချေပြီ။

“အပ်ချည်အပြာ ဟုတ်တာပေါ့၊ ငါ ချုပ်ပေးလိုက်တုန်းက အပ်ချည် အပြာပါသား၊ အခု ချုပ်ထားတာက အပ်ချည်အနက်၊ ဘယ်လိုလဲ ကိုရွှေဆမ်၊ ကဲ . . . သွားပေတော့၊ အိမ်ရှေ့ဝင်းထဲရုံကို ဆေးသုတ်ပေတော့”

“ကနေ့ စနေနေ့လေ”

ဆမ် စောဒကတက်သည်။

“သွား . . . ငါခိုင်းတာလုပ်”

ဆမ် ခေါင်းငိုက်စိုက်ဖြင့် ထွက်သွားသည်။ ဆေးပုံးနှင့် စုတ်တံကို ယူသွားသည်။ သူ သုတ်ရမည့် ဝင်းထဲရုံအနေအထားကို ကြည့်လိုက်သည်။ အမြင့်က သူ့တစ်ရပ်ကျော်သည်။ အရှည်က ကိုက် ၃၀၊ စုတ်တံကို ဆေးပုံး ထဲတွင် နှစ်လိုက်ပြီးနောက် သူ စတင်၍ သုတ်သည်။

စုတ်တံက သူ့လက်ထဲတွင် လေးသည်ထက် လေးလာသည်။ သစ်သားပြား တစ်ပြားပင် မပြီးတတ်သေး။ ထိုအချိန်တွင် ဂျွန်ရောဘတ် သင်္ဘောခုတ်မောင်းဟန်ဖြင့် ရောက်ရှိလာသည်။

ဆမ်သည် ယခုအခါ အထူး စိတ်ပါဝင်စားစွာဖြင့် ဆေးသုတ်လျက် ရှိသည်။ သူက ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်ပမာ စုတ်တစ်ချက် တစ်ချက်ကို ဟန်ပါပါ ဆွဲနေသည်။

“ငါ ရေသွားကူးမလို့၊ မင်း မလိုက်နိုင်ဘူးလား။ မင်း အလုပ်လုပ် နေရတယ် ဟုတ်လား” ဂျွန်က ပြောလိုက်သည်။

“မင်းက ဒါကို အလုပ်လို့ ပြောသလား၊ ကလေးတစ်ယောက် ဆေးသုတ်ခွင့်ရတယ်ဆိုတာ လွယ်တယ် မှတ်သလား”

ဆမ်က ယင်းသို့ ပြောပြီးနောက် ဝင်းထဲရုံပြားကို ဂရုတစိုက် ဆေးသုတ်နေသည်။ ဂျွန်သည် အတန်ကြာအောင် ငေးကြည့်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သည်းမခံနိုင်တော့ဟန်ဖြင့် . . .

“ဆမ်ရေ . . . ငါလည်း သုတ်ကြည့်ချင်တယ်”

ဆမ်က သူများကို လွဲပေး၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောသည်။

“မင်းကို ငါ ပန်းသီးအူတိုင်ပေးမယ်ကွာ”

“မင်းပေးတာ ငါလိုချင်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ . . .”

“တစ်လုံးလုံး ပေးမယ်ကွာ”

ထိုအခါ ဆမ်သည် ပန်းသီးကိုယူပြီး စုတ်တံကို ပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် အရိပ်တွင်ထိုင်ပြီး အင်တိုက်အားတိုက် ဆေးသုတ်နေသော ဂျွန်ကို ကြည့်နေသည်။

ထို့နောက် ကောင်လေးတွေ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ရောက်ရှိလာသည်။ အားလုံးပင် ရေကူးရန် ထွက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် ရေကူးမသွားနိုင်ကြတော့ဘဲ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အပြိုင်အဆိုင် ဆေးသုတ်လျက် ရှိကြတော့သည်။ ဆေးသုတ်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် သူတို့တွင် ပါလာသည့် ပစ္စည်းများကို ဆမ်အား ပေးကြသည်။

ဝင်းထရံတစ်ခုလုံးကို ဆေးသုံးထပ် သုတ်ပြီးသောအချိန်တွင် ဆမ်ရရှိသော ပစ္စည်းများမှာလည်း မနည်းတော့ချေ။ ထိုအထဲတွင် စောင်းအကျိုးတစ်ခု၊ တံခါးလက်ကိုင်ဖုတစ်ခု၊ ငြောင်အသေတစ်ကောင်၊ ကျောက်ဒိုး ဆယ့်နှစ်လုံး၊ ဓားရိုးတစ်ခုနှင့် မျက်စိတစ်ဖက်လတ် ကြောင်တစ်ကောင်တို့ ပါရှိသည်။

ဆေးသုတ်ပြီးကြောင်း မိခင်ကို ခေါ်ပြသောအခါ မိခင်မှာ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ရတော့သည်။ သားကို အထင်သေးမိကြောင်း ဖွင့်ဟ ဝန်ခံသည်။ သားကို ပန်းသီးကြီးကြီးတစ်လုံးပေးပြီး ကစားရန် ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

x x x

နောင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာရှိသောအခါ အသက် ၄၀ အရွယ် “မက်တိုန်း” သည် သူ၏ “တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ” ဝတ္ထုတွင် ဝင်းထရံ ဆေးသုတ်သည့်အကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ကမ္ဘာကျော်ဂန္ထဝင် ဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော “တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ” သည် ဆမ်၏ ကလေးဘဝက တကယ့်အဖြစ်အပျက်များပင် ဖြစ်တော့သည်။

သူငယ်စဉ်က အဖြစ်အပျက်များသည် သူ၏စာအုပ်များတွင် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပါရှိလာသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဟန်းနီးဘောမှာလည်း ထင်ရှားသော မြို့ကလေးတစ်မြို့ ဖြစ်လာရတော့သည်။ အဖြစ်အပျက်တွေ ကလည်း စုံလှသည်။ ရင်ခုန်ဖွယ်ရာများ ဖြစ်သည်။

ကြည့်ပါ။

တစ်နေ့တွင် ဆမ်နှင့် သူ၏ မိန်းကလေးသူငယ်ချင်း ဆန်နီတို့ သည် မက္ကဒိုးပဲ ကျောက်ဂူကြီးထဲတွင် မျက်စိလည်နေကြသည်။ ဆမ်နှင့် သူ့အဖော်များသည် ကျောက်ဂူကြီးထဲတွင် ကစားနေကျ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနေ့က သူတို့သည် ဝက်ပါသဖွယ် ရှုပ်ထွေးနေသော လိုဏ်ခေါင်းများ ထဲတွင် မျက်စိလည်ပြီး လမ်းပျောက်နေကြသည်။ သူတို့တွင် ပါရှိသွား သော ဖယောင်းတိုင်များ အားလုံး ကုန်သွားသောအချိန်မှပင် ကယ်ဆယ်ရေး အဖွဲ့ ရောက်ရှိလာတော့သည်။

တစ်နေ့တွင်လည်း ဆမ်နှင့် သူငယ်ချင်းများ မစုစုပီမြစ်ထဲတွင် ရေကူးနေကြစဉ် ကလင့်လီဗာရင်းအမည်ရှိ ၁၀ နှစ်သားအရွယ် ကောင်ကလေး တစ်ယောက် ရေထဲတွင် မျောပါသွားသည်။ ကလင့်၏ ခေါင်းကလေး ရေပေါ်တွင် နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် ပေါ်လာပြီးနောက် တစ်ခါတည်း ပျောက် သွားသည်။

တစ်မြို့လုံး တပ်လှန့်ပြီး ရှာဖွေရေးအဖွဲ့များ ထွက်ကြသည်။ ကူးတို့ သင်္ဘောကိုလည်း ရှာဖွေရေးတွင် အသုံးပြုသည်။ အလောင်းပေါ်အောင် အမြောက်ပစ်ခတ်သည်။ ဓားမြှုပ်ထားသော ပေါင်မုန့်များကို ရေတွင် မျှောကြသည်။ ယင်းပေါင်မုန့်ချပ်များသည် အလောင်းရှိသော နေရာတွင် ရပ်သွားသည်ဟုဆိုသူက နောက်ဆုံးတွင် အလောင်းကို တွေ့ရှိသည်။ တစ်ကိုယ်လုံး ပြာနှမ်းနေသော အလောင်းကို တွေ့မြင်ကြရသောအခါ ဆမ်နှင့် သူငယ်ချင်းများအားလုံး ကျောစိမ့်ကြရသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့၏ အချမ်းသာဆုံး ကုန်သည်ကြီးတစ်ဦးက အရက် မူးသမား တစ်ယောက်ကို သွေးအေးအေးနှင့် သတ်ပစ်ခဲ့သည်ကိုလည်း ဆမ် တွေ့မြင်ရသည်။ အရက်မူးနေသူက ကုန်သည်ကြီးသည် မတရား သဖြင့် အမြတ်ကြီးစားနေသူ ဖြစ်ကြောင်း၊ သူခိုးဓားပြဖြစ်ကြောင်း စွပ်စွဲ